

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

"Η ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΩΣ ΜΕΣΟ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΣΤΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ"

**ΤΗΣ ΣΥΜΕΛΑΣ ΗΛΙΑΔΟΥ
Α.Μ. 210073**

**1^{ος} επόπτης καθηγητής
Μαγουλιώτης Απόστολος**

**2^{ος} επόπτης καθηγητής
Μιχαλοπούλου Κατερίνα**

Ιούνιος, 2014

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ & ΚΕΝΤΡΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ «ΓΚΡΙΖΑ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ»**

Αριθ. Εισ.: 12680/1
Ημερ. Εισ.: 28-07-2014
Δωρεά: Συγγραφέας
Ταξιθετικός Κωδικός: ΠΤ - ΠΠΕ
2014
ΗΛΙ

**“Every child is an artist.
The problem is how to remain an artist once we grow up”
Pablo Picasso**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ.....σελ6

ΕΙΣΑΓΩΓΗσελ7

Α.ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

1.Η Εκπαίδευση στην Προσχολική ηλικία.

1.1. Γενικά..... σελ11

1.2.Το νηπιαγωγείοσελ12

1.3.Η εκπαίδευση στο χώρο του νηπιαγωγείου.....σελ13

1.4.Ο ρόλος του/της Νηπιαγωγού.....σελ14

1.5.Η προσωπικότητα και οι ανάγκες του παιδιού προσχολικής ηλικίας
.....σελ17

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

2.Οι εικαστικές τέχνες στην Προσχολική ηλικία.

2.1.Γενικά.....σελ20

2.2.Οι εικαστικές τέχνες στο νηπιαγωγείο.....σελ21

2.3.Αναλυτικό πρόγραμμα προσχολικής αγωγής και εικαστικές τέχνες
.....σελ23

2.4.Η πλαστελίνη ως μέσο δημιουργίας στο νηπιαγωγείο.....σελ24

2.5.Η φωτογραφία ως μέσο δημιουργίας στο νηπιαγωγείο.....σελ26

2.6.Η διαφοροποίηση του υλικού.....σελ28

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

3.Οι νέες τεχνολογίες στην Προσχολική αγωγή.

- 3.1.Γενικά.....σελ30
- 3.2.Η τεχνολογία στο νηπιαγωγείο.....σελ30
- 3.3.Η τεχνική stop motion animation.....σελ31

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

4.Η Φωτογραφία

- 4.1. Γενικά.....σελ33
- 4.2.Η ιστορική αναδρομή της φωτογραφίας.....σελ33
- 4.3.Η φωτογραφία ως Τέχνη.....σελ35

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

5.Προηγούμενες Έρευνες

- 5.1.<< ΤΠΕ και γραμματισμός στο Νηπιαγωγείο: Δραστηριότητες με φωτογραφίες ,δημιουργία κινουμένων σχεδίων>>.....σελ37
- 5.2.<<Τα οπτικοακουστικά μέσα στο χώρο του νηπιαγωγείου και η χρήση φωτοκόμικ στις καθημερινές δραστηριότητες των παιδιών.....σελ38
- 5.3.<<Η τεχνική stop motion animation στο νηπιαγωγείο: μια πρόταση συνεργασίας νηπίων με διαφορετική μητρική γλώσσα>>.....σελ39
- 5.4.Κριτική ερευνών.....σελ41

Β.ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

6.Η υλοποίηση της δραστηριότητας στο νηπιαγωγείο

6.1.Γενικά.....	σελ43
6.2.Σχεδιασμός Διδασκαλίας	σελ44
6.3.Ερωτηματολόγιο 1 ^ο	σελ45
6.4. Αποτελέσματα της παρέμβασης.....	σελ48
6.5.Αποτελέσματα του 1 ^{ου} Ερωτηματολογίου.....	σελ51
6.6.Συμπεράσματα	σελ56

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ

7.Περαιτέρω εξέταση της δραστηριότητας

7.1. Γενικά.....	σελ62
7.2. Στατιστική ανάλυση 2 ^ο Ερωτηματολογίου.....	σελ62
7.3. Συμπεράσματα	σελ65

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Προτάσεις για συμπληρωματικές αλλαγές.....	σελ67
--	-------

Γ.ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

σελ69

Δ.ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

σελ73

1. ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ Η' ΑΦΙΕΡΩΣΕΙΣ

Ευχαριστώ θερμά τον Καθηγητή μου Απόστολο Μαγουλιώτη για τη άριστη συνεργασία, την αποτελεσματική συμβολή και τη καθοδήγηση του στην εκπόνηση της Πτυχιακής μου εργασίας. Ευχαριστώ επίσης τον Καθηγητή μου Γεώργιο Αμπακουμκιν για τις χρήσιμες συμβουλές του και την άριστη συνεργασία .Ευχαριστώ την καθηγήτρια μου Κατερίνα Μιχαλοπούλου που με βοήθησε στην υλοποίηση της πτυχιακής μου εργασίας και που δέχτηκε να αναλάβει την αξιολόγηση της πτυχιακής μου εργασίας λόγω της εκπαιδευτικής άδειας του κ.Αμοακούμκιν. Στον αδερφό μου Λάζαρο Ηλιάδη και στον Μάριο Μάρκου για την πολύτιμη βοήθεια τους και για τις πληροφορίες που μου έδωσαν, είμαι ιδιαίτερα ευγνώμων.Ευχαριστώ επίσης την Μαρία -Ελένη Χαχάμη για τις καταγραφές της την ώρα των δραστηριοτήτων. Επιπλέον θέλω να ευχαριστήσω το ιδιωτικό νηπιαγωγείο "αερόστατο" για την φιλοξενία του.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο χώρος της προσχολικής εκπαίδευσης αδιαμφισβήτητα είναι ένας από τους σημαντικότερους παράγοντες αγωγής, ποιοτικής ανάπτυξης και μάθησης για το παιδί. (Κακανά, Δ.1994). Όμως ο χώρος της προσχολικής εκπαίδευσης δεν περιορίζεται μόνο στην εκπαίδευση και στην αγωγή αλλά επιτελεί έναν ακόμα σημαντικό ρόλο, αυτό της καλλιέργειας της δημιουργικότητας του παιδιού.

Η αξία της τέχνης για την παιδεία και η άμεση σχέση μαζί της, καθώς και η καθοριστική για τη ζωή μας σημασία της (<http://ethnikoodeiokanatsouli.gr>) είναι πολύ σημαντική η επαφή των παιδιών του νηπιαγωγείου με την τέχνη. Την τέχνη στην οποιαδήποτε μορφή της. Μουσική, χορός, ζωγραφική, γλυπτική κλπ. Ειδικά τα παιδιά που ζουν σε μικρά επαρχιακά μέρη και που είναι δύσκολο να επισκεφθούν κάποιο μουσείο ή να έρθουν σε επαφή με οποιαδήποτε μορφή τέχνης... Είναι λοιπόν στο χέρι μας να φέρουμε τα παιδιά αυτά σε επαφή με διάφορες μορφές τέχνης και οφείλουμε να το κάνουμε. Άλλωστε η προσχολική ηλικία είναι η ηλικία που μπορούμε να κάνουμε ένα παιδί να αγαπήσει την τέχνη αφού πρώτα τη γνωρίσει. Καλό είναι λοιπόν να δίνουμε στα παιδιά που συναντάμε την ευκαιρία (<http://www.kindykids.gr>)

Είναι σημαντικό να τονίσουμε πως σήμερα τα παιδιά όλο και περισσότερο κατακλύζονται από εικόνες. Οι εικόνες που απευθύνονται στα παιδιά, είτε πρόκειται για εικονογραφήσεις βιβλίων είτε για αφηγήσεις με εικόνες, είναι ως επί το πλείστον εικόνες σχεδιασμένες δεν είναι φωτογραφίες. Ωστόσο, σήμερα το παιδί κατακλύζεται, κυρίως μέσα από την τηλεόραση, από εικόνες που αναπαριστούν φωτογραφικά την πραγματικότητα. Η φωτογραφική πραγματικότητα αντανακλά μεν την πραγματικότητα αλλά με έναν διαφορετικό τρόπο. (<http://ejournals.lib.auth.gr>)

Ζούμε σε έναν κόσμο που η πρόσβαση σε μια φωτογραφική μηχανή είναι άμεση. Για τους ενήλικες βέβαια, γιατί μιλώντας για τα παιδιά, μάλλον ισχύει ακριβώς το αντίθετο. Όλα τα παιδιά έχουν δει φωτογραφική μηχανή, έχουν ποζάρει μπροστά στο φακό της, αλλά σε πόσα από αυτά τους έχει επιτραπεί να την κρατήσουν, ή πόσο μάλλον να τη χρησιμοποιήσουν και ακόμα πιο πέρα να

γνωρίσουν τις δυνατότητές της και να εκφραστούν – δημιουργήσουν μέσω αυτής; Όσοι εκπαιδευτικοί το δοκίμασαν με τους μαθητές τους βρέθηκαν μπροστά σε μια πρωτόγνωρη και μοναδική εμπειρία. Είδαν τη διαφορετική, φρέσκια, αθώα ματιά των παιδιών πάνω στον κόσμο που μας περιβάλλει. Πέρασαν ατέλειωτες ώρες δημιουργικής και απολαυστικής απασχόλησης. Ιδιαίτερος οι εκπαιδευτικοί, με δραστηριότητες για ή με τη φωτογραφική μηχανή, κατάφεραν να κάνουν ένα βήμα πιο πέρα στο εκπαιδευτικό τους πρόγραμμα, πετυχαίνοντας τους εκπαιδευτικούς τους στόχους με μεγαλύτερη φαντασία, διάθεση, ενθουσιασμό. (<http://www.meleniro.gr>)

Έτσι αποφασίσαμε να χρησιμοποιήσουμε τη φωτογραφική μηχανή μέσα στο νηπιαγωγείο, να στήσουμε μια δραστηριότητα βασισμένη πάνω στη φωτογραφική μηχανή. Εκτός από τους παραπάνω λόγους σημαντικός παράγοντας στο να παρθεί η ιδέα για τη δημιουργία μιας δραστηριότητας για τη φωτογραφία ως μέσο δημιουργίας στο νηπιαγωγείο ,ήταν το σεμινάριο τεχνών που πραγματοποιήθηκε στο παιδαγωγικό τμήμα προσχολικής εκπαίδευσης Θεσσαλίας στο 5^ο εξάμηνο. Στο σεμινάριο έγινε αναφορά πάνω στην ιστορία της φωτογραφίας αλλά και πάνω στους πιθανούς τρόπους χρήσης της κάμερας ως μέσο δημιουργίας μέσα στο νηπιαγωγείο.

Η έρευνά μας πραγματοποιήθηκε στο ιδιωτικό νηπιαγωγείο " Αερόστατο" στην περιοχή Νέας Ιωνίας του Βόλου. Τα νήπια τα οποία συμμετείχαν ήταν 16 μεταξύ ηλικίας 4 έως 6 ετών. Τα αγόρια και τα κορίτσια ήταν ισάριθμα ,8 αγόρια και 8 κορίτσια. Αρχικά πραγματοποιήθηκε μια δραστηριότητα στην οποία σοδιάζονται η πλαστελίνη και η φωτογραφία. Μετά από την δραστηριότητα ακολουθεί ένα προφορικό ερωτηματολόγιο στο οποίο κλίθηκαν να απαντήσουν τα νήπια. Το ερωτηματολόγιο ελέγχει κατά πόσο ανταποκρίθηκαν τα νήπια στην δραστηριότητα αλλά και κατά πόσο τους κέντρισε η φωτογραφία το ενδιαφέρον. Επιπλέον εξετάζονται παράγοντες όπως το μέγεθος των δυσκολιών που αντιμετώπισαν στον χειρισμό της πλαστελίνης και της φωτογραφικής μηχανής. Έπειτα από δύο εβδομάδες τα νήπια κλίθηκαν ξανά να απαντήσουν σε ένα διαφορετικό προφορικό ερωτηματολόγιο το οποίο ελέγχει το τι θυμάται κάθε νήπιο από τη δραστηριότητα την οποία επιτελέσαμε, εξετάζει επιπλέον το τι τους

άρεσε περισσότερο από την δραστηριότητα και τέλος ελέγχει αν κάτι το οποίο επιτελέσαμε θα θέλανε τα παιδιά να ξαναενοχληθούν με αυτό . Είναι σημαντικό να τονιστεί πως τα παιδιά δεν είχαν ξαναχρησιμοποιήσει φωτογραφική μηχανή ούτε είχαν ξανά κάνει κάποια παρόμοια διδασκαλία στο νηπιαγωγείο τους. Στη δραστηριότητα χρησιμοποιήθηκε επαγγελματική φωτογραφική μηχανή Nikon D3000.

Σκοπός της έρευνας μας είναι να δούμε κατά πόσον μπορεί να χρησιμοποιηθεί η φωτογραφία ως μέσο δημιουργίας στο νηπιαγωγείο.

Η παρούσα εργασία αποτελείται από δύο μέρη: το θεωρητικό και το ερευνητικό. Το θεωρητικό περιλαμβάνει από πέντε κεφάλαια .

Στο πρώτο μέρος της εργασίας, και πιο συγκεκριμένα στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται αναφορά σχετικά με την εκπαίδευση στη προσχολική ηλικία, τις ανάγκες του παιδιού αλλά και για τη διαφοροποίηση του παιδιού μέσα στην τάξη. Το δεύτερο κεφάλαιο περιγράφει το ρόλο των εικαστικών στο χώρο νηπιαγωγείου και συγκεκριμένα γίνεται αναφορά στη χρήση της πλαστελίνης και της φωτογραφίας ως μέσα δημιουργίας μέσα στο νηπιαγωγείο. Το τρίτο κεφάλαιο μας εισάγει στις νέες τεχνολογίες. Επικεντρωνόμαστε στη χρήση των νέων αυτών μέσων μέσα στο χώρο νηπιαγωγείου και γίνεται εκτεταμένη αναφορά στην τεχνική stop motion animation. Στο τέταρτο κεφάλαιο περιγράφεται η ιστορία της φωτογραφίας αλλά και ο ρόλος της μέσα από τη τέχνη. Τέλος στο πέμπτο κεφάλαιο γίνεται αναφορά σε προηγούμενες έρευνες που σχετίζονται με τη δική μας έρευνα.

Στο δεύτερο μέρος παρουσιάζεται το ερευνητικό κομμάτι της εργασίας. Το έκτο κεφάλαιο περιγράφει την υλοποίηση της έρευνας μας στο νηπιαγωγείο, από τον αρχικό σχεδιασμό έως την πραγματοποίηση μέσα στο νηπιαγωγείο. Επιπλέον γίνεται αναλυτική παρουσίαση του ερωτηματολογίου που χρησιμοποιήθηκε, καθώς και της στατιστικής ανάλυσης που πραγματοποιήθηκε. Τέλος παρουσιάζονται τα συμπεράσματα που προέκυψαν, τόσο μέσα από το ερωτηματολόγιο, όσο και μέσα από τις παρατηρήσεις μας καθ'όλη τη διάρκεια της δραστηριότητας στο χώρο του νηπιαγωγείου. Το έβδομο κεφάλαιο μας παρουσιάζει το δεύτερο ερωτηματολόγιο το οποίο πραγματοποιήθηκε στο ίδιο

νηπιαγωγείο μετά από δύο εβδομάδες. Επιπλέον παρατίθενται σε αυτό το κεφάλαιο η απομαγνητοφώνηση του ερωτηματολογίου και ακολουθεί η στατιστική του ανάλυση καθώς και τα συμπεράσματα που προκύπτουν μέσα από αυτό.

Εκτός από τα παραπάνω η εργασία περιλαμβάνει προτάσεις για συμπληρωματικές αλλαγές πάνω στο ερευνητικό κομμάτι. Τέλος στα παραστήματα παρουσιάζονται φωτογραφίες από την δραστηριότητα και το πρώτο ερωτηματολόγιο.

A.ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

1.Η Εκπαίδευση στην Προσχολική ηλικία.

1.1. Γενικά

Η παιδαγωγική της προσχολικής ηλικίας ασχολείται με την σωματική και τη ψυχοπνευματική ανάπτυξη του παιδιού και έχει ως σκοπό τη τροποποίηση της συμπεριφοράς του παιδιού με συνειδητές ,μεθοδευμένες και προγραμματισμένες επιδράσεις του παιδαγωγού, καθώς και του ευρύτερου κοινωνικό-πολιτισμικού περιβάλλοντος.(*Κίτσαράς,2001*). Σημαντικό ρόλο στα παραπάνω παίζει η καλλιτεχνική έκφραση του παιδιού. Τα παιδιά από πολύ μικρά εκφράζουν τα αισθήματα τους μέσα από τις πρώτες μουτζούρες. Η δημιουργική έκφραση του παιδιού όποια μορφή και να έχει αποτελεί φυσικό μέσο για αυτοέκφραση. Η διάθεση των παιδιών, οι επιθυμίες, οι φόβοι, η αγάπη και το μίσος εκφράζονται μέσα από τη δημιουργία. (*Αρντουεν, 2000*). Είναι επιτακτικό να σημειωθεί πως τα καλλιτεχνικά χρησιμοποιούνται στο χώρο του νηπιαγωγείου με διάφορους τρόπους προκειμένου να γίνει πιο εύκολη η μαθησιακή διαδικασία αλλά και για να μπορέσει ο εκπαιδευτικός να γνωρίσει καλύτερα τα νήπια. Στο συγκεκριμένο κεφάλαιο περιγράφεται η λειτουργία του νηπιαγωγείου όσον αφορά την εκπαίδευση. Τέλος θα γίνει αναφορά στις ανάγκες του παιδιού και στο πως αυτό διαφοροποιείται μέσα στις οργανωμένες δραστηριότητες του νηπιαγωγείου.(*Μπίκος ,2011*)

1.2. Το νηπιαγωγείο

Μια από τις ερμηνείες για τον ορισμό του νηπιαγωγείου είναι η εξής : Το νηπιαγωγείο είναι η πρώτη βαθμίδα εκπαίδευσης για παιδιά ηλικίας τεσσάρων έως και έξι ετών. Μερικοί πίστεψαν ότι η εκπαίδευση που παρέχεται σε αυτό είναι αντίστοιχη με την εκπαίδευση και τη φροντίδα που η οικογένεια παρέχει στο παιδί της. Αυτό διαφαίνεται και από τις ονομασίες που δόθηκαν σε διάφορες χώρες π.χ. στα γαλλικά école maternelle = μητρικό σχολείο, ή στα τουρκικά ana okulu = σχολείο της μητέρας. Παράλληλα θεωρήθηκε σαν ένας χώρος, όπου τα παιδιά περνούν ευχάριστα την ώρα τους, όπως φανερώνουν και άλλες ονομασίες π.χ. στα αγγλικά και τα γερμανικά kindergarten = κήπος των παιδιών (Μπαμπινιώτης, 1998)

Στην ελληνική πραγματικότητα η ονομασία «Νηπιαγωγείο» σημαίνει ότι η βαθμίδα αυτή της εκπαίδευσης προσφέρει αγωγή στα νήπια. Σύμφωνα με τους στόχους του Νηπιαγωγείου τα νήπια έρχονται σε επαφή και μαθαίνουν να επικοινωνούν με άλλους συνομήλικους, αλλά και ενήλικες, μαθαίνουν να αναπτύσσουν φιλικές σχέσεις, καθώς και να συνεργάζονται μεταξύ τους. Παράλληλα επιδιώκεται σ' αυτό η σταδιακή απομάκρυνση από το οικογενειακό περιβάλλον και η ανεξαρτητοποίησή τους. Επίσης σκοπός του Νηπιαγωγείου είναι η ενίσχυση έξι διαφορετικών τομέων ανάπτυξης της προσωπικότητας του παιδιού, οι οποίοι έχουν άμεση σχέση μεταξύ τους και αλληλοσυμπληρώνονται. Οι τομείς αυτοί είναι η σωματική ανάπτυξη, η αντιληπτική – αισθητηριακή ανάπτυξη, η επικοινωνιακή και γλωσσική ανάπτυξη, η γνωστική ανάπτυξη, η συναισθηματική ανάπτυξη και η κοινωνική ανάπτυξη. (Τσιαντζή, Μ. 1995)

Όταν ένα παιδί αρχίζει το νηπιαγωγείο, του συμβαίνουν πολλές αλλαγές. Από μέλος μιας οικογένειας γίνεται μέλος μιας ομάδας παιδιών της ίδιας ηλικίας. Τα υλικά, τα παιχνίδια και η προσοχή των ενηλίκων πρέπει τώρα να μοιράζεται σε περισσότερα παιδιά. Το νηπιαγωγείο είναι ένας χώρος όπου τα παιδιά συναντούν ποικιλία ικανοτήτων, γλωσσών και πολιτισμών. Αυτές οι διαφορές αποτελούν ευκαιρίες, μέσα από τις οποίες τα παιδιά μαθαίνουν το ένα το άλλο. Όλα μαζί θα αποτελέσουν μέλη μιας μικρής κοινότητας, όπου θα δημιουργούν και θα μαθαίνουν ταυτόχρονα. Θα τους παρασχεθούν οι χώροι και τα υλικά, ώστε

να τα χρησιμοποιήσουν για δημιουργία και μάθηση. Θα ενθαρρύνουν να δρουν ,να πειραματίζονται και να δημιουργούν, υπό την επίβλεψη και τις οδηγίες του/της νηπιαγωγού, όποτε κρίνεται αναγκαίο και απαραίτητο. (Βруниώτη,Κυρίδης,Θεοδοσιάδου,Χρυσάφιδης,2008)

Τα παιδιά φέρνουν μαζί τους στο νηπιαγωγείο μια ποικιλία ικανοτήτων και εμπειριών. Το νηπιαγωγείο εκτιμά το επίπεδο ανάπτυξης κάθε α παιδιού παρατηρώντας τα και έρχοντας σε επικοινωνία με τους γονείς. Αναγνωρίζει τις ικανότητες και τις κλίσεις των παιδιών, τις αδυναμίες τους και τα ελλείμματα τους, τα ενδιαφέροντα και τις ανάγκες τους. Στη βάση αυτή το νηπιαγωγείο σχεδιάζει και οργανώνει τους τρόπους με τους οποίους θα εργαστούν τα παιδιά. (Βруниώτη,Κυρίδης,Θεοδοσιάδου,Χρυσάφιδης,2008)

Η εκπαιδευτική διαδικασία στο νηπιαγωγείο γίνεται σύμφωνα με το αναλυτικό πρόγραμμα ,το οποίο περιγράφει ποιες ικανότητες και δεξιότητες των παιδιών πρέπει να αναπτυχθούν. Σήμερα σκοπός του νηπιαγωγείου σύμφωνα με την καιμενική νομοθεσία είναι : *να βοηθήσει τα παιδιά να αναπτυχθούν σωματικά, συναισθηματικά, νοητικά και κοινωνικά μέσα στο πλαίσιο των ευρύτερων στόχων της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.* Το νηπιαγωγείο, ως φορέας κοινωνικοποίησης του παιδιού, θα πρέπει να εξασφαλίζει όλες τις προϋποθέσεις ώστε τα παιδιά να αναπτύσσονται και να κοινωνικοποιούνται ομαλά και ολόπλευρα. (ΔΕΠΠΣ,2002).

1.3.Η εκπαίδευση στο χώρο του νηπιαγωγείου

Η κοινωνία είναι υποχρεωμένη να εξασφαλίζει σε όλες τις οικογένειες που την απαρτίζουν, ανεξάρτητα από χρώμα ,φυλή οικονομική κατάσταση, πρόσβαση σε εκείνα τα πολιτισμικά αγαθά που συμβάλλουν σε μια επιτυχημένη ένταξη στη σχολική ζωή. (Ντολιοπούλου Ε,2000)

Η πρωτοβάθμια εκπαίδευση στην Ελλάδα είναι υποχρεωτική και απαρτίζεται από το νηπιαγωγείο, που συνιστά την προσχολική εκπαίδευση, και το δημοτικό σχολείο, που καλύπτει τον πρώτο κύκλο της γενικής εκπαίδευσης. Στο πλαίσιο

αυτό κρίνεται απαραίτητη η ισότιμη ενσωμάτωση της προσχολικής αγωγής στον ενιαίο σχεδιασμό της εκπαίδευσης, δεδομένου ότι η προσχολική αγωγή αποτελεί παγκοσμίως αναγνωρισμένο θεσμό και αναπόσπαστο στοιχείο του εκπαιδευτικού συστήματος κάθε προηγμένης κοινωνίας. Σήμερα με το νόμο 3518/2006 η προσχολική εκπαίδευση έγινε υποχρεωτική σε όλη την Ελλάδα. *(Βруниώτη, Κυρίδης, Θεοδοσιάδου, Χρυσοφίδης, 2008)* Η πλειοψηφία των ευρωπαϊκών χωρών η προσχολική εκπαίδευση δεν είναι υποχρεωτική. Έτσι από τις Ευρωπαϊκές χώρες που αναφέρονται, μόνο η Ελλάδα, το Λουξεμβούργο, η Ουγγαρία, και η Ουαλία (ποσοστό 11%) θεωρούν υποχρεωτική την φοίτηση των νηπίων σε δημόσια νηπιαγωγεία. Σε όλες τις υπόλοιπες η φοίτηση είναι προαιρετική, αν και συμμετέχουν μεγάλα ποσοστά του μαθητικού πληθυσμού.

Για πολλά χρόνια, η προσχολική αγωγή δεν είχε αποκτήσει τη βαρύτητα που αρμόζει σε μια τόσο σημαντική βαθμίδα εκπαίδευσης, η οποία συμβάλλει καθοριστικά στην ανάπτυξη του παιδιού. Για τους περισσότερους γονείς, η προσχολική εκπαίδευση ήταν μέρος της φύλαξης των παιδιών, όπου έπαιρναν μέρος σε δραστηριότητες και παιχνίδια. Σήμερα η εκπαίδευση στο νηπιαγωγείο παρέχει στα παιδιά τη δυνατότητα να αποκτήσουν καινούργιες εμπειρίες, μέσα από τη πολλαπλότητα και τη ποικιλία των υλικών που του προσφέρει, να γνωρίσει καινούργια πράγματα, να αποκτήσει γνώσεις και δεξιότητες. Η προσχολική Εκπαίδευση θεωρείται σημαντική στη διαμόρφωση του ανθρώπινου χαρακτήρα. Συνεισφέρει στην εξελικτική ανάπτυξη του παιδιού σε όλους τους τομείς, γνωστική ανάπτυξη, συναισθηματική, κοινωνική, ηθικοθρησκευτική, ψυχοκινητική και αισθητική, στην απόκτηση δεξιοτήτων ζωής, ορθών στάσεων, αρχών και αξιών. *(Καλτσούνη Χ, 1995)*

1.4.Ο ρόλος του/της Νηπιαγωγού

Καταρχάς με τον όρο “νηπιαγωγό” εννοούμε τον επαγγελματία, του οποίου κύριο έργο είναι η αγωγή, η μόρφωση και η εκπαίδευση των παιδιών προσχολικής ηλικίας *(Ξωχέλλη, 1985)*. Ο ρόλος του είναι αποφασιστικός και

σχεδόν αποκλειστικός αφού η σημαντικότερη αποστολή του είναι η εφαρμογή του Αναλυτικού προγράμματος και η αποτελεσματική υποβοήθηση των παιδιών.

Ο νηπιαγωγός ασχολείται με την εκπαίδευση και αγωγή των παιδιών της προσχολικής ηλικίας. Η φροντίδα και η εκπαίδευση των παιδιών που βρίσκονται στην τρυφερή προσχολική ηλικία, απαιτεί αγάπη για το επάγγελμα, πολύ υπομονή και αρκετή προσπάθεια από πλευράς του νηπιαγωγού, προκειμένου το παιδί να αναπτυχθεί ψυχοκινητικά και να αντιληφθεί τον εαυτό του και το περιβάλλον γύρω του. Ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να έχει υπόψη του ότι είναι ένα σημαντικό πρόσωπο για τα παιδιά αυτής της ηλικίας. Ακόμη κι αν υπάρχουν πολύ διαφορετικά πρότυπα και περιβαλλοντικές επιδράσεις στη ζωή των παιδιών, οι εμπειρίες τους στο σχολείο και η σχέση τους με τον εκπαιδευτικό συμβάλουν σημαντικά στη διαμόρφωση της δικής τους προσωπικότητας. (*Νέο Πρόγραμμα Σπουδών, Οδηγός Εκπαιδευτικού για το Πρόγραμμα Σπουδών του Νηπιαγωγείου, 2011*)

Ο ρόλος του νηπιαγωγού αρχικά είναι να φροντίζει για την ψυχοκινητική και νοητική ανάπτυξη των μικρών παιδιών, τα βοηθά να κατανοήσουν βασικές έννοιες αντίληψης του κόσμου που τα περιβάλλει και παράλληλα, τα ασκεί στον συντονισμό των κινήσεών τους. (*Μαυροείδης Γ, 1989*) Για το σκοπό αυτό δημιουργεί στο χώρο του νηπιαγωγείου ένα εκπαιδευτικό περιβάλλον πλούσιο σε ερεθίσματα για τα παιδιά, χρησιμοποιώντας το παιχνίδι, το τραγούδι, την απαγγελία, τη διήγηση, το χορό, τη ζωγραφική, τη χειροτεχνία. Επίσης, παρακολουθεί τα παιδιά την ώρα του παιχνιδιού και του φαγητού, με σκοπό να συνηθίσουν στην τάξη και στην καθαριότητα και να προσαρμοστούν στην ομαδική ζωή. Επιπλέον ένα από τα καθήκοντα του νηπιαγωγού είναι να βοηθά το παιδί να κατανοήσει την έννοια της ομάδας, να ενταχθεί σε αυτήν, να μάθει να συνεργάζεται, να δημιουργεί και να συναγωνίζεται ευγενικά με τους συνομηλικούς του. Το ομαδικό παιχνίδι, η ατομική δημιουργία, η πνευματική άσκηση και η ψυχαγωγία, αποτελούν τα βασικά μέσα που χρησιμοποιεί στην εκπαιδευτική του δραστηριότητα. (*Cole&cole, 2002*)

Ο εκπαιδευτικός φροντίζει να δείχνει καθημερινά ενδιαφέρον και διαθεσιμότητα για το κάθε παιδί ξεχωριστά. Το ρωτάει ή προσπαθεί να καταλάβει τη διάθεση του, το φροντίζει και το στηρίζει κάνοντας σχόλια. Η σχέση εκπαιδευτικού και νηπίου διαφοροποιείται ανάλογα με την ιδιαιτερότητα κάθε παιδιού. (Πυργιωτάκης Ε, 1999). Κάποια παιδιά επιζητούν τη σωματική εγγύτητα ή και την αποκλειστικότητα, άλλα θέλουν ένα διακριτικό ενδιαφέρον ή πιο έμμεσο τρόπο προσέγγισης. Η νηπιαγωγός προσαρμόζει τη στάση της έτσι ώστε να καλύπτει τις ανάγκες του κάθε παιδιού αλλά και να προωθεί την ωρίμανση του. Επιπλέον ο εκπαιδευτικός λειτουργεί ως πρότυπο για τα παιδιά. Τα επηρεάζει περισσότερο με τον τρόπο που λειτουργεί ο ίδιος παρά με αυτό που «διδάσκει». Προσέχει τη συμπεριφορά του, τον τρόπο που επικοινωνεί και διαχειρίζεται δυσκολίες, καταστάσεις και σχέσεις γιατί τα παιδιά μαθαίνουν καθώς τον παρατηρούν. Εκτός από αυτά πρέπει να τονιστεί πως ο εκπαιδευτικός λειτουργεί ως διαμεσολαβητής στην προσπάθεια του παιδιού να εκφρασθεί, να επικοινωνήσει, να ανταποκριθεί στα διάφορα ερεθίσματα. Αφήνει τα παιδιά να πάρουν μόνα τους αποφάσεις, να αυτενεργήσουν, να επιλύσουν προβλήματα. Τα παρατηρεί και λειτουργεί ως συνοδός στην ατομική τους πορεία. Δηλαδή ακούει, επαναδιατυπώνει την προσπάθεια, καθρεφτίζει τη σκέψη και τα συναισθήματα του, ενθαρρύνει στην εξεύρεση λύσεων. Δεν επιβάλλει αλλά προτείνει λύσεις και δίνει τις κατάλληλες πληροφορίες όταν του ζητηθούν. (Νέο Πρόγραμμα Σπουδών, 2011)

Ο εκπαιδευτικός διευκολύνει την έκφραση και την επικοινωνία κάνοντας ερωτήσεις ανοιχτές ή διευκρινιστικές, αναδιατυπώνοντας, δίνοντας πληροφορίες και κάνοντας προτάσεις που προωθούν την αλληλεπίδραση και τον προβληματισμό. Ενθαρρύνει τη συμμετοχή όλων των παιδιών. Χωρίς να πιέζει τα παιδιά που δυσκολεύονται κινητοποιεί το ενδιαφέρον τους θέτοντας ερωτήματα ανοιχτά που επιτρέπουν στο καθένα να εκφράσει τις ιδέες του. Παράλληλα βοηθάει τα παιδιά να ακούν και να σέβονται τις απόψεις των άλλων, να επιχειρηματολογούν, να εκφράζονται με σαφήνεια. Ο/Η νηπιαγωγός ακόμα κατανοεί τις ανάγκες του κάθε παιδιού και μπορεί να παρέχει την ανάλογη

στήριξη. Μπορεί να συμβάλει στην πρόληψη ψυχοκοινωνικών προβλημάτων των παιδιών παρέχοντας ένα σταθερό υποστηρικτικό πλαίσιο και βοηθώντας τα να διαχειρισθούν αγχογόνες καταστάσεις. Η εφαρμογή του προγράμματος στη συγκεκριμένη μαθησιακή περιοχή εξαρτάται από τις γνώσεις αλλά και τις δεξιότητες του εκπαιδευτικού. Σε κάθε περίπτωση όμως ο εκπαιδευτικός δεν λειτουργεί ως θεραπευτής αλλά ως εκπαιδευτικός που στοχεύει στην ανάπτυξη του δυναμικού του παιδιού. *(Νέο Πρόγραμμα Σπουδών, Οδηγός Εκπαιδευτικού για το Πρόγραμμα Σπουδών του Νηπιαγωγείου, 2011)*

Τέλος μέσα από τη δουλειά του πρέπει να εξασφαλίζει ένα κλίμα ελευθερίας και ασφάλειας, παραδοχής και σεβασμού της ατομικής προσπάθειας και να αποφεύγει ενέργειες που βασίζονται στην επίκριση, το ανταγωνιστικό πνεύμα, την απόρριψη της γνώμης του άλλου ή την άρνηση της φαντασίας. Μέσα από τα παραπάνω μας δίνετε η δυνατότητα να αντιληφθούμε το πόσο σημαντικό είναι το επάγγελμα του/της νηπιαγωγού τόσο για το παιδί όσο και για το περιβάλλον του. *(Cohen, 2000)*

1.5. Η προσωπικότητα και οι ανάγκες του παιδιού προσχολικής ηλικίας

Όταν μιλάμε για τη προσχολική ηλικία , μιλάμε για την πλέον κρίσιμη περίοδο ανάπτυξης του ανθρώπου. Από τη στιγμή που ένα βρέφος συναντά τον κόσμο μας μέχρι και τα πέντε του έτη, ξεκινά ένα ταξίδι το πιο σημαντικό της ζωής. Σε αυτή τη περίοδο θα δημιουργηθούν οι απαραίτητες προϋποθέσεις που θα σχηματίσουν την ενήλικη ποιότητα ζωής και χαρακτήρα. Η προσωπικότητά μας και το είδος του αυριανού ενήλικα σημαδεύεται από τον τρόπο που θα διανυθούν αυτά τα πρώτα πέντε χρόνια ζωής. Υπό αυτό το πρίσμα όταν μιλάμε για προσχολική ηλικία με ότι αυτό συνοδεύεται, μιλάμε για τη πιο θεμελιακή και κρίσιμη περίοδο όλου του ανθρώπινου συνεχούς. Σε μια ακτινογραφία ψυχής όπου η ραχοκοκαλιά των συναισθημάτων δημιουργείται και θεμελιώνεται τότε. Από τα πέντε και μετά μπορούν πολλά να προστεθούν ως εμπειρίες,

συναισθηματικές αποχρώσεις, κοινωνικοί και οικογενειακοί παράγοντες που με τη σειρά τους δίνουν ένα βασικό τόνο στη ψυχοσυναισθηματική ζωή του ανθρώπου. (Elliott, Kratonchwill, 2008)

Η αρχή της ικανοποίησης των βασικών αναγκών του παιδιού αποτελεί καθοριστικό παράγοντα για την αποστολή της Προσχολικής Αγωγής. Το παιδί της προσχολικής ηλικίας χρειάζεται ποσότητα και ποιότητα εμπειριών για να μεγιστοποιήσει τις κάθε μορφής ικανότητές του, για να αποκαλύψει, να γνωρίσει και να αποδεχτεί τον εαυτό του και το κοινωνικό και φυσικό σύνολο που το περιβάλλει και να αναπτύξει δημιουργική σχέση αλληλεπίδρασης μαζί του. Όλα τα παιδιά έχουν ανάγκη να εκφράσουν το δημιουργικό τους δυναμικό και να νιώσουν παραγωγικά και άξια. Τα παιδιά αυτής της ηλικίας έχουν μια φυσική ανάγκη να εκφραστούν και να δημιουργήσουν. Η έκφραση αυτή μπορεί να εμφανίζεται με τη μορφή λέξεων ή με τη μορφή της ζωγραφικής και των τεχνών γενικότερα – χορό, μουσική, γλυπτική και δραματικού παιχνιδιού. Μπορεί ακόμη να έχει τη μορφή ιδεών όπως το να κοιτάνε ένα πρόβλημα από μια άλλη σκοπιά και να βρίσκουνε μια πραγματικά υπέροχη λύση, να αντιμετωπίζουν τις συγκρούσεις με τους συμμαθητές και το να παίρνουν αποφάσεις και να επιδεικνύουν ηγετικά ταλέντα. (Malchiondi, 2009)

Το παιδί της προσχολικής ηλικίας χαρακτηρίζεται για την αξιολήλυτη ζωτικότητα, την ανεπιφύλακτη εμπιστοσύνη που δείχνει αλλά και τις δραστηριότητες που είναι αυθόρμητες και κυρίως ατομικές είναι κάποια από τα γνωρίσματα του. Η φυσική περιέργεια, που αποτελεί ένδειξη σχολικής κοινωνικοποίησης, αφυπνίζεται σε αυτή την ηλικία και μαζί με την φαντασία συντελούν στη συνεχή υποβολή ερωτήσεων προς τους μεγάλους για οτιδήποτε τα περιβάλλει, γιατί προσπαθεί, γιατί προσπαθεί να ανακαλύψει τον κόσμο του (Καψάλης, 1995. Cole & Cole, 2002)

Επιπλέον χαρακτηριστικό της νηπιακής ηλικίας είναι και η γρήγορη αντιληπτική ανάπτυξη, η οποία σχετίζεται με την αλματώδη ανάπτυξη της γλωσσικής ικανότητας και η κοινωνική αφύπνιση. Η φαντασία που επικρατεί στο μυαλό του παιδιού σε συνδυασμό με την ανάγκη για ανεξαρτησία, μίμηση και αυτονομία,

χαρακτηριστικά γνωρίσματα της ηλικίας αυτής, οδηγούν τα νήπια στην ενασχόληση τους με τα καλλιτεχνικά. Τέλος ένα ακόμα χαρακτηριστικό αυτής της ηλικίας είναι η τάση του παιδιού για έκφραση και δημιουργία, η οποία εκπληρώνεται μέσα από την ενασχόληση με χειροτεχνίες, μουσική, χορό αλλά και φυσικά μέσα από το παιχνίδι(Κιτσαράς,2001,2004).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

2.Οι εικαστικές τέχνες στην Προσχολική ηλικία.

2.1.Γενικά

Αρχικά θα ορίσουμε τον όρο για τις Εικαστικές τέχνες. Εικαστικές τέχνες ορίζουμε τις τέχνες που αποβλέπουν στην αισθητική έκφραση και στη ικανοποίηση της καλαισθησίας. (αρχιτεκτονική, πλαστική, ζωγραφική, γλυπτική) (Μπαμπινιώτης, 1998)

Οι εικαστικές τέχνες αναπτύσσουν τις συλλογικές ευαισθησίες. Είναι μια επικοινωνία μέσα από συναισθήματα. Ένας τρόπος ανάπτυξης και καλλιέργειας της συμβολικής σκέψης και του κριτικού στοχασμού. Μέσα από αυτά το παιδί μπορεί να ανακαλύψει και να εκφράσει τις δημιουργικές του ικανότητες, να καλλιεργήσει και να βελτιώσει τις σχέσεις του με τους συμμαθητές του και με το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον. (Αρντουεν Ι,2000) Στο θεατρικό παιχνίδι έχει τη δυνατότητα να διαφοροποιεί τη συμπεριφορά του, να βγει έξω από τους κατεστημένους τρόπους συμπεριφοράς που το καθηλώνουν και του δεσμεύουν τη φαντασία. Το βοηθά να αναπτύξει ελευθερία έκφρασης, πρωτοβουλίας και αίσθημα ευθύνης, να καλλιεργηθεί πολιτιστικά και αισθητικά κατανοώντας το ρόλο της τέχνης του θεάτρου. Μέσα στο στείρο εκπαιδευτικό πρόγραμμα το κάνει να ενδιαφερθεί δημιουργικά για τα μαθήματα, να ενθαρρυνθεί στην παρατήρηση και στην αυτοσυγκέντρωση, να εφευρίσκει λύσεις προσωπικές και να βελτιώσει το λεξιλόγιό του. Να αποδέχεται όρια και περιορισμούς που του θέτει η ομάδα και να ανακαλύπτει την ανάγκη ύπαρξης και τήρησης κανόνων. Σε αυτό το κεφάλαιο θα αναφέρουμε τη θέση των εικαστικών στο νηπιαγωγείο. Τέλος θα αναφερθούμε αναλυτικότερα στη πλαστελίνη και στη φωτογραφία στο χώρο του νηπιαγωγείου. (Δαφέρμου Χ,Κουλούρη Π,Μπασαγιάννη Ε.,2003)

2.2.Οι εικαστικές τέχνες στο νηπιαγωγείο

Οι Εικαστικές Τέχνες είναι ενσωματωμένες στην καθημερινή μας ζωή και αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του τοπικού και παγκόσμιου πολιτισμού. Συνιστούν εκφραστικά μέσα με τα οποία αναπαριστούμε εμπειρίες, ιδέες, συναισθήματα και ταυτόχρονα αποτελούν διανοητικές λειτουργίες αφού απαιτούν αντίληψη, μνήμη και σχηματισμό εννοιών προάγοντας έτσι την ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών. (Δαφέρμου Χ,Κουλούρη Π,Μπασαγιάννη Ε.,2003), Μέσα από τις Εικαστικές Τέχνες ο άνθρωπος επικοινωνεί, δημιουργεί και διατηρεί τον πολιτισμό και το περιβάλλον του, και ταυτόχρονα καλλιεργεί το σεβασμό και κατανόηση ανάμεσα στους ανθρώπους. Επιπλέον στο σύγχρονο κόσμο το πεδίο των Εικαστικών Τεχνών αποχτά τεράστια σημασία αφού αξιολογεί κριτικά τις πρακτικές εφαρμογές της εικόνας. (π.χ. φωτογραφία, διαφήμιση, ψηφιακή εικόνα) οι οποίες επιδρούν καθοριστικά στον τρόπο ζωής και σκέψης των ανθρώπων. Οι Εικαστικές Τέχνες μπορούν να αποτελέσουν γέφυρα σεβασμού και κατανόησης ανάμεσα στους ανθρώπους. Προβάλλεται έτσι η ανάγκη για σύνδεση της εικαστικής εκπαίδευσης με θέματα που αφορούν την ίδια τη ζωή και τις εμπειρίες των παιδιών, που προωθούν τη δημιουργικότητα και κριτική σκέψη μέσα σε αυθεντικά πλαίσια και καταστάσεις. (Χέρμπερτ Ρ,1974)

Στοχεύοντας σε μια υγιή κοινωνία, η εκπαίδευση στις Εικαστικές Τέχνες όχι μόνο μπορεί να προσφέρει ουσιαστικά στη γνώση αλλά μπορεί να αποτελέσει ισχυρό μέσο για την ανάπτυξη δημιουργικών και ενεργών πολιτών. Ατόμων που να μπορούν να χρησιμοποιούν την εικαστική γλώσσα, ατόμων με δεξιότητες αισθητικής κρίσης και σκέψης, με επινοητικότητα και ευαισθησία, ικανών να επικοινωνούν, να εκφράζονται δημιουργικά και να αντιμετωπίζουν προκλήσεις.(Αρντουεν Ι,2000,)

Μέσα σε αυτά τα πλαίσια η μάθηση και διδασκαλία στις Εικαστικές Τέχνες βασίζεται στις εμπειρίες, στα ενδιαφέροντα και ικανότητες των παιδιών και θέτει στον πυρήνα του σχεδιασμού και της εφαρμογής των εικαστικών δραστηριοτήτων, την εμπειρία επικεντρωμένη σε δύο βασικούς τομείς :
την παραγωγή - δημιουργία εικαστικών μορφών

τη θέαση - παρατήρηση εικαστικών μορφών.(*Νέο Πρόγραμμα Σπουδών, ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ,2011*)

Από την πρώιμη παιδική ηλικία κάθε άνθρωπος ανακαλύπτει τις θαυμαστές ιδιότητες τις γραμμής, χαράζοντας με ένα ξύλο την άμμο ή σχεδιάζοντας σε επιφάνειες με μολύβια ή μαρκαδόρους. Με τα χρόνια βελτιώνει τη γραμμή του και δημιουργεί τα σχήματα που θέλει, αναπαριστώντας με το δικό του τρόπο τον κόσμο που τον περιβάλλει δημιουργώντας πρωτότυπες μορφές. Η καλλιέργεια της οπτικής αντίληψης και η γνωριμία με τον κόσμο μέσα από την τέχνη έχουν αναγνωριστεί από τους παιδαγωγούς ως βασικοί τρόποι διαπαιδαγώγησης του ατόμου γι' αυτό το πρόγραμμα του Νηπιαγωγείου πρέπει να περιλαμβάνει αρκετές ώρες εικαστικών δραστηριοτήτων εβδομαδιαία.

Η ανάπτυξη των εικαστικών δραστηριοτήτων στο νηπιαγωγείο συνδέεται με το ενδιαφέρον που επιδεικνύουν τα παιδιά για τα υλικά. Τους αρέσει να τα παρατηρούν, να τα αγγίζουν και να τα εξερευνούν και χαίρονται να ανακαλύπτουν τις διαφορετικές τους δυνατότητες. Έχοντας πολλές ευκαιρίες να κάνουν δοκιμές και πειραματισμούς με χρώματα, σχήματα και όγκους, «τα μικρά παιδιά έχουν πρόσθετες ευκαιρίες για να αναπτύξουν προοδευτικά την αναπαραστατική τους σκέψη και να εξελίσσουν με το χρόνο την ικανότητα συμβολισμού, κατακτώντας με αυτό τον τρόπο εφόδια που τους επιτρέπουν την προσέγγιση, την ερμηνεία αλλά και την απόλαυση του κόσμου που τα περιβάλλει» (*Δαφέρμου, Κουλούρη, Μπασαγιάννη,2006: 290*)

Όπως προαναφέρθηκε, η ενασχόληση των παιδιών με τα εικαστικά τους επιτρέπει να διερευνούν δυνατότητες, να γεννούν ιδέες και να τους δίνουν μορφή, να δομούν και να αναδομούν νοήματα και να εμπλουτίζουν τα εκφραστικά τους μέσα, ανταποκρινόμενα σε προκλήσεις που μπορούν να συνδέονται με διαφορετικά μαθησιακά αντικείμενα. Ειδικότερα, όσον αφορά την προσχολική εκπαίδευση, η «επαφή του μικρού παιδιού με τις εικαστικές τέχνες δεν μπορεί να έχει ουσιαστικό νόημα έξω από μια γενικότερη προσπάθεια καλλιτεχνική και αισθητικής του καλλιέργειας. Η αισθητική καλλιέργεια δημιουργείται μέσα από κατάλληλες προϋποθέσεις που διευκολύνουν τα αναπτυσσόμενα άτομα να εξελιχθούν αισθητικά, δηλαδή να αποκτήσουν την

ικανότητα για ολοκληρωμένες και γεμάτες από νοήματα αισθητικές εμπειρίες. Μέσα από μια αργή και ευχάριστη διαδικασία μετατρέπονται σε ευαίσθητους δέκτες αλλά και πομπούς αισθητικών μηνυμάτων». (Ρόμπνισον, 1999)

Από τα παραπάνω γίνεται εμφανές ότι η εικαστική αγωγή στο νηπιαγωγείο δεν επιδιώκει να μεταμορφώσει τα παιδιά προσχολικής ηλικίας σε μικρούς καλλιτέχνες αλλά μέσω αυτής να συμβάλλει στην ολόπλευρη ανάπτυξή τους. «Στα μαθήματα των εικαστικών προσφέρεται η δυνατότητα στον μαθητή να γνωρίσει τα σημαντικότερα έργα από όλη την ιστορία της τέχνης (από την προϊστορία μέχρι και τη σύγχρονη εποχή), να έρθει σε επαφή με στοιχεία του ελληνικού πολιτισμού καθώς επίσης και άλλων πολιτισμών και να εκφράσει τις απόψεις του γι' αυτά»

2.3. Αναλυτικό πρόγραμμα προσχολικής αγωγής και εικαστικές τέχνες

Αναλυτικότερα, το Δ.Ε.Π.Π.Σ. των Εικαστικών, για το νηπιαγωγείο, αναπτύσσεται ως ξεχωριστό πρόγραμμα σπουδών, από αυτά της Μουσικής, του Θεατρικού παιχνιδιού και της Φυσικής Αγωγής, κάτω από το γενικό τίτλο Έκφραση και Δημιουργία.

Καθώς τα παιδιά εμπλέκονται σε καλλιτεχνικές δραστηριότητες έχουν ευκαιρίες να αναπτύξουν γνώσεις, ικανότητες και δεξιότητες που συνδέονται με όλες τις μμαθησιακές περιοχές:

- διερευνώντας τα υλικά έχουν την ευκαιρία, με την υποστήριξη του εκπαιδευτικού, να κάνουν διαπιστώσεις για τις ιδιότητες τους που συνδέονται με τις φυσικές επιστήμες
- υπογράφοντας τα έργα τους και βάζοντας τους τίτλους και λεζάντες εμπλέκονται σε διαδικασίες γραφής
- χρησιμοποιώντας εύπλαστα υλικά παρατηρούν τις αλλαγές σχημάτων και μεγεθών και με την υποστήριξη της εκπαιδευτικού, έχουν την ευκαιρία να προβληματιστούν προς την κατεύθυνση της προσέγγισης μαθηματικών εννοιών, όπως η διατήρηση της ποσότητας
- καθώς παρουσιάζουν τα έργα τους, ενθαρρύνονται να περιγράψουν

τον τρόπο που εργάστηκαν, να αναφέρουν τα υλικά και τις τεχνικές που χρησιμοποίησαν και να επιχειρηματολογήσουν για τις επιλογές τους, ενισχύοντας τον προφορικό τους λόγο.

(Δαφέρμου, Κουλούρη, Μπασαγιάννη, 2006)

Οι τέχνες διατηρούν την αυτονομία τους, αλλά διαθέτουν και κοινούς κώδικες. Ενεργοποιούν τις φυσικές ικανότητες των παιδιών, συγκινούν, μμαγεύουν, αφυπνίζουν την περιέργειά τους, κινητοποιούν τη φαντασία, ενθαρρύνουν την έκφραση, καλλιεργούν τη δημιουργικότητα και δίνουν ευκαιρίες για πειραματισμό με υλικά και τεχνικές. *(ΔΕΠΠΣ, 2002)*

Γενικότερα, τα Εικαστικά προσφέρουν ευκαιρίες για αυτενέργεια, πειραματισμό με υλικά, ανάπτυξη πρωτοβουλιών, κινητοποίηση της σκέψης, της φαντασίας και της δημιουργικότητας. Ο γενικός σκοπός της διδασκαλίας των Εικαστικών στο νηπιαγωγείο είναι τα παιδιά με κατάλληλες δραστηριότητες να διακρίνουν την ομορφιά στη φύση, στο περιβάλλον και στα έργα τέχνης με τα οποία έρχονται σε επαφή. Να αναπτύσσουν ενδιαφέρον για την καλλιτεχνική δημιουργία καθώς και επιθυμία να συμμετέχουν σε καλλιτεχνικές δραστηριότητες. Να παρατηρούν, να πειραματίζονται με διαφορετικά υλικά και τεχνικές, να ερευνούν και να χρησιμοποιούν τις εμπειρίες και τις ιδέες τους ως στοιχεία καλλιτεχνικής δημιουργίας και έκφρασης. Να ανακαλύπτουν ότι η τέχνη είναι μέσο έκφρασης και επικοινωνίας μεταξύ των ανθρώπων και να χρησιμοποιούν την τέχνη σε συνδυασμό με άλλες δραστηριότητες του προγράμματος *(Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών, 2002)*.

2.4.Η πλαστελίνη ως μέσο δημιουργίας στο νηπιαγωγείο

Οι πλαστελίνες αποτελούν ένα πολύ δυναμικό και «ανοιχτό» υλικό, όπως θα λέγαμε εμείς οι εκπαιδευτικοί. Στα χέρια των παιδιών οι πλαστελίνες μπορούν να γίνουν ένα δημιουργικό μέσο που κυρίως τους αρέσει πολύ. Επιπλέον, μας αρέσει να τις χρησιμοποιούμε τόσο σε ελεύθερες δραστηριότητες όσο και σε οργανωμένες.

Τα παιδιά δείχνουν μια ιδιαίτερη αγάπη για την πλαστελίνη. Από την έμφυτη ανάγκη του ανθρώπου να εξερευνήσει το γύρω χώρο με την αφή γεννιέται και η πρώτη "προσωπική" πρόκληση αποτελεσμάτων" που διαφαίνεται κυρίως με το πλάσιμο. [*Μαγουλιώτης, 2001*] η πλαστελίνη είναι ένα υλικό πολύ οικείο στα παιδιά. Η πλαστελίνη πάνω από όλα είναι ένα παιχνίδι διασκεδαστικό, που τραβά την προσοχή και κρατά αμείωτο το ενδιαφέρον των παιδιών. Βοηθάει επίσης στην ανάπτυξη της λεπτής κινητικότητας, στην συγκέντρωση και χαλάρωση, στην εκτόνωση και στην έκφραση των συναισθημάτων. Η λεπτή κινητικότητα(1) μπορεί να καλλιεργηθεί με πολλές δραστηριότητες στις οποίες το παιδί καλείται να χρησιμοποιήσει τα χεράκια του, όπως π.χ. ζύμωμα ζυμαριού, πλαστελίνες, άμμο ή άλλα υλικά, να παίζει με τουβλάκια Lego, να βάζει κόλλα με την σπάτουλα κ.α. Μέσα από αυτές τις "αφηρημένες" δραστηριότητες, που δεν έχουν συγκεκριμένο στόχο, θα ανακαλύψει και θα εξασκήσει τη δύναμη των δακτύλων του καθώς και της αίσθηση της αφής. (*Χιουρέα, 2007*)

Οι δραστηριότητες με την πλαστελίνη, εκτός από διασκέδαση, προσφέρουν στο παιδί τη δυνατότητα να εκφραστεί μέσω των αντικειμένων/καταστάσεων που δημιουργεί, να πειραματιστεί με νέα υλικά (διαφορετική υφή) και τη μείξη χρωμάτων, αναπτύξει τη φαντασία και τη δημιουργικότητα των παιδιών. και να προσεγγίσει μέσω της αίσθησης της αφής γνωστικά αντικείμενα (πχ αριθμούς, γράμματα, προμαθηματικές έννοιες όπως η σύγκριση ποσοτήτων και μεγεθών)(*Χιουρέα, 2007*)

Επιπλέον πρέπει να τονίσουμε πως με τον πλαστελίνη τα παιδιά αναλαμβάνουν δράση, αναγνωρίζουν και εκφράζουν με ευκολία και αμεσότητα τα συναισθήματα τους, τις εμπειρίες του, χαλαρώνουν από τις εντάσεις. Προσφέρει συναισθήματα ηρεμίας, χαράς, αίσθηση ικανοποίησης, αποτελεσματικότητας & αυτοελέγχου. Συμβάλλει στην αύξηση της αυτοεκτίμησής, που είναι σημαντική για όλους τους υπόλοιπους τομείς ανάπτυξης.

(1)Με τον όρο Λεπτή Κινητικότητα περιγράφεται ο συντονισμός των μικρών μυϊκών ομάδων στα χέρια και τα δάκτυλα.)

Συγκεκριμένα όσον αφορά τη κινητική & αισθητηριακή ανάπτυξη, η εργασία με τον πλαστελίνη είναι ιδανική για την προώθηση του οπτικό-κινητικού συντονισμού, της αδρής κινητικότητας, καθώς χρειάζεται μεγάλη σωματική ενέργεια για το ζύμωμα και τον έλεγχο της, και της λεπτής κινητικότητας, η οποία είναι πολύ σημαντική για την προσαρμογή και επιτυχία του παιδιού στο σχολείο και στην καθημερινότητα. Όσον αφορά τη γνωστική ανάπτυξη, έχουμε καλλιέργεια γλωσσικών δεξιοτήτων, ανάπτυξη της λειτουργίας της σκέψης, εμπειρίες λογικής και μαθηματικών, επίλυση προβλημάτων, εκμάθηση χωρικών και χρονικών εννοιών. (Βοσνιάδου, 2007) Στη κοινωνική ανάπτυξη τα παιδιά έρχονται σε επαφή μεταξύ τους, μοιράζονται, συζητούν, περιγράφουν, ακολουθούν κανόνες, επιλύουν προβλήματα από κοινού. Όσον αφορά τη δημιουργική ανάπτυξη, η πλαστελίνη ενθαρρύνει την εξερεύνηση, τον πειραματισμό, συγχωρεί τα λάθη και επιτρέπει στα παιδιά να νιώσουν την ελευθερία που χρειάζεται η ζωντανή τους φαντασία για να εκφραστεί. Τέλος στην αισθητική ανάπτυξη η πλαστελίνη αποτελεί μια σύνδεση για τα παιδιά με την ιστορία της τέχνης, τόσο την σύγχρονη, όσο και άλλων εποχών και διαφορετικών πολιτισμών. (Μαγουλιώτης, 2002)

2.5. Η φωτογραφία ως μέσο δημιουργίας στο νηπιαγωγείο

Στα περισσότερα Ελληνικά νηπιαγωγεία σπάνια εντάσσεται η φωτογραφία ως μέσο δημιουργίας στα νηπιαγωγεία. Αυτό προκύπτει και μέσω της ελάχιστης μας εμπειρίας που είχαμε στο νηπιαγωγείο σε πρακτικό επίπεδο αλλά και μέσα από το γεγονός ότι δεν υπάρχουν πολλές σχετικές έρευνες. Η φωτογραφία στο τρέχον αναλυτικό πρόγραμμα δεν εντάσσεται στην ενότητα Παιδί Δημιουργία και έκφραση. (Πέζαρου Π., Χριστόγεργου Κ., Αρμενιάκου Κ., 2006) Αν κοιτάξουμε το τρέχον αναλυτικό πρόγραμμα θα διαπιστώσουμε πως στους στόχους της ενότητας Παιδί Δημιουργία και Έκφραση δεν υπάρχει κάποιος στόχος που να αφορά τα οπτικοακουστικά μέσα. Οι στόχοι σχετίζονται με μέσα όπως η ζωγραφική, η πλαστελίνη και το κολλάζ. Επιπλέον στα περισσότερα

προγράμματα σπουδών παιδαγωγικών προσχολικής εκπαίδευσης και νηπιαγωγών δεν υπάρχει σχετικό μάθημα που να σχετίζει τη φωτογραφία με τη δημιουργία. Σε ελάχιστες σχολές όπως στο τμήμα προσχολικής εκπαίδευσης βόλου υπήρξε στο σεμινάριο τεχνών με σχετική ενότητα που αφορά τη φωτογραφία και τη χρήση της, όχι όμως κάτι σχετικό στο πως θα την εντάξουμε μέσα στο νηπιαγωγείο ως ένα κομμάτι της δημιουργίας. Επομένως είναι λογικό ως τώρα να μην ασχολούνται οι νηπιαγωγοί με τη χρήση οπτικοακουστικών μέσων στην ενότητα Παιδί Δημιουργία και Έκφραση καθώς ούτε την απαραίτητη κατάρτιση έχουν λάβει ούτε το τρέχον αναλυτικό πρόγραμμα απαιτεί κάτι τέτοιο.

Σήμερα όμως το νέο πρόγραμμα σπουδών περιλαμβάνει πέντε μορφές καλλιτεχνικής έκφρασης: τα Εικαστικά, τη Μουσική, το Θέατρο, το Χορό και την Οπτικοακουστική Έκφραση. Κάθε μορφή τέχνης στο πλαίσιο του προγράμματος είναι διακριτή, όμως, όλες έχουν δύο κοινές πλευρές : η πρώτη είναι ότι αντλούν από την αισθητικό εμπειρία, η οποία λειτουργεί ως κλειδί για τη μάθηση στις τέχνες και για τις τέχνες και η δεύτερη είναι ότι μπορούν να περιγραφούν ως συμβολική συστήματα που το καθένα έχει τη δική του γλώσσα. *(Νέο Πρόγραμμα Σπουδών, ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟΥ, 20110)*

Τα παιδιά εκφράζονται και δημιουργούν, εξερευνώντας τα στοιχεία κάθε μορφής τέχνης και διερευνούν το πώς μπορούν να χρησιμοποιήσουν μια ποικιλία κατάλληλων τεχνολογικών μέσων για τις δικές τους προθέσεις. Στο πλαίσιο αυτό είναι σημαντικό για τα παιδιά να βλέπουν τον εαυτό τους ως εικαστικό καλλιτέχνη, μουσικό, χορευτή, δημιουργό οπτικοακουστικών έργων και ηθοποιό, οι δραστηριότητες της τέχνης να έχουν νόημα για τα ίδια και να τα εμπλέκουν σε όλη την καλλιτεχνική διαδικασία. *(νέο πρόγραμμα σπουδών ,οριζόντια πράξη)*

Οι νέες τεχνολογίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε κάθε θεματική που αναπτύσσει ο/η εκπαιδευτικός σε συνεργασία με τα παιδιά. Για παράδειγμα τα νεαρότερα παιδιά μπορούν να αρχίσουν με τη χρήση της φωτογραφικής μηχανής, φωτογραφίζοντας τις δράσεις τους, ζωγραφιές ή κατασκευές τους. Η φωτογραφία μπορεί να χρησιμοποιηθεί για ανάκληση εμπειριών και στοχασμό της όλης διαδικασίας. Επιπλέον χρησιμοποιούν τη φωτογραφική μηχανή ως

εργαλείο έκφρασης και σταδιακά επιδιώκεται να αντιληφθούν βασικές έννοιες και τεχνικές μετασχηματισμού της εικόνας. (Σφακιανάκης.Μ,2003)

Ορισμένα Μέσα –Εργαλεία που μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε είναι: Φωτογραφικές μηχανές, βίντεο, προβολέας, Η.Υ, Σκάνερ, εκτυπωτές ή φωτοτυπικό μηχάνημα. Επιπλέον ορισμένες τεχνικές που προτείνονται είναι: σχέδιο, ζωγραφική, τύπωμα, κολάζ, φωτο-κολλάζ, μικτές τεχνικές (π.χ. κολλάζ-ζωγραφική), πηλοπλαστική, κεραμική, ψηφιδωτό, ασεμπλαζ, μόντιπλ, περιβαλλοντική τέχνη, χρήση πολυμέσων στις Εικαστικές Τέχνες, φωτογραφία, παραστατική τέχνη, βιντεοτέχνη. (Κόμης,Β,2004)

2.6.Η διαφοροποίηση του υλικού.

Στη δημιουργία ενός εικαστικού έργου μπορεί να συντελέσει η ανακάλυψη ενός υλικού (Δεληγιάννης Δ.1996) ή εμφάνιση μιας ιδέας ή η παρουσία ενός προβλήματος ή το ερεθιστικό και το ενδιαφέρον άκουσμα (Ταϊτ Ι.1992)

Το κάθε υλικό διαφέρει από τα άλλα για κάποιες αξίες οι οποίες αποκαλύπτονται μέσα από την δημιουργία του έργου. Κάθε υλικό προσφέρει διαφορετικές εμπειρίες. Έτσι ένα υλικό μπορεί να θεωρηθεί ως αίτιο δημιουργίας ,όταν αυτό εμφανίζεται κατ κάποιον τρόπο, ώστε να προκαλέσει την περιέργεια. Η ανακάλυψη του υλικού είναι αποτέλεσμα της παρατήρησης και της επαφής με το υλικό. Η επαφή με το υλικό είναι σημαντική καθώς έτσι το παιδί θα ανακαλύψει τις δυνατότητες που αυτό εμπεριέχει. Πολλές φορές τα παιδιά απολαμβάνουν τον χειρισμό των υλικών και δεν ενδιαφέρονται για το αποτέλεσμα.

Έρευνες έδειξαν πως υπάρχουν διάφοροι παράγοντες οι οποίοι επηρεάζουν το παιδί όσο αφορά με ποιο υλικό θα ασχοληθεί περισσότερο .Πολλές φορές προγραμματίζουμε μια διδασκαλία και κατά την διάρκεια της τα παιδιά διαφοροποιούνται ως προς το υλικό και τη χρήση του, παρόλο που η δραστηριότητα μπορεί να είναι καλά οργανωμένη. Οι παράγοντες είναι οι εξής :

1. Ο τρόπος παρουσίασης του υλικού μπορεί να αποτρέψει ή να προκαλέσει μορφές έκφρασης των παιδιών.
2. Τα χαρακτηριστικά του υλικού αίτιου μιας δραστηριότητας μπορούν να αποτρέψουν ή να προκαλέσουν εικαστικές δημιουργίες.
3. Η συνύπαρξη πολλών υλικών σε μια δραστηριότητα μπορεί να βοηθήσει ή να αποτρέψει την ανακάλυψη των δυνατοτήτων του συγκεκριμένου υλικού.
4. Οι οδηγίες του παιδαγωγού βοηθούν ή περιορίζουν μια εικαστική δραστηριότητα. Με οποιαδήποτε στάση ο παιδαγωγός επηρεάζει τα παιδιά γιατί είναι οργανωτής και εμπνευστής.
5. Οι κεκτημένοι τρόποι εργασίας στο νηπιαγωγείο βοηθούν ή αποτρέπουν μια δραστηριότητα. Οι συνήθειες εργασίας παίζουν σημαντικό ρόλο , τόσο στην πρώτη επαφή με το υλικό, όσο και στον μετέπειτα χειρισμό του.
6. Οι εκφραστικές εκδηλώσεις των άλλων παιδιών κατά την διάρκεια των εικαστικών δραστηριοτήτων. [*Μαγουλιώτης και Παπαγεωργίου ,2009*]

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

3.Οι νέες τεχνολογίες στην Προσχολική αγωγή.

3.1.Γενικά

Ζούμε σε μια εποχή που τα πάντα γύρω μας αλλάζουν. Οι Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας εισάγονται σταδιακά στην εκπαιδευτική διαδικασία, επιφέροντας αλλαγές στον τρόπο διδασκαλίας και μάθησης (Κόμης, Β, 2004)

Όλο και περισσότερο παρατηρούμε την μεγάλη επιρροή που ασκούν οι νέες τεχνολογίες στον τομέα της εκπαίδευσης. Οι υπολογιστές, το δίκτυο World Wide Web, και η διαχυτικότητα που προσφέρει το Internet, προσφέρουν πολλές δυνατότητες και προκλήσεις στο τομέα της παιδείας. Σε αυτό το κεφάλαιο θα γίνει αναφορά για τη χρήση των νέων τεχνολογιών στο νηπιαγωγείο και συγκεκριμένα θα αναλύσουμε την τεχνική stop motion animation. (Βασιλειάδης, 2006)

3.2.Η τεχνολογία στο νηπιαγωγείο

Ειδικότερα, στον Οδηγό Εκπαιδευτικού για το Πρόγραμμα Σπουδών για το Νηπιαγωγείο (2011) αναφέρεται ότι η ανάπτυξη δραστηριοτήτων στο νηπιαγωγείο που αξιοποιούν τον υπολογιστή είναι πλέον αναπόφευκτη, έχοντας δύο διακριτούς στόχους:

α) Να αντιληφθούν τα μικρά παιδιά ποιες ανάγκες του σύγχρονου ανθρώπου εξυπηρετούν οι νέες τεχνολογίες και σε τι χρησιμεύουν στη ζωή μας.
β) Να αναπτύξουν δεξιότητες αξιοποίησης των νέων τεχνολογικών επιτευγμάτων και κυρίως του υπολογιστή, ως εργαλείων για τις διερευνήσεις, τις αναζητήσεις και τις παραγωγές τους. (Νέο Πρόγραμμα Σπουδών, ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ, 2011)

Σήμερα εμφανίζεται στο Νέο Πιλοτικό Πρόγραμμα για το Νηπιαγωγείο η ιδέα των πολυμεσικών εφαρμογών, στο οποίο υπάρχουν όλες οι συσκευές εγγραφής και αναπαραγωγής ήχου και εικόνας, οι διαδραστικοί πίνακες, οι υπολογιστές και οι περιφερειακές τους συσκευές, τηλεκατευθυνόμενα παιχνίδια κ.α. Χρειάζεται,

όμως, προσοχή ο τρόπος που θα υποστηριχθεί παιδαγωγικά η εισαγωγή δραστηριοτήτων με διάφορα τεχνολογικά μέσα, έτσι ώστε να συνάδει με τα ενδιαφέροντα και τα αναπτυξιακά στάδια του παιδιού. Καλό είναι να μπορέσει ο παιδαγωγός να συνδυάσει τις δυνατότητες που του προσφέρει η σύγχρονη τεχνολογία μέσα από δραστηριότητες που έχουν νόημα και ευχαριστούν τα παιδιά. Όπως λέει ο Papert (1993) «Ο υπολογιστής είναι δάσκαλος, μαθητής και εργαλείο. Μα πάνω από όλα στις ηλικίες του νηπιαγωγείου και του δημοτικού είναι διασκέδαση, παιχνίδι...». (Κόμης, Β, 2004)

3.3. Η τεχνική stop motion animation

Ο όρος animation προέρχεται από την λατινική λέξη «anima» (η οποία σημαίνει «ψυχή»). Το αγγλικό ρήμα «animate», του οποίου παράγωγο είναι και η λέξη «animation», στα ελληνικά έχει την έννοια του εμψυχώνω, ζωντανεύω και ειδικά στην περίπτωση αυτή δίνω ζωή στην κίνηση. Τεχνικά, ορίζεται ως η συνθετική παραγωγή της κίνησης μέσω της συνεχόμενης χρήσης των ελάχιστων χρονικών στιγμών, που δίνει στον θεατή την αίσθηση της κίνησης. Είναι δηλαδή η ταχεία προβολή μιας σειράς από εικόνες δισδιάστατες, τρισδιάστατες ή θέσεων ενός μοντέλου, με τρόπο τέτοιο ώστε να δημιουργείται η ψευδαίσθηση της κίνησης. (Βασιλειάδης, 2010)

Το αποτέλεσμα αυτό επιτυγχάνεται με τη φωτογράφιση ή την καταγραφή μιας σειράς μονών καρτέ, το καθένα εκ των οποίων απεικονίζει αυξητικές αλλαγές στη θέση της εικόνας. Στην ουσία είναι μια οφθαλμαπάτη της κίνησης και αυτό συμβαίνει εξαιτίας του φαινομένου διατήρησης της εικόνας στο μάτι επί 1/24 του δευτερολέπτου που ορίζεται ως μεταίσθημα ή μετείκασμα. Ο χρόνος αυτός, δηλαδή το 1/24 του δευτερολέπτου φαίνεται ελάχιστο, ωστόσο είναι χρόνος ικανός για να μπορέσει το μάτι να καταγράψει μια εικόνα. Η ανθρώπινη αντίληψη δέχεται το σύνολο ως μια οπτική συνέχεια και αυτό έχει καταστήσει δυνατή τη δημιουργία της τέχνης της εμψύχωσης. (Γιάννης Βασιλειάδης, 2010)

Η τεχνική του stop motion animation είναι δημιουργία κίνησης μέσα από συνεχείς στατικές εικόνες με την κατάλληλη ψηφιακή επεξεργασία και την

προσθήκη ανθρώπινης φωνής και ήχου περιβάλλοντος. Ουσιαστικά δημιουργείται στο θεατή η ψευδαίσθηση μιας κινούμενης εικόνας, ενώ στην πραγματικότητα πρόκειται για φωτογραφίες που διαδέχονται η μία την άλλη.

Το κινούμενο σχέδιο ή animation film, μπορεί να ταυτίζεται με τον κινηματογράφο, αποτελεί όμως μια αυτόνομη μορφή τέχνης. Η πιο μεγάλη διαφορά είναι η κίνηση στο κινούμενο σχέδιο που δεν είναι η φυσιολογική κίνηση του πραγματικού κόσμου, αλλά ιδιόρρυθμη, δημιουργημένη από τους συντελεστές της ταινίας. (Σφακιανάκης.Μ,2003)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

4.Η Φωτογραφία

4.1.Γενικά

Με τον όρο φωτογραφία αναφερόμαστε γενικά στη διαδικασία δημιουργίας οπτικών εικόνων μέσω της καταγραφής και αποτύπωσης του φωτός, με χρήση κατάλληλων συσκευών (φωτογραφικές μηχανές). Ετυμολογικά, η λέξη φωτογραφία είναι σύνθετη και προέρχεται από τις ελληνικές λέξεις -φως και -γραφή.(*Μπαμπινιώτης,Γ., 1998*) Η φωτογραφία, πέρα από την τεχνική της διάσταση, αναγνωρίζεται ως ένα από τα ευρύτερα διαδεδομένα μέσα επικοινωνίας του 20ου αιώνα καθώς και ως μία μορφή τέχνης συγγενική με τη ζωγραφική. Σε αυτό το κεφάλαιο θα αναλύσουμε την ιστορία της φωτογραφίας, καθώς και τη θέση της στη τέχνη.(*Alessi M, Trollip R.2001*)

4.2.Η ιστορική αναδρομή της φωτογραφίας

Η φωτογραφία έχει μια πολύ ενδιαφέρουσα και μεγάλη ιστορία που μπορεί να θεωρηθεί ότι εκτείνεται σε βάθος αρκετών αιώνων. Η ανακάλυψή της σχετίζεται με την επινόηση ενός είδους σκοτεινού θαλάμου, που οι εικόνες αποτυπώνονταν σε πλάκες αργύρου και χαλκού, και φτάνει μέχρι τη σημερινή εποχή όπου υπερσύγχρονες ψηφιακές μηχανές μπορούν να αποτυπώνουν εκατομμύρια χρώματα και σχέδια με τέλεια ανάλυση. Η ιστορία της ξεκινάει τον 4ο αιώνα π.Χ από παρατηρήσεις του Αριστοτέλη και με τη γεωμετρική θεωρία του Ευκλείδη και φτάνει μέχρι τη σύγχρονη εποχή. Ήδη από τον 19ο αιώνα αρκετοί επιστήμονες συνέβαλαν στην τεχνολογική εξέλιξή της, ενώ οι καινοτομίες που εισήγαγε προσέλκυσαν το ενδιαφέρον ακόμη και εθνικών κοινοβουλίων (π.χ. της Γαλλίας). Κατά την περίοδο της Βιομηχανικής Επανάστασης οι προσπάθειες αρκετών ερευνητών οδήγησαν στην δημιουργία των πρώτων συσκευών φωτογράφισης που αξιοποιούσαν με επαρκέστερο τρόπο τις ήδη γνωστές αρχές της camera obscura. Μία από τις πρώτες πλήρεις φωτογραφικές μηχανές παρουσιάστηκε το 1847. Ήταν μια μηχανή με φουσούνα η οποία είχε

ικανοποιητική εστίαση και αποτέλεσε το πρότυπο για το σχεδιασμό μεταγενέστερων φωτογραφικών μηχανών. Ο όρος φωτογραφία χρησιμοποιείται για πρώτη φορά το 1839 από τον Σζον Φέρσελ (sir John Herschel), γιο του διακεκριμένου βρετανού αστρονόμου Γουίλιαμ Φέρσελ (William Herschel). Αυτός ο ακούραστος εργάτης της επιστήμης, γνήσιο τέκνο της παράδοσης των επιστημονικών εταιρειών (Societies) της Βρετανίας, καταθέτει τα συμπεράσματά του για την επίδραση του φωτός στα φωτοευαίσθητα υλικά σε ένα σύγγραμμα που το τιτλοφορεί 8 σημειώσεις για την τέχνη της φωτογραφίας. Είναι ενδιαφέρον ότι ο Φέρσελ για να προσδιορίσει τη νέα αυτή τεχνική, χρησιμοποίησε τις αντίστοιχες αρχαιοελληνικές λέξεις για το φως και την γραφή. Ο Φέρσελ δεν ήταν ο μόνος. Κατά τη δωδεκαετή περίοδο 1827-1839 τουλάχιστον πέντε ανεξάρτητοι μεταξύ τους ερευνητές, συνδυάζοντας τις φαινομενικά ασύνδετες επιστημονικές γνώσεις που είχαν ως τότε συσσωρευτεί, κατόρθωσαν να σταθεροποιήσουν μια “φωτογραφική εικόνα” σε κάποια φωτοευαίσθητη επιφάνεια: Ο Νικηφόρος Νιέπς, ο Γουίλιαμ Φένρυ Υοξ Σάλμποτ, ο Ιππόλυτος Μπαγιάρ, ο Λουί Νταγκέρ και ο ίδιος ο Σζον Σάλμποτ. Οι προσπάθειες αυτές αποκορυφώνονται το 1839, όταν στις 19 Αυγούστου ο Λουί Νταγκέρ παρουσιάζει επίσημα στη Γαλλική Ακαδημία Επιστημών τη φωτογραφική μέθοδό του. Είναι η ιστορική στιγμή της επίσημης γέννησης της φωτογραφίας. Η φωτογραφία χρωστά την ύπαρξή της στις αρχές των θεωριών της Οπτικής και της Χημείας. Νωρίς την κατανόηση των ιδιοτήτων του φωτός και της λειτουργίας της όρασης αλλά και χωρίς τη γνώση του μηχανισμού των οξειδοαναγωγικών και φωτοχημικών αντιδράσεων, οι πρωτοπόροι της φωτογραφικής διαδικασίας δεν θα είχαν επιτύχει το ποθητό αποτέλεσμα: μια εικόνα του κόσμου χωρίς κανένα χέρι ζωγράφου να τη σχεδιάσει, παρά μόνο του το ηλιακό φως και η “μαγική” του ενέργεια. Αλλά και χωρίς την κοινωνική, πολιτική και οικονομική οργάνωση του 18ου και 19ου αιώνα, χωρίς την ακόρεστη επιθυμία της αστικής τάξης να αποκτήσει περισσότερα κέρδη με πιο γρήγορο και ευκολότερο τρόπο, η εξέλιξη της φωτογραφίας ίσως να μην γινόταν με τον ίδιο ρυθμό και να μην είχε τα ίδια αποτελέσματα. Καθώς η φωτογραφία είναι γνήσιο παιδί της βιομηχανικής

επανάστασης, η ιστορία της διαμόρφωσής της είναι κομμάτι της ιστορίας του σύγχρονου πολιτισμού.(Παπαντωνίου,2001)

4.3.Η φωτογραφία ως Τέχνη

Αν και έχουν περάσει αρκετά χρόνια από το 1839 που χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά (από το Sir John Herschel) ο όρος “φωτογραφία”, η φωτογραφία, σε σχέση με τη ζωγραφική, τη γλυπτική, το θέατρο είναι μια πολύ νέα τέχνη .

Τα χρόνια που πέρασαν, η τεχνολογία έκανε τη φωτογραφία όλο και περισσότερο προσιτή στο ευρύ κοινό. Σήμερα, με την επανάσταση της ψηφιακής τεχνολογίας, αποτελεί ίσως μια μορφή «λαϊκής τέχνης», περισσότερο διαδεδομένης από οποιαδήποτε άλλη στο παρελθόν. Η πραγματικότητα που διαμορφώνεται σήμερα στο χώρο της φωτογραφίας είναι ενθαρρυντική. Είναι γεγονός ότι η δουλειά φωτογράφων όπως ο Robert Capa, ο Hanri Cartier Bresson, ο William Klein αποτελούν πολλές φορές σημείο αναφοράς για τους νέους φωτογράφους.(Ριβέλλης,2000)

Μεγάλο μέρος της ιστορίας της φωτογραφίας καλύπτεται και από ανθρώπους που την αντιμετώπισαν με μία εντελώς πειραματική διάθεση. Μέσα από την ιστορική διάσταση της δουλειάς καλλιτεχνών όμως ο Herbert Bayer, ο Man Ray, ο Moholy-Nagy Laszlo, η Marta Hoerffner, ο Ντανταϊστής John Heartfield, αλλά και μεταγενέστερων, που εξερεύνησαν νέα μονοπάτια έκφρασης όπως ο Bruce Nauman, η Nan Goldin, η Cindy Sherman, η Sophie Calle, έγινε αντιληπτό ότι τίποτα στη φωτογραφία δεν πρέπει να θεωρείται δεδομένο. Ο πειραματισμός φέρνει τη φωτογραφία πιο κοντά στις εικαστικές τέχνες.(Γουόλεν,|Ζαρκόβσκ,1997)

Η τέχνη είναι μέσο έκφρασης και δεν επιδέχεται σε καμία περίπτωση ασφικτικά συστήματα κανόνων. Καθημερινά περιτριγυριζόμαστε από αναρίθμητες τεχνικά άρτιες φωτογραφίες που πίσω τους κρύβουν ελάχιστο περιεχόμενο. Και εδώ τίθεται το ερώτημα, αν ο πειραματισμός πρέπει να έχει κάποια όρια ή μέχρι που μπορεί να φτάσει η ηλεκτρονική επεξεργασία μιας

φωτογραφίας. Αυτό είναι ένα πλασματικό ερώτημα δίχως απάντηση. Όταν η φωτογραφία, ως μέσον τίθεται στην υπηρεσία της προσωπικής έκφρασης τότε γιατί να υπάρξουν όρια που να χαλιναγωγούν μία εσωτερική δημιουργική ανάγκη; Η φωτογραφία ως τέχνη δεν έχει ανάγκη περιχαράκωσης πίσω από στεγανά συστήματα κανόνων. Δεν υπάρχουν «συνταγές» ή κεκτημένα. Η αναζήτηση του περιεχομένου είναι ένα βασικό ζητούμενο, και ίσως αποτελεί το συστατικό που κάνει τη διαφορά. *(Ριβέλλης, 2000)*

Και αυτή η αναζήτηση, που κάνει τη δημιουργική διαδικασία συναρπαστική, απλώνεται και αλληλεπιδρά με τις άλλες τέχνες, τη λογοτεχνία, την ποίηση, τον κινηματογράφο, με όλες τις μορφές πνευματικής καλλιέργειας που κάνουν το μυαλό μας να λειτουργεί, να ταξιδεύει, να οραματίζεται. *(Παπαντωνίου, 2001)*

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

5. Προηγούμενες Έρευνες

5.1. Γενικά

Στο κεφάλαιο αυτό θα παραθέσουμε τρεις έρευνες που έγιναν στην Ελλάδα .Οι έρευνες αυτές σχετίζονται με την χρήση της φωτογραφίας σε συνδυασμό με τα καλλιτεχνικά στο νηπιαγωγείο.

5.2 “ΤΠΕ και Γραμματισμός στο Νηπιαγωγείο: Δραστηριότητες με φωτογραφίες. δημιουργία κινουμένων σχεδίων”

Η πρώτη έρευνα πραγματοποιήθηκε από την νηπιαγωγό Παππά Χριστίνα. Οι δραστηριότητες που παρουσιάζονται αποτελούν, μέρος του καινοτόμου πολιτιστικού προγράμματος που αφορούσε την Άνω Σύρο με τίτλο «Στης Άνω Σύρου τις ανηφοριές και τα στενά σοκάκια». Από το σύνολο των δραστηριοτήτων του προγράμματος, έχουν επιλεγεί κάποιες από αυτές που εμπλέκουν τη χρήση και παραγωγή πολυμέσων (φωτογραφίες, μουσική, ηχητική καταγραφή, ψηφιακή αφήγηση, επεξεργασία κειμένου). Η 1η δραστηριότητα: «*Φωτογραφίες που μιλούν*» πρόκειται για δραστηριότητα με παραγωγή γραπτού λόγου και αναπαραγωγή ήχου από τα ίδια τα παιδιά πάνω σε φωτογραφίες, οι οποίες αποκτούν τη μορφή πολυτροπικών κειμένων. Έγινε αρχικά συλλογή φωτογραφιών από την Άνω Σύρο του παρελθόντος. Αναπτύχθηκαν συζητήσεις, προβληματισμοί και ερωτήματα, με αφορμή αυτές. Τα νήπια επέλεξαν την αγαπημένη φωτογραφία στην οποία θα ήθελαν να είναι μέσα και επιχειρηματολογούν για αυτή τους την επιλογή. Η νηπιαγωγός τοποθέτησε, με ειδική επεξεργασία, το πρόσωπο του νηπίου στο πρόσωπο του πρωταγωνιστή της φωτογραφίας που το παιδί έχει επιλέξει. Στη συνέχεια η νηπιαγωγός, χρησιμοποιώντας το Power Point, πρόσθεσε στις φωτογραφίες μπαλονάκια λόγου ή συννεφάκια όπως λέγονται, και τα νήπια επέλεξαν τον διάλογο που θα πληκτρολογήσουν .Γίνεται ηχογράφηση των διαλόγων και τοποθετείται από τη νηπιαγωγό ο ήχος στη φωτογραφία. Έτσι, τα νήπια, με τη διέλευση του ποντικιού από το στόμα των προσώπων, αναπαράγουν τον ήχο και οι φωτογραφίες ...μιλούν! Η 2η δραστηριότητα: «*Ο λόφος καρέ-καρέ*» πρόκειται για την απεικόνιση, με τη μορφή κινουμένων σχεδίων, της ιστορίας της εγκατάστασης

των κατοίκων της Σύρου από τα παράλια του νησιού στο λόφο, για να αποφύγουν τον κίνδυνο των πειρατών. Αρχικά, έγινε αφήγηση από τη νηπιαγωγό της ιστορίας για τους κατοίκους της Σύρου. Σε επόμενη φάση, έγινε δραματοποίηση της ιστορίας. Στη συνέχεια, αναπαραστάθηκε στο χαρτί. Δημιουργήθηκε μια ομαδική ζωγραφιά σε ένα χαρτί. Καρέ-καρέ γίνονταν η φωτογράφιση του κάθε νέου στοιχείου του σχεδίου με τη φωτογραφική μηχανή ακινητοποιημένη σε σταθερό σημείο. Έγινε από τη νηπιαγωγό επεξεργασία των φωτογραφιών στο πρόγραμμα Movie Maker και δημιουργήθηκαν τα κινούμενα σχέδια. Την επόμενη μέρα, παρουσιάστηκε αυτό το βίντεο σε όλη την τάξη. Τα παιδιά παρήγαγαν προφορικό λόγο κατά την παρουσίαση και «έντυναν» τη βουβή ταινία με λόγια. Η νηπιαγωγός παρότρυνε τα παιδιά να φτιάξουν την αφήγηση. Σε επόμενη φάση ακολούθησε ηχογράφηση της αφήγησης. Στη συνέχεια, έγινε η προσθήκη του ήχου αλλά και της μουσικής, που επέλεξαν τα παιδιά, στο βιντεάκι.

Τέλος έγινε η προβολή στα νήπια του τελικού αποτελέσματος. (Παππά Χ.,2010)

5.2.<<Τα οπτικοακουστικά μέσα στο χώρο του νηπιαγωγείου και η χρήση φωτοκόμικ στις καθημερινές δραστηριότητες των παιδιών>>

Η 2^η έρευνα έγινε από το 1ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΔΡΟΣΙΑΣ. Η 1^η άσκηση με τίτλο “ΦΤΙΑΧΝΟΥΜΕ ΜΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ – ΒΙΝΤΕΟ” ξεκίνησε με μια φανταστική ιστορία. Κατόπιν στην τουαλέτα μια ομάδα 4 παιδιών και με την σκηνοθέτη ξεκίνησαν την λήψη των φωτογραφιών για το πώς πλένουν τα χέρια τους. Κατόπιν μαζί με όλα τα παιδιά ξεκινάει το μοντάζ στον φορητό υπολογιστή. Προστίθεται και η ηχογράφηση της ιστορίας. Τα παιδιά είδαν ότι με το συνδυασμό εικόνας και ήχου δημιουργήθηκε μια μικρή ταινία. Στην τελική μορφή της την είδαν σαν βίντεο στον υπολογιστή.

Η 2^η άσκηση είχε τίτλο “ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΖΟΥΜΕ ΈΝΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΤΗΣ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΧΑΡΑΣ ΤΟΥ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΪΟΥ ΜΑΣ”. Τα παιδιά φωτογράφισαν το αγαπημένο τους παιχνίδι στη παιδική χαρά του σχολείου. Τέλος καθίσανε σε ένα

πεζούλι και εστίασαν το καθένα στο παιχνίδι που φωτογράφησε και να κοιτάζουν γύρω-γύρω τι υπάρχει. Στη συνέχεια εκτυπώσαμε τις φωτογραφίες στον υπολογιστή της τάξης και κόψανε τις φωτογραφίες τους και τις κολλήσανε σε A4 άσπρο χαρτί και ζωγραφίσανε τι θυμούνται ότι έχει γύρω από το παιχνίδι τους

Τέλος έγινε η δραστηριότητα με τίτλο " ΦΤΙΑΧΝΟΥΜΕ ΕΝΑ ΦΩΤΟΚΟΜΙΚ" Επιλέχθηκε με τα παιδιά ένα παραμύθι που τους άρεσε. Το επόμενο βήμα ήταν να παίξουνε τα παιδιά το θεατρικό του βιβλίου και τραβήξανε φωτογραφίες. Κατόπιν φωτογραφίες εκτυπώθηκαν και κολλήθηκαν σε χαρτόνι. Σε κάθε φωτογραφία τα παιδιά βάζανε συννεφάκια και γράφανε τι μπορεί να λέει ο ήρωας. Έτσι δημιουργήσαμε ένα φωτοκομικ με ήρωες τα παιδιά της τάξης.(*ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΔΡΟΣΙΑΣ 1^ο*)

5.3.<<Η τεχνική stop motion animation στο νηπιαγωγείο: μια πρόταση συνεργασίας νηπίων με διαφορετική μητρική γλώσσα>>

Η τελευταία έρευνα με τίτλο "Η τεχνική stop motion animation στο νηπιαγωγείο" υλοποιήθηκε από τους : Τσιγγίδου ,Τακουλίδου, Βλαχοπούλου . Η ταινία υλοποιήθηκε στο 9ο Νηπιαγωγείο Κομοτηνής τη σχολική χρονιά 2012. Προκειμένου να φέρουμε σε επαφή τα παιδιά με την κατασκευαστική ιδιαιτερότητα του animation χρησιμοποιήθηκε ένα παιχνίδι. Τα νήπια χωρίστηκαν σε ομάδες και σε κάθε ομάδα δόθηκε ένα μικρό μπλοκ. Κάθε μέλος της ομάδας ζωγράφισε στο κάτω μέρος μιας σελίδας ένα δέντρο με κλαδιά. Στη συνέχεια με τη βοήθεια της νηπιαγωγού κινήθηκαν γρήγορα τα φύλλα του μπλοκ σχηματίζοντας την ψευδαίσθηση της κίνησης των κλαδιών. Με τον τρόπο αυτό τα παιδιά είχαν την πρώτη επαφή με τη λειτουργία του animation. Ακολούθησε πειραματισμός και προβολή αντίστοιχων ταινιών animation στον ηλεκτρονικό υπολογιστή της τάξης με την τεχνική stop motion animation.Ακολούθησε συζήτηση, καταγραφή και κριτικός σχολιασμός της ταινίας με ανάλογες ερωτήσεις από τη νηπιαγωγό προς τα νήπια όπως Στη συνέχεια ακολούθησε προβολή και άλλων ταινιών με την τεχνική stop motion animation οι οποίες όμως είχαν δημιουργηθεί από παιδιά νηπιαγωγείου. Οι παραπάνω δραστηριότητες πραγματοποιήθηκαν ξεχωριστά σε κάθε τμήμα με όλα τα νήπια. Έπειτα έγινε

ανάγνωση του παραμυθιού της Σοφίας Ζαραμπούκα «Ο γάτος ο Δαρείος». Ακολούθησε κριτικός σχολιασμός του παραμυθιού προκειμένου να βασιστεί η ιστορία της ταινίας στο παραμύθι. Συγκεκριμένα καταγράφηκαν οι ήρωες του παραμυθιού, το σκηνικό, η δράση και επισημάνθηκε ο διαλογικός χαρακτήρας του παραμυθιού. Διαπιστώθηκε από τα νήπια αδυναμία λεκτικής αποτύπωσης όλων των διαλόγων των ηρώων και ακολούθησε προβληματισμός για την εύρεση εύκολου τρόπου εκμάθησης των λόγων του σεναρίου. Σε μεταγενέστερο χρόνο ακολούθησε συζήτηση στην ολομέλεια παρουσία όλων των τμημάτων σχετικά με το τι χρειάζεται για την υλοποίηση αντίστοιχης ταινίας με αυτές που είδαμε αναφορικά με τα υλικά, τους ήρωες, τα σκηνικά στηριζόμενοι στο δικό μας σενάριο/ποίημα. Έγινε καταγραφή από τη νηπιαγωγό σε χαρτί των εργασιών και υλικών που θα χρειαστούν όπως προτάθηκαν από τα νήπια, καταμερισμός των εργασιών και επιλογή της ομάδας εργασίας από τα νήπια. Συγκεκριμένα κάθε νήπιο σημείωνε σε χαρτόνι το όνομά του στην αντίστοιχη στήλη με την εικόνα της εργασίας. Χρησιμοποιήθηκαν εικόνες αντιπροσωπευτικές από το διαδίκτυο, οι οποίες ήταν κατανοητές από όλα τα παιδιά. Οι ομάδες που προέκυψαν ήταν μεικτές ως προς το φύλο, την ηλικία, τις δεξιότητες και τη μητρική γλώσσα. Οι ομάδες αυτές ήταν η ομάδα κατασκευής των ηρώων, η ομάδα κατασκευής των σκηνικών, η ομάδα φωτογράφισης και η ομάδα ηχογράφησης και ηλεκτρονικού υπολογιστή. Η ομάδα των ηρώων έχοντας αναρτημένο το χαρτί με τους ήρωες που θα χρειαστούν για την ταινία, χρησιμοποίησε πλαστελίνη μοντελισμού για την κατασκευή της γάτας, του αφεντικού, του κεραμιδόγατου και κάποιων τροφών από τις διάφορες ομάδες τροφίμων. Το ερώτημα που τέθηκε από τη νηπιαγωγό ήταν «Πώς μπορούμε να φτιάξουμε μία γάτα με πλαστελίνη, η οποία να στέκεται;». Ακολούθησε πειραματισμός των νηπίων μέχρι να βρεθεί η λύση. Ένα πρόβλημα που παρουσιάστηκε ήταν το μέγεθος της. Μετά από πολλούς πειραματισμούς και τοποθέτηση της γάτας στο σκηνικό βρέθηκε το σωστό μέγεθος. Ο ρόλος της νηπιαγωγού ήταν βοηθητικός. Η συγκεκριμένη τεχνική animation με πλαστελίνη και άψυχα αντικείμενα δίνει την αίσθηση της αμεσότητας, καθώς τα αντικείμενα που συνθέτουν το χώρο και τους πρωταγωνιστές της ιστορίας είναι αντικείμενα που βρίσκονται δίπλα μας όπως η

γάτα, αλλά ταυτόχρονα περιέχει και το στοιχείο του παράδοξου καθώς η γάτα κινείται και μιλάει. Παράλληλα συγκεντρώθηκαν υλικά που θα χρησιμοποιούνταν στην ταινία από τις γωνιές του νηπιαγωγείου όπως καρέκλα, καναπές από το κουκλόσπιτο, πλαστικά φαγητά και πιάτα από την κουζίνα, όσπρια και κάδοι σκουπιδιών. Όσα υλικά δεν εντοπίστηκαν στην τάξη κατασκευάστηκαν με πλαστελίνη. Η ομάδα των σκηνικών χρησιμοποίησε χαρτόνια και την τεχνική του κολάζ για τη δημιουργία των τριών σκηνικών, του δρόμου, του εσωτερικού του σπιτιού και της αυλής. Η ομάδα της φωτογράφισης ήταν αυτή που έστησε τα σκηνικά πάνω σε ένα τραπέζι και τοποθέτησε τους ήρωες. Προηγήθηκε εξοικείωση των νηπίων με τη φωτογραφική μηχανή που θα χρησιμοποιούνταν για τη φωτογράφιση των σκηνών της ταινίας. Έγινε επίδειξη από τη νηπιαγωγό και πειραματισμός των νηπίων με τη λήψη φωτογραφιών. Λόγω έλλειψης τρίποδα για την τοποθέτηση της φωτογραφικής μηχανής, επιλέχθηκε τα νήπια να φωτογραφίζουν τις σκηνές γονατιστά με τους αγκώνες να ακουμπούν σταθερά πάνω στο τραπέζι. Προκειμένου να έρθουν σε επαφή με τη διαδικασία δημιουργίας ταινίας κατά τη διάρκεια της φωτογράφισης τα υπόλοιπα νήπια υπήρξαν θεατές. (Τσιγγίδου Σ., Τακουλίδου Μ., Βλαχοπούλου Α, 2000)

5.4.Κριτική ερευνών

Κοινά σημεία :

Αρχικά είναι σημαντικό να τονιστεί πως και τα δύο πρώτα project είναι διαθέσιμα. Εμπριέχουν και άλλες ενότητες εκτός από το Παιδί Δημιουργία και Έκφραση, όπως Παιδί και Γλώσσα ή Παιδί και Μαθηματικά. Επιπλέον και τα δύο σχετίζονται με την κατασκευή φωτοκόμικ στην οποία τα περισσότερα νήπια ενθουσιάστηκαν. Παράλληλα τα νήπια κατείχαν την φωτογραφική κάμερα και φωτογράφιζαν.

Διαφορετικά σημεία:

Στην πρώτη έρευνα τα παιδιά φωτογράφησαν χωρίς να έχει προηγηθεί μια προετοιμασία. Σε αντίθεση με την δεύτερη όπου τα νήπια αρχικά

πειραματίστηκαν βγάζοντας φωτογραφίες μεταξύ τους. Επιπλέον στην δεύτερη έρευνα δόθηκε μεγαλύτερη βαρύτητα στο να βγάλουν τα παιδιά μόνα τους φωτογραφίες και να δημιουργήσουν με αυτές. Όχι μόνο κατασκεύασαν φωτοκόμικ αλλά δημιούργησαν ένα βίντεο και ένα κολλάζ-ζωγραφική. Δηλαδή ένταξαν τις ήδη προϋπάρχουσες εμπειρίες τους (παιδική χαρά) σε κάτι νέο (φωτογραφία). Είναι σημαντικό να τονιστεί πως στην πρώτη έρευνα δεν μας δίνονται πολλές πληροφορίες για το πόσο δυσκολεύτηκαν τα παιδιά στην χρήση της κάμερας , αν είχαν εμπειρίες πάνω σε αυτό και κατά πόσο ανταποκρίθηκαν. Ενώ στο δεύτερο project γίνεται αναφορά σε ποιες ακριβώς δυσκολίες αντιμετώπισαν τα παιδιά (δεν αντιλαμβάνονταν τη στασιμότητα στις κινήσεις τους. Κινιόντουσαν συνέχεια με αποτέλεσμα να βγουν πολλές κουνημένες φωτογραφίες) και όχι μόνο (Εύρεση προσωπικής ψηφιακής φωτογραφικής μηχανής αφού το σχολείο δεν έχει) καθώς γίνεται αναφορά και στην εξέλιξη που είχαν αυτές οι δυσκολίες στην πορεία του project (Καταλάβαιναν λίγο καλύτερα τη στασιμότητα της κάθε σκηνής) .

Αυτές οι πληροφορίες δεν παρατίθενται στην πρώτη έρευνα. Είναι σημαντικό να σημειωθεί πως αναφέρονται και τα δυνατά σημεία του project για κάθε δραστηριότητα που επιτελέστηκε .

Όσον αφορά το τρίτο project πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία από 3 διαφορετικούς νηπιαγωγούς. Η έρευνα αυτή μοιάζει αρκετά με την έρευνα την οποία υλοποιήσαμε εμείς στο νηπιαγωγείο "Αερόστατο" .Σε αυτή όμως την έρευνα εντοπίστηκαν κάποιες διαφορές σε σύγκριση με την δικιά μας .Καταρχάς στην έρευνα υπήρχαν παιδιά αλλόγλωσσα πράγμα κάτι το οποίο δεν συνέβη στο σχολείο μας. Το ποιο σημαντικό είναι πως τις περισσότερες ιδέες αναδύθηκαν από τα παιδιά όπως τα υλικά που θα χρησιμοποιήσουν, οι κανόνες που τέθηκαν καθώς και ποιες ομάδες θα δημιουργήσουμε. Ο ρόλος των νηπιαγωγών ήταν καθοδηγητικός σε σύγκριση με εμάς που ήταν πιο κατευθυντικός. Όμως πρέπει να τονιστεί πως εμείς μπαίναμε για πρώτη φορά στην τάξη όπου έγινε η έρευνα , δεν γνωρίζαμε τα παιδιά και επιπλέον ήμασταν μόνο μία μέρα στην τάξη επομένως ήταν δύσκολο να εφαρμόσουμε κάποιο project. Και στις δυο περιπτώσεις.

Β.ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

6.Η υλοποίηση της δραστηριότητας στο νηπιαγωγείο

6.1.Γενικά

Η ερευνά μας πραγματοποιήθηκε στο ιδιωτικό νηπιαγωγείο " Αερόστατο" στην περιοχή Νέας Ιωνίας του Βόλου. Τα νήπια τα οποία συμμετείχαν ήταν 16 μεταξύ ηλικίας 4 έως 6 ετών. Τα αγόρια και τα κορίτσια ήταν ισάριθμα ,8 αγόρια και 8 κορίτσια. Αρχικά πραγματοποιήθηκε μια δραστηριότητα στην οποία σοδιάζονται η πλαστελίνη και η φωτογραφία. Μετά από την δραστηριότητα ακολουθεί ένα προφορικό ερωτηματολόγιο στο οποίο κλίθηκαν να απαντήσουν τα νήπια. Το ερωτηματολόγιο ελέγχει κατά πόσο ανταποκρίθηκαν τα νήπια στην δραστηριότητα αλλά και κατά πόσο τους κέντρισε η φωτογραφία το ενδιαφέρον. Επιπλέον εξετάζονται παράγοντες όπως το μέγεθος των δυσκολιών που αντιμετώπισαν στον χειρισμό της πλαστελίνης και της φωτογραφικής μηχανής. Έπειτα από δύο εβδομάδες τα νήπια κλίθηκαν ξανά να απαντήσουν σε ένα διαφορετικό προφορικό ερωτηματολόγιο το οποίο ελέγχει το τι θυμάται κάθε νήπιο από τη δραστηριότητα την οποία επιτελέσαμε, εξετάζει επιπλέον το τι τους άρεσε περισσότερο από την δραστηριότητα και τέλος ελέγχει αν κάτι το οποίο επιτελέσαμε θα θέλανε τα παιδιά να ξαναενοχληθούν με αυτό. Είναι σημαντικό να τονιστεί πως τα παιδιά δεν είχαν ξαναχρησιμοποιήσει φωτογραφική μηχανή ούτε είχαν ξανά κάνει κάποια παρόμοια διδασκαλία στο νηπιαγωγείο τους. Στη δραστηριότητα χρησιμοποιήθηκε επαγγελματική φωτογραφική μηχανή Nikon D3000.

6.2.Σχεδιασμός Διδασκαλίας

Αρχικά παραθέτουμε τον αρχικό σχεδιασμό βάση του οποίου κινηθήκαμε και πραγματοποιήσαμε τη διδασκαλία στο νηπιαγωγείο. Ο σχεδιασμός έγινε βάση του νέου προγράμματος σπουδών του νηπιαγωγείου 2011.

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

- ΘΕΜΑ : Η πλαστελίνη ως μέσο δημιουργίας στο νηπιαγωγείο.
- ΥΛΙΚΟ : πλαστελίνη(κόκκινο, μπλε, κίτρινο), χαρτόνι 50*50εκ, ψηφιακή φωτογραφική μηχανή Nikon D3000 ,H/Y, παραμύθι
- ΤΕΧΝΙΚΗ: Animate clay
- Προϋποθέσεις- καμία
- ΣΚΟΠΟΣ : Να έρθουν σε επαφή με την δημιουργική πλευρά της φωτογραφίας
- ΣΤΟΧΟΙ :
ΕΝΟΤΗΤΑ Παιδί Δημιουργία και Έκφραση (Εικαστικά)
Να αναληφθούν την δυνατότητα αλλαγής μορφών της πλαστελίνης
Να κατασκευάσουν μορφές από πλαστελίνη
ΕΝΟΤΗΤΑ Παιδί Δημιουργία και Έκφραση (Οπτικοακουστική Έκφραση)
Να αντιληφτούν πως πολλές διαδοχικές εικόνες μπορούν να δημιουργήσουν ένα βίντεο
Να παράξουν μια απλή οπτικοακουστική αφήγηση
- ΜΕΘΟΔΟΙ : ερωτηματολόγιο, συζήτηση , ομαδοσυνεργατική, αφήγηση , καταγισμός ιδεών, διερευνητική μάθηση
- ΔΙΑΡΚΕΙΑ Κ' ΧΩΡΟΣ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ: 50 λεπτά

Παρακάτω παραθέτουμε τον σχεδιασμό του ερωτηματολογίου το οποίο σχεδιάστηκε να πραγματοποιηθεί αμέσως μετά την υλοποίηση της δραστηριότητας.

6.3.Ερωτηματολόγιο 1

Αρχικά συμπληρώναμε τα στοιχεία του παιδιού όπως την ηλικία και το φύλο. Όστε αργότερα να ελέγξουμε αν οι παραπάνω παράγοντες σχετίζονται με άλλους παράγοντες όπως η δυσκολία του έργου. Έπειτα ακολούθησαν ερωτήσεις ανοιχτού τύπου. Σε αυτήν τη κατηγορία έχουμε τις εξής ερωτήσεις:

Ερώτηση1 : *Τι σας άρεσε περισσότερο στην δραστηριότητα;*

Κάνοντας αυτή την ερώτηση στα νήπια θέλαμε να ελέγξουμε ποιά ήταν τα κύρια στοιχεία της δραστηριότητας που άρεσαν στα παιδιά

Ερώτηση2 : *Τι θα θέλατε να αλλάξουμε , αν ξανακάναμε την ίδια δραστηριότητα ;*

Με αυτή την ερώτηση θέλαμε να ελέγξουμε αν υπάρχει κάτι στη δραστηριότητα που δεν άρεσε στα παιδιά

Ερώτηση3 : *Τι συναισθήματα νοιώσατε την ώρα της κατασκευής των μορφών από πλαστελίνη ;*

Αυτή η ερώτηση μας βοηθάει να διερευνήσουμε τα συναισθήματα των παιδιών κατά τη διάρκεια της χρήσης της πλαστελίνης.

Ερώτηση4 : *Τι συναισθήματα νοιώσατε την ώρα που βγάzaτε φωτογραφίες ;*

Με αυτή την ερώτηση θέλαμε να ελέγξουμε τα συναισθήματα των παιδιών κατά τη διάρκεια της φωτογραφίας.

Μετά από αυτές τις ερωτήσεις , ακολούθησαν ερωτήσεις κλειστού τύπου.

Συγκεκριμένα έγιναν οι εξής ερωτήσεις :

Ερώτηση5 : *Η χρήση της πλαστελίνης σας βοήθησε στην αναδιήγηση της ιστορίας ;*

Με αυτή την ερώτηση τα παιδιά απαντώντας *ναι* ή *όχι* κλίθηκαν να απαντήσουν αν τους βοήθησε η πλαστελίνη στην αναδιήγηση της ιστορίας.

Ερώτηση6 : *Η χρήση της φωτογραφίας σας βοήθησε στην αναδιήγηση της ιστορίας ;*

Με αυτή την ερώτηση τα παιδιά απαντώντας *ναι* ή *όχι* κλίθηκαν να απαντήσουν αν τους βοήθησε η φωτογράφιση στην αναδιήγηση της ιστορίας

Ερώτηση7 : *Θα θέλατε να ξανακάναμε την δραστηριότητα κάποια άλλη φορά ;*

Με αυτή την ερώτηση τα παιδιά απαντώντας με *ναι* ή *όχι* μας δείχνουν αν θα ήθελαν να ξανακάναμε τη δραστηριότητα.

Ερώτηση8 : *Θα θέλατε να κάνουμε μια παρόμοια δραστηριότητα κάποια άλλη φορά ;*

Με αυτή την ερώτηση τα παιδιά απαντώντας με *ναι* ή *όχι* μας δείχνουν αν θέλουν την επανάληψη της δραστηριότητας.

Ερώτηση9 : *Μια σειρά από διαδοχικές εικόνες τι θα μπορούσε να μας δώσει ;*

Καταρχάς η ερώτηση αυτή ανήκει σε αυτήν την κατηγορία γιατί η σωστή απάντηση είναι μία “ βίντεο ” , επομένως περιμέναμε από τα παιδιά να μας δώσουν μία μόνο σωστή απάντηση.

Τέλος τα παιδιά κλίθηκαν να απαντήσουν σε ερωτήσεις κλίμακας .Οι ερωτήσεις κλίμακας έχουν ένα ιδιαίτερο χαρακτηριστικό. Οι τιμές κυμαίνονται από το 1 = καθόλου έως το 5 = πάρα πολύ . Οι ερωτήσεις είναι τύπου ίσων διαστημάτων .Αυτό σημαίνει πως η απόσταση μεταξύ των τιμών είναι ίση Πρέπει να επισημάνουμε ακόμα πως δύο ερωτήσεις εξετάζουν κάθε φορά την κάθε μεταβλητή. Αυτό συμβαίνει έτσι ώστε να μειώσουμε την πιθανότητα να μας δώσουν τα νήπια τυχαίες απαντήσεις. Οι ερωτήσεις κλειστού τύπου που τέθηκαν στα παιδιά είναι οι εξής :

Ερώτηση10 : *Σας φάνηκε ενδιαφέρον η κατασκευή μορφών πλαστελίνης ;*

Ερώτηση11 : *Βρήκατε ενδιαφέρον την ενασχόληση σας με την πλαστελίνη ;*

Κάνοντας αυτές τις ερωτήσεις στα νήπια εξετάσαμε την μεταβλητή για το αν βρήκαν ενδιαφέρον που ασχολήθηκαν με το υλικό της πλαστελίνης

Ερώτηση12 : *Σας φάνηκε ενδιαφέρον η δημιουργία του δικού μας κινούμενου σχεδίου ;*

Ερώτηση13 : Βρήκατε ενδιαφέρον το γεγονός της κατασκευής της ιστορίας μέσω του βίντεο που φτιάξαμε ;

Χρησιμοποιώντας αυτές τις ερωτήσεις εξετάσαμε κατά πόσο ενδιαφέρον βρήκαν τη δημιουργία του βίντεο τα παιδιά.

Ερώτηση14 : Σας φάνηκε ενδιαφέρον η ενασχόληση σας με τη φωτογραφία ;

Ερώτηση15 : Βρήκατε ενδιαφέρον το ότι βγάζατε μόνοι σας φωτογραφίες ;

Σε αυτές τις ερωτήσεις ελέγξαμε κατά πόσον η φωτογράφιση φάνηκε ενδιαφέρον στα νήπια

Ερώτηση16 : Εκφραστήκατε δημιουργικά μέσω της πλαστελίνης ;

Ερώτηση17 : Βρήκατε δημιουργική την κατασκευή μορφών πλαστελίνης ;

Κάνοντας τις παραπάνω ερωτήσεις στα νήπια ,εξετάσαμε κατά πόσο εκφράστηκαν δημιουργικά τα νήπια μέσω της πλαστελίνης.

Ερώτηση18 : Ήταν η φωτογραφία μέσω δημιουργίας ;

Ερώτηση19 : Δημιουργήσατε όταν φωτογραφίζατε;

Οι δύο παραπάνω ερωτήσεις μας βοήθησαν να ελέγξουμε κατά πόσο εκφράστηκαν δημιουργικά τα νήπια μέσω της φωτογράφισης των μορφών πλαστελίνης.

Ερώτηση19 : Βρήκατε δυσκολία στην κατασκευή μορφών από πλαστελίνη ;

Ερώτηση20 : Σας φάνηκε δύσκολο να κατασκευάσετε μορφές από πλαστελίνη ;

Επιπλέον με αυτές τις ερωτήσεις θέλαμε να ελέγξουμε πόσο δυσκολεύτηκαν τα νήπια κατά τη χρήση της πλαστελίνης.

Ερώτηση21 : Βρήκατε δυσκολία στο χειρισμό της φωτογραφικής μηχανής ;

Ερώτηση22 : Σας φάνηκε δύσκολο να χρησιμοποιήσετε την φωτογραφική μηχανή ;

Τέλος με τις παραπάνω ερωτήσεις θέλαμε να εξετάσουμε κατά πόσο πόσο δυσκολεύτηκαν τα νήπια κατά τη φωτογράφιση.

6.4.Αποτελέσματα της παρέμβασης

Με αφορμή τα Χριστούγεννα, ανακοινώνουμε στα παιδιά πως θα τους αφηγηθούμε μια χριστουγεννιάτικη ιστορία .Αρχίσαμε με την προφορική μέθοδο ,και διηγηθήκαμε μια μικρή ιστορία με τίτλο << ΤΟ ΣΒΙΣΜΕΝΟ ΑΣΤΕΡΑΚΙ >> (το κείμενο πάρθηκε από το διαδίκτυο <http://paramythiakaiallatina.gr>)

Το σβησμένο αστεράκι

Μια φορά και έναν καιρό ήταν ένα αστεράκι, που δεν είχε καθόλου φως. Ήταν σβηστό. Δυστυχία του! Τι σόι αστέρι είναι άμα δε λάμπει; Όλα τα άλλα αστέρια ήταν ολόλαμπρα, άλλα κόκκινα, άλλα μπλε, άλλα μωβ, άλλα... (εδώ μπορεί κανείς να ενθαρρύνει τα παιδιά να πουν τι χρώματα φαντάζονται πως έχουν τα άστρα), το αστεράκι μας όμως δεν είχε ούτε μια σταλιά φως. Καθόταν λυπημένο πολύ και επιπλέον ντρεπόταν. Τότε τα άλλα αστέρια το πρόσεξαν. «Τι έχεις αστεράκι μου και μαραζώνεις; Τι σε κάνει να κλαις;» «Στέρεψα από φως!» βούρκωσε το αστεράκι και χαμήλωσε τα μάτια. «Γι'αυτό σκας; Να, πάρε από μας που μας περισσεύει!». Και τράβηξε μια ακτίνα κόκκινη το κόκκινο αστέρι και την καρφίτσωσε στο σβησμένο αστεράκι. Και μια γαλάζια το γαλάζιο αστέρι, δύο το πράσινο που ήταν πολύ μεγάλο, άλλες δύο ακτίνες το ροζ, παρόλο που ήτανε μικρό. Κοιτάζεται το αστεράκι μας και τι να δει! Έλαμπε ολόκληρο και όχι με ένα χρώμα, αλλά με πολλά. Γέμιζε με πολύχρωμο φως τον ουρανό και ήταν τόσο μα τόσο φωτεινό και όμορφο! Δεν ήταν όμως μόνο γι'αυτό που έλαμπε τόσο, όσο κανένα άλλο αστέρι. Δεν ήταν μονάχα οι ακτίνες αλλά και η αγάπη των άλλων αστεριών που το έκανε έτσι ολόλαμπρο.

Αφού τελείωσε η διήγηση της ιστορίας, ακλούθησαν ερωτήσεις κατανόησης του κειμένου του τύπου:

- Γιατί στεναχωριόταν το αστεράκι?
- Τι χρώμα είχαν τα άλλα αστεράκια ?
- Πως βοήθησαν τα άλλα αστέρια το αστεράκι μας ?
- Στο τέλος γιατί ήταν χαρούμενο το αστεράκι ?

Έπειτα ρωτάμε τα παιδιά αν θέλουν να δημιουργήσουν ένα κινούμενο σχέδιο με την ιστορία που μόλις άκουσαν. Εξηγούμε στα παιδιά πως για την δημιουργία

του καρτούν θα χρειαστούμε μία φωτογραφική μηχανή. Δείχνουμε στα παιδιά τη φωτογραφική μηχανή και τους κάνουμε ερωτήσεις του τύπου:

- Ξέρετε τι είναι αυτό?
- Έχετε ξαναδεί φωτογραφική μηχανή?
- Γιατί βγάζουμε φωτογραφίες?
- Πώς μπορούμε να τις χρησιμοποιήσουμε ?

Τα παιδιά καταθέτουν τις ιδέες τους, μιλάμε για τις λειτουργίες της μηχανής. Όλα κοιτούσαν με περιέργεια τη κάμερα. Την ώρα που την επεξεργάζονταν όλα την κρατούσαν με προσοχή μάλιστα όταν ένα νήπιο γύρισε τον φακό μπροστά ένα άλλο φώναξε " την χάλασε κυρία ". Αυτό μας δείχνει πως τα νήπια δεν έχουν σχέση με την κάμερα αλλά και πως γνώριζαν ότι ήταν ένα ξένο αντικείμενο το οποίο ήταν άγνωστο και φοβόντουσαν να μην το χαλάσουν.

Στην συνέχεια τα νήπια χωρίστηκαν σε ομάδες και κλήθηκαν να κατασκευάσουν από έναν ήρωα της ιστορίας. Αρχικά πολλά παιδιά δυσκολεύτηκαν να πλάσουν την πλαστελίνη για το λόγο πως ήταν σκληρή. Δύο παιδάκια μου είπαν " κυρία είναι σκληρή ", " κυρία δεν μπορώ να τη φτιάξω" Τότε τους εξήγησα πως "πρέπει να την ζεστάνουμε για να μαλακώσει και πως αν την βάλουμε στην χούφτα μας και την κάνουμε μπάλα θα ζεσταθεί, μετά θα πρέπει να την πλάσουμε όπως κάνουμε τα κουλουράκια μαζί με τη μαμά". Όλα τα νήπια κατασκεύασαν αστέρια πεπλατυσμένα, δισδιάστατες φιγούρες, κανένα δεν έφτιαξε τρισδιάστατη φιγούρα. Αυτό μας κίνησε το ενδιαφέρον όμως δεν υπάρχει κάποια σχετική έρευνα στην οποία να αναφέρετε πως τα νήπια έχουν τη τάση να δημιουργούν δισδιάστατα μοτίβα απλά τους αρέσει να δημιουργούν πεπλατυσμένα μοτίβα. Οι τέσσερις στις πέντε ομάδες δημιουργούσαν χώρια κάθε παιδί ακτίνες και στο τέλος ένωναν τις ακτίνες όλα μαζί και δημιουργούσαν το αστέρι. Μία από τις πέντε ομάδες δημιούργησε το κάθε παιδί ξεχωριστά ένα αστέρι και μετά από την δική μου παρακίνηση (παιδιά τι θα λέγατε να ενώσουμε όλα τα αστεράκια να φτιάξουμε ένα μεγαλύτερο) ένωσαν όλα τα αστέρια και δημιούργησαν το κεντρικό ήρωα.

Όταν ήρθε η ώρα κάθε νήπιο άρχισε να φωτογραφίζει το αστεράκι που μετακίνησε προηγουμένως αρχικά τα νήπια αντιμετώπισαν προβλήματα παρόλες τις οδηγίες που είχαμε δώσει. Δεν ήξεραν πόσο δύναμη έπρεπε να καταβάλουν ώστε να το πατήσουν και να βγει η φωτογραφία ένα παιδί είπε " κυρία πόσο να πατήσω; " .Άλλα παιδιά δεν μπορούσαν να βρουν που πρέπει να κοιτάξουμε ώστε να βρούμε τι θα βγάλουμε φωτογραφία. Ένα παιδί είπε " κυρία που κοιτάω; " Επίσης όπως διαπιστώθηκε από την προηγούμενη έρευνα τα παιδιά δεν αντιλαμβάνονταν τη στασιμότητα στις κινήσεις τους. Κινιόντουσαν συνέχεια με αποτέλεσμα να βγουν πολλές κουνημένες φωτογραφίες Όσο περισσότερο όμως πειραματιζόνταν με την κάμερα τόσο λιγότερο δυσκολεύονταν στον χειρισμό της κάμερας .Πολλά παιδιά ήταν τόσο ενθουσιασμένα με την χρήση της φωτογραφικής μηχανής που ζητούσαν να βγάλουν και άλλες φωτογραφίες ενώ είχε περάσει η σειρά τους. Ένα παιδί είπε " κυρία να βγάλω και άλλη " και ένα άλλο " κυρία θέλω κι άλλο ! ". Πρέπει να τονίσουμε πως τα παιδιά δεν είχαν ξαναχρησιμοποιήσει φωτογραφική μηχανή, αυτός ο παράγοντας ήταν υπεύθυνος για τη δυσκολία του έργου που αντιμετώπισαν και για τον ενθουσιασμό που έδειξαν τα παιδιά.

Μετάπειτα εισάγαμε τις φωτογραφίες στο πρόγραμμα monie maker των windows , τότε όλα τα παιδιά με ενθουσιασμό φώναζαν " Αυτή είναι η δικιά μου φωτογραφία " " Να η φωτογραφία της Μαρίας" .Αναγνώριζαν όλα όχι μόνο τις δικιές τους φωτογραφίες αλλά και τις περισσότερες των συμμαθητών τους. Αφού εισάγαμε τις φωτογραφίες αποφασίσαμε πως πρέπει να βάλουμε και ένα μουσικό κομμάτι για να μην είναι μονότονο το βίντεο που δημιουργήσαμε .Στη συνέχεια δώσαμε υπότιτλους στις φωτογραφίες ενώ αναδιηγούμασταν την ιστορία. Τα παιδιά αφού έβλεπαν τις φωτογραφίες που είχαν βγάλει ήταν πολύ εύκολο για να θυμηθούν την ιστορία και να περιγράψουν τι είχαν δημιουργήσει. Όταν πλέον ήταν έτοιμη η ταινία μας όρμησαν όλα τα νήπια μπροστά στον Η/Υ για να δουν τι δημιούργησαν, μάλιστα άρχισαν να μαλώνουν για το ποιος θα πρωτοκαθίσει μπροστά και θα δει καλύτερα. Έτσι χώρισα τα νήπια σε 4 ομάδες αλλά και πάλι όταν μία ομάδα παρακολουθούσε οι άλλες παραπονιόντουσαν

πως θέλουν να δουν και πολλές φορές άτομα μιας ομάδας που είχε παρακολουθήσει το βίντεο ξαναερχόντουσαν γιατί ήθελαν να το ξαναδούν. Αυτό μας κάνει να σκεφτούμε πως τους άρεσε ιδιαίτερα αυτό που δημιούργησαν και πως οι νέες τεχνολογίες είναι αυτές που κινούν το ενδιαφέρον των παιδιών.

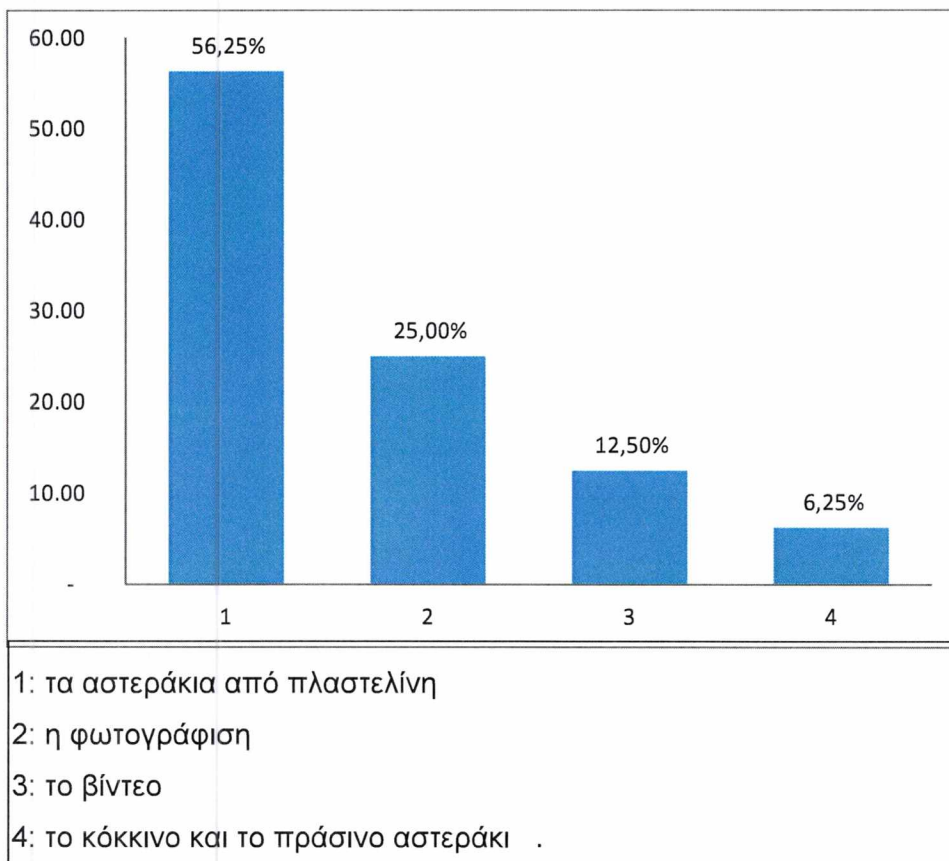
Στο τέλος της δραστηριότητας πραγματοποιήθηκε προφορικό ερωτηματολόγιο έτσι ώστε εκτός από τα αποτελέσματα των έργων των παιδιών και της παρατήρησης του έγινε κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας, να συλλέξουμε πληροφορίες από τα παιδιά, για να βγάλουμε πιο εμπειριστατωμένα αποτελέσματα. Παρακάτω παρουσιάζουμε τα αποτελέσματα του 1^{ου} ερωτηματολογίου – συνέντευξη, το οποίο πραγματοποιήθηκε μετά τη δραστηριότητα.

6.5.Αποτελέσματα του 1^{ου} Ερωτηματολογίου

Μετά την ολοκλήρωση του προφορικού ερωτηματολογίου από όλα τα νήπια , συγκεντρώσαμε όλες τις απαντήσεις και τις ομαδοποιήσαμε ,έτσι ώστε να βγάλουμε τα απαραίτητα συμπεράσματα. Αρχικά ασχοληθήκαμε με τις ερωτήσεις ανοιχτού τύπου.

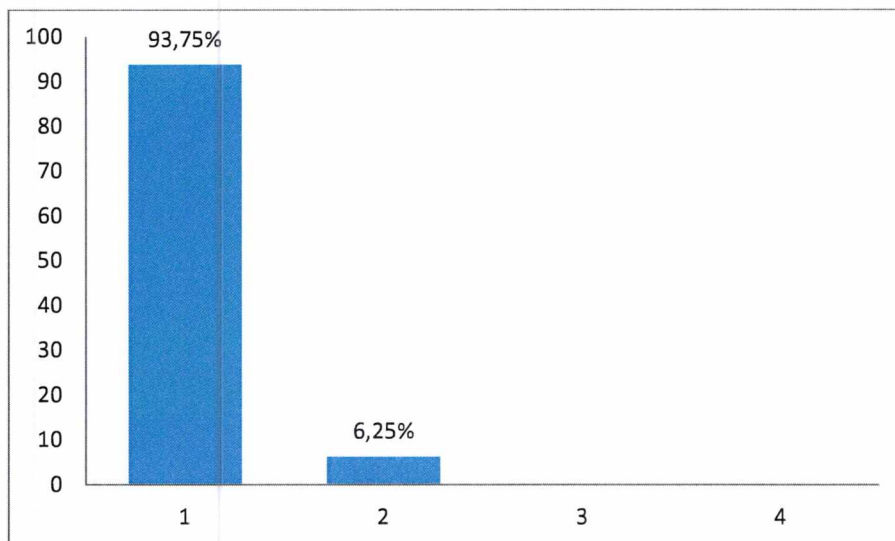
Στην **Ερώτηση1** : *"Τι σας άρεσε περισσότερο στην δραστηριότητα ;"* προέκυψε πως τα 9/16 ή σε ποσοστό 56,25% των παιδιών απάντησαν πως τους άρεσε περισσότερο το γεγονός πως κατασκεύασαν τα αστεράκια από πλαστελίνη. Τα 4/16 ή σε ποσοστό 25% των παιδιών τους άρεσε να βγάζουν φωτογραφίες, ενώ τα 2/16 ή σε ποσοστό 12,5% των παιδιών τους άρεσε το βίντεο. Τέλος 1/16(6,25%) νήπιο απάντησε πως του άρεσε το κόκκινο και το πράσινο αστεράκι. (Βλέπε διάγραμμα 1^ο)

Διάγραμμα 1^ο : "Από τη δραστηριότητα τι άρεσε στα παιδιά περισσότερο"

Στην **Ερώτηση2**: "Τι θα θέλατε να αλλάξουμε, αν ξανακάναμε την ίδια δραστηριότητα ; " Τα περισσότερα παιδιά 15/16 (93,75%) δεν ήθελαν να αλλάξουμε κάτι στην δραστηριότητα. Μόνο ένα παιδάκι 1/16 (6,25%) ζήτησε να αλλάξουμε το άχρωμο αστεράκι. (Βλέπε διάγραμμα 2^ο)

Διάγραμμα 2^ο : "Τι θα θέλατε να αλλάξουμε, αν ξανακάναμε την ίδια δραστηριότητα ;"

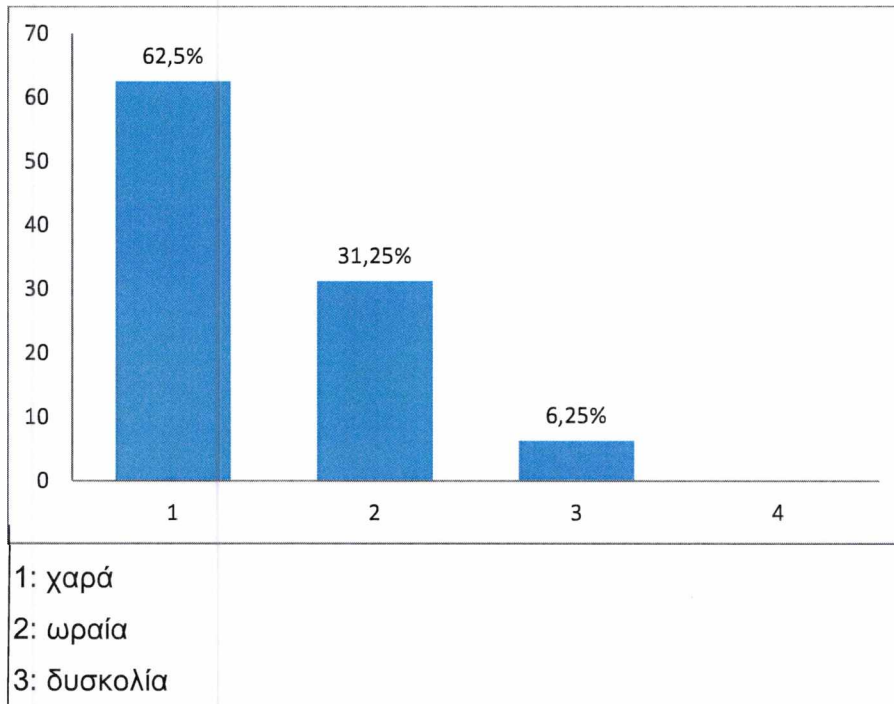

1: τίποτα

2: το άχρωμο αστεράκι

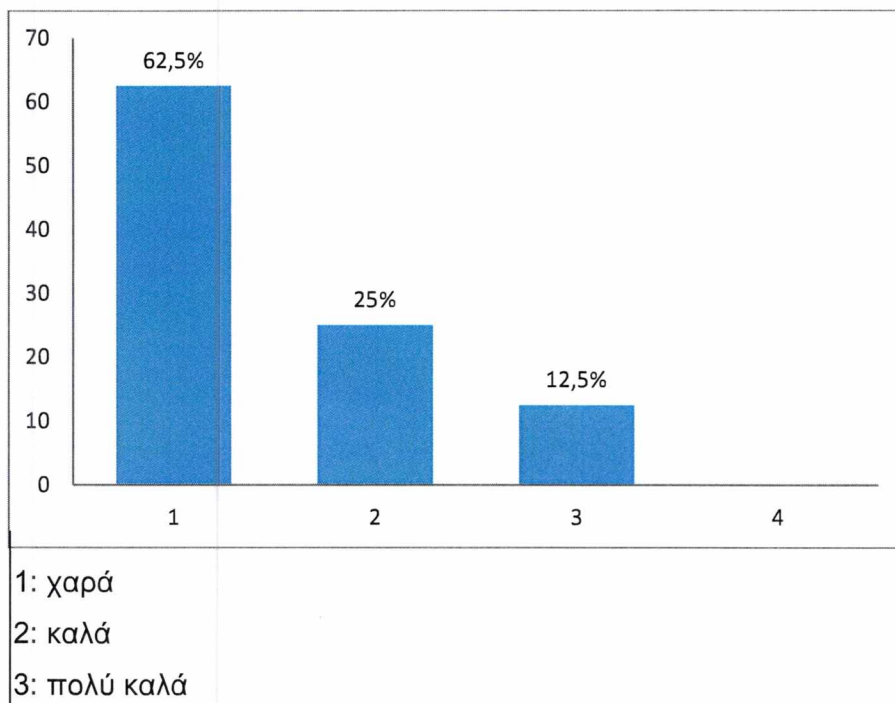
Στην **Ερώτηση3:**"Τι συναισθήματα νοιώσατε την ώρα της κατασκευής των μορφών από πλαστελίνη ;" Τα περισσότερα παιδιά την ώρα της κατασκευής των μορφών από πλαστελίνη δήλωσαν πως ένοιωσαν χαρά 10/16 (62,5%) και ωραία 5/16 (31,25%). Τέλος μόνο ένα παιδί ένοιωσε δυσκολία κατά την ώρα της κατασκευής. (Βλέπε διάγραμμα 3^ο)

Διάγραμμα 3^ο : "Τι συναισθήματα νοιώσατε την ώρα της κατασκευής των μορφών από πλαστελίνη ;"

Στην **Ερώτηση4**: "Τι συναισθήματα νοιώσατε την ώρα που βγάζατε φωτογραφίες;" Τα περισσότερα παιδιά 10/16 (62,5%) την ώρα που βγάζανε φωτογραφίες ένοιωσαν χαρά και ωραία 4/1(25%), ενώ μερικά παιδιά 2/16 (12,5%) δήλωσαν πως ένοιωσαν πολύ καλά. (Βλέπε διάγραμμα 4^ο)

Διάγραμμα 4^ο : " Τι συναισθήματα νοιώσατε την ώρα που βγάζατε φωτογραφίες ; "

Στην συνέχεια ακολούθησαν οι ερωτήσεις κλειστού τύπου. Όσον αφορά την **Ερώτηση5:** " Η χρήση της πλαστελίνης σας βοήθησε στην αναδιήγηση της ιστορίας ;" όλα τα παιδιά 16/16 (100%) απάντησαν πως η χρήση της πλαστελίνης τους βοήθησε στην αναδιήγηση της ιστορίας.

Στην **Ερώτηση6:** " Η χρήση της φωτογραφίας σας βοήθησε στην αναδιήγηση της ιστορίας ;" πάλι όλα τα παιδιά 16/16 (100%) απάντησαν πως η χρήση της φωτογραφίας τους βοήθησε στην αναδιήγηση της ιστορίας.

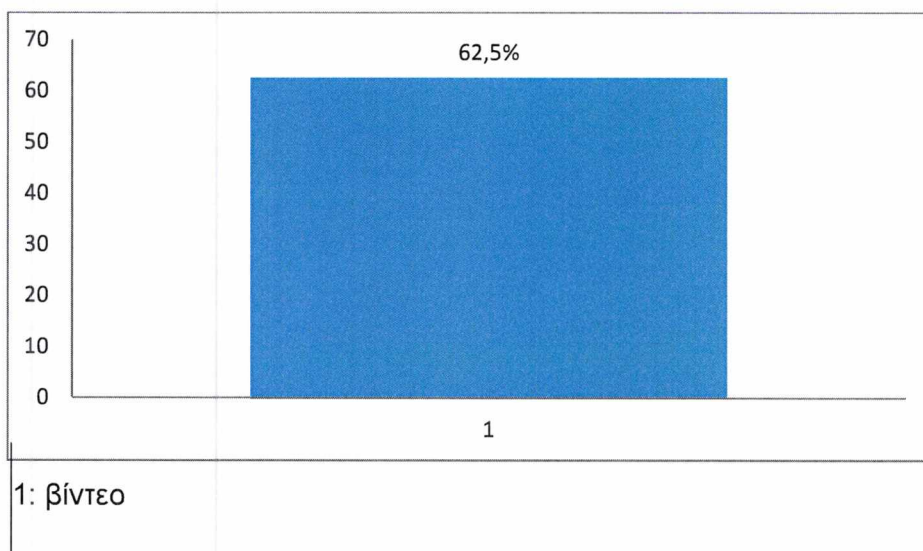
Στην **Ερώτηση7:** "Θα θέλατε να ξανακάναμε την δραστηριότητα κάποια άλλη φορά ;" Ξανά όλα τα παιδιά 16/16 (100%) απάντησαν πως θα θέλανε να ξαναεπιναλλάβουμε την δραστηριότητα.

Ερώτηση8: "Θα θέλατε να κάνουμε μια παρόμοια δραστηριότητα κάποια άλλη φορά;" Όλα τα παιδιά 16/16 (100%) για ακόμα άλλη μια φορά απάντησαν πως θα θέλανε να κάνουμε μια παρόμοια δραστηριότητα.

Στην **Ερώτηση9:** "Μια σειρά από διαδοχικές εικόνες τι θα μπορούσε να μας δώσει ;" Σε αυτή την ερώτηση απάντησαν μόνο ορισμένα παιδιά σωστά, δηλαδή

μόνο 10/16(62,5%) παιδιά ήξεραν πως η σωστή απάντηση στην ερώτηση ήταν η λέξη βίντεο. (Βλέπε διάγραμμα 5°)

Διάγραμμα 5°: "Μια σειρά από διαδοχικές εικόνες τι θα μπορούσε να μας δώσει ;"

Μετά την ολοκλήρωση των κλειστών ερωτήσεων, ακολούθησαν οι ερωτήσεις κλίμακας. Στην ανάλυση των συγκεκριμένων ερωτήσεων έγινε χρήση μαθηματικών έτσι ώστε να προκύψουν τα αποτελέσματα. Η ανάλυση των δεδομένων βρίσκεται στο παράρτημα, όπου γίνεται περιγραφή των δράσεων για να καταλήξουμε στα τελικά αποτελέσματα.

6.6.Συμπεράσματα

Μέσα από τα έργα των παιδιών:

Τα έργα των παιδιών μας έδειξαν πως τα παιδιά ενθουσιάστηκαν και έβαλαν όλη τους τη τέχνη ώστε να δημιουργήσουν αρχικά τις μορφές από πλαστελίνη. Όλα τα νήπια προσπαθούσαν να φτιάξουν τα αστερία με τη πλαστελίνη, κανένα δεν τα παρατούσε. Όταν ολοκλήρωσαν τα έργα τους και τα τοποθέτησαν πάνω στο δίσκο με υπερηφάνεια φώναζαν ποιο αστεράκι δημιούργησαν. Αυτό μας

δείχνει να καταλάβουμε πως τα παιδιά βρήκαν ενδιαφέρον την ενασχόληση τους με την πλαστελίνη. Στη συνέχεια την ώρα της φωτογράφισης όλα τα παιδιά ήθελαν να φωτογραφίσουν, δεν υπήρξε παιδί το οποίο να αρνήθηκε να συμμετάσχει στη φωτογράφιση, υπήρχαν παιδιά τα οποία δεν άφηναν την κάμερα γιατί ήθελαν να φωτογραφίσουν περισσότερες από μία φορές. Από τη συμπεριφορά των νηπίων κρίνουμε ότι να νήπια ενθουσιάστηκαν με τη χρήση της κάμερας. Τέλος όταν ήρθε η ώρα της δημιουργίας του βίντεο εισάγαμε τις φωτογραφίες στο πρόγραμμα movie maker των windows, τότε όλα τα παιδιά με ενθουσιασμό φώναζαν " Αυτή είναι η δικιά μου φωτογραφία " " Να η φωτογραφία της Μαρίας". Αναγνώριζαν όλα όχι μόνο τις δικιές τους φωτογραφίες αλλά και τις περισσότερες των συμμαθητών τους. Όταν πλέον ήταν έτοιμη η ταινία μας όρμησαν όλα τα νήπια μπροστά στον Η/Υ για να δουν τι δημιούργησαν, μάλιστα άρχισαν να μαλώνουν για το ποιος θα πρωτοκαθίσει μπροστά και θα δει καλύτερα. Τα νήπια δήλωσαν πως ήθελαν θέλουν να δουν και πολλές φορές άτομα μιας ομάδας που είχε παρακολουθήσει το βίντεο ξαναερχόντουσαν γιατί ήθελαν να το ξαναδούν. Αυτό μας κάνει να σκεφτούμε πως τους άρεσε ιδιαίτερα αυτό που δημιούργησαν και πως οι νέες τεχνολογίες είναι αυτές που κινούν το ενδιαφέρον των παιδιών

Μέσα από το 1^ο ερωτηματολόγιο:

Από τις παραπάνω αναλύσεις προκύπτει πως στα περισσότερα παιδιά (56,25%) άρεσε περισσότερο η ενασχόληση με την πλαστελίνη. Ακολουθεί με 31,25% η φωτογραφία και τέλος με 12,5% το βίντεο. Τα παιδιά δείχνουν μια ιδιαίτερη αγάπη για την πλαστελίνη. Από την έμφυτη ανάγκη του ανθρώπου να εξερευνήσει το γύρω χώρο με την αφή γεννιέται και η πρώτη "προσωπική" πρόκληση αποτελεσμάτων" που διαφαίνεται κυρίως με το πλάσιμο. [*Μαγουλιώτης,2001*] η πλαστελίνη είναι ένα υλικό πολύ οικείο στα παιδιά. Η πλαστελίνη πάνω από όλα είναι ένα παιχνίδι διασκεδαστικό, που τραβά την προσοχή και κρατά αμείωτο το ενδιαφέρον των παιδιών. Βοηθάει επίσης στην ανάπτυξη της λεπτής κινητικότητας, στην συγκέντρωση και χαλάρωση, στην εκτόνωση και στην έκφραση των συναισθημάτων.

Στην ερώτηση " Τι θα θέλατε να αλλάξουμε, αν ξανακάναμε την ίδια δραστηριότητα?" τα περισσότερα παιδιά (93,75%) απάντησαν " τίποτα ", Αυτό μας κάνει να συμπεράνουμε πως τα παιδιά ευχαριστήθηκαν την διαδικασία και το διασκέδασαν. Μόνο ένα παιδάκι μας ζήτησε πως την επόμενη φορά θα ήθελε να μην υπάρχει το "άχρωμο αστεράκι", "θα ήθελα να ήταν χρωματιστό" μας είπε.

Το χρώμα προκαλεί διάφορα συναισθήματα .Οι άνθρωποι ανταποκρίνονται στα χρώματα με πολλούς τρόπους. Βλέπουμε το μπλε και κρυώνουμε , το κόκκινο και ζεσταινόμαστε. [Μαγουλιώτης,2001] Προφανώς το γκρι χρώμα ξύπνησε στο παιδί όχι ευχάριστα συναισθήματα και γι' αυτό ήθελε να αλλάξουμε το αστεράκι και να το κάνουμε χρωματιστό , όπως γίνεται στο τέλος της ιστορίας (χρωματιστό = χαρούμενο)

Όσον αφορά τα συναισθήματα που βίωσαν την ώρα κατασκευής των μορφών από πλαστελίνη ,τα περισσότερα παιδιά απάντησαν "χαρά" (62,5%) και "καλά" (31,25%). Αυτό μας δείχνει πως τα παιδιά ευχαριστήθηκαν την διαδικασία. Μόνο ένα παιδάκι μας απάντησε πως δυσκολεύτηκε την ώρα κατασκευής των μορφών. Όπως είχα προαναφέρει πολλά παιδιά δυσκολεύτηκαν να πλάσουν την πλαστελίνη για το λόγο πως ήταν σκληρή. Δύο παιδάκια μου είπαν " κυρία είναι σκληρή ", " κυρία δεν μπορώ να τη φτιάξω" Τότε τους εξήγησα πως "πρέπει να την ζεστάνουμε για να μαλακώσει και πως αν την βάλουμε στην χούφτα μας και την κάνουμε μπάλα θα ζεσταθεί, μετά θα πρέπει να την πλάσουμε όπως κάνουμε τα κουλουράκια μαζί με τη μαμά"

Όσον αφορά τα συναισθήματα που βίωσαν την ώρα της φωτογράφισης, τα περισσότερα απάντησαν "χαρά" (62,5%) και "καλά" (25%). Μάλιστα ορισμένα(12,5%) των νηπίων, απάντησαν "πολύ καλά". Από τα αποτελέσματα συμπεραίνουμε πως ενθουσιάστηκαν με την διαδικασία καθώς δεν είχαν ξαναχρησιμοποιήσει φωτογραφική μηχανή και δεν είχαν γνωρίσει τη μαγεία της φωτογραφίας.

Η δημιουργία ηρώων από πλαστελίνες αλλά και η φωτογράφιση των ηρώων καρέ καρέ βοήθησε όλα τα παιδιά να αναδιηγηθούν την ιστορία. Αυτό συνέβη γιατί τα παιδιά την ώρα που δημιουργούσαν τις φιγούρες ήξεραν ποιον ακριβώς ήρωα έπρεπε να δημιουργήσουν και τι έπρεπε να κάνει μετέπειτα ο ήρωας. Από

την άλλη πλευρά όταν τα παιδιά έβλεπαν τις φωτογραφίες που είχαν βγάλει ήταν πολύ εύκολο να αναδιηγηθούν την ιστορία καθώς αυτό γινόταν μέσω των περιγραφών των εικόνων.

Στην ερώτηση "Μια σειρά από διαδοχικές εικόνες τι θα μπορούσε να μας δώσει; Το 62,5% των παιδιών έδωσε τη μία και μοναδική σωστή απάντηση. Τα υπόλοιπα παιδιά δεν αντιλήφθηκαν πως μπορούμε να δημιουργήσουμε ένα βίντεο. Αυτό πολύ πιθανόν να συνέβη γιατί τα παιδιά να μην έδωσαν την απαραίτητη προσοχή την ώρα της δημιουργίας και να παρέμειναν στις φωτογραφίες που έβλεπαν στον Η/Υ και στην αναδιήγηση της ιστορίας. Όπως αναφέραμε και πριν όταν εισάγαμε τις φωτογραφίες στο πρόγραμμα *movie maker* των *windows*, τότε όλα τα παιδιά με ενθουσιασμό φώναζαν " Αυτή είναι η δικιά μου φωτογραφία " " Να η φωτογραφία της Μαρίας". Αναγνώριζαν όλα όχι μόνο τις δικιές τους φωτογραφίες αλλά και τις περισσότερες των συμμαθητών τους.

Έπειτα, θέλαμε να ελέγξουμε αν το φύλο παίζει κάποιο ρόλο στα ενδιαφέροντα των παιδιών. Αν δηλαδή τα αγόρια ή τα κορίτσια βρουν πιο ενδιαφέρον την ενασχόληση τους με τη πλαστελίνη, με το βίντεο ή με τη φωτογραφία αποτελέσματα μας έδωσαν πως οι διαφορές είναι πολύ μικρές της τάξεως 1,6 %. Τα αγόρια βρήκαν κατά 1,6% περισσότερο ενδιαφέρον την πλαστελίνη και τη φωτογραφία από τα κορίτσια. Όμως τα κορίτσια βρήκαν κατά 6,25% περισσότερο ενδιαφέρον την δημιουργία του βίντεο από τα αγόρια. Ίσως αυτό να οφείλεται στο γεγονός πως τα κορίτσια έδωσαν περισσότερη προσοχή στο πως δημιουργήθηκε το βίντεο. Αν κοιτάξουμε το ποσοστό των κοριτσιών (70%) σε αντίθεση με αυτό των αγοριών(30%) που μας έδωσε σωστή απάντηση στο ερώτημα " "Μια σειρά από διαδοχικές εικόνες τι θα μπορούσε να μας δώσει;" θα διαπιστώσουμε αυτό ακριβώς το γεγονός.

Αφού διαπιστώθηκε πως δεν υπάρχουν μεγάλες διαφορές μεταξύ των δύο φύλων όσον αφορά το τι βρίσκουν πιο ενδιαφέρον , θα εξετάσουμε ποιο μέσο βρήκαν πιο ενδιαφέρον απ' όλη την διαδικασία. Και σε αυτή την περίπτωση δεν υπάρχει μεγάλη διαφορά μεταξύ των μέσων που χρησιμοποιήθηκαν. Τα νήπια βρήκαν κατά 1,56% πιο ενδιαφέρον την ενασχόληση τους με την πλαστελίνη απ'

ότι με τ βίντεο. Από την άλλη πλευρά τα παιδιά βρήκαν εξίσου ενδιαφέρον τη χρήση της πλαστελίνης και της φωτογραφίας. Κατά συνέπεια τα παιδιά βρήκαν τη χρήση της φωτογραφίας κατά 1,56% πιο ενδιαφέρον απ ότι με το βίντεο.

Είναι ενθαρρυντικό πως βρήκαν εξίσου ενδιαφέρον τη χρήση της πλαστελίνης και της φωτογραφίας, καθώς αυτό μας δείχνει πως τα παιδιά βρήκαν ενδιαφέρον το γεγονός πως φωτογράφισαν τα ίδια. Όσο αφορά το γεγονός πως το βίντεο δεν ήταν τόσο ενδιαφέρον για τα παιδιά σε σύγκριση με τα άλλα μέσα αυτό πιθανώς θα οφείλεται στο γεγονός πως μόνο το 62,5% κατάλαβε ότι μια σειρά από διαδοχικές εικόνες μπορεί να μας δώσει ένα βίντεο.

Έπειτα ,ελέγχουμε αν μέσω της φωτογραφίας ή της πλαστελίνης εκφράστηκαν πιο δημιουργικά τα παιδιά. Τα αποτελέσματα μας έδειξαν πως τα νήπια πιστεύουν ότι εκφράστηκαν κατά 4,67% πιο δημιουργικά μέσω της πλαστελίνης παρά μέσω της φωτογραφίας. Αυτό πιθανώς οφείλεται στο γεγονός ότι η πλαστελίνη τους δίνει τη δυνατότητα μέσω της ευπλαστότητας της, να δημιουργήσουν ότι θέλουν, όπως θέλουν, δίνοντας αυτά νόημα και μορφή σε κάθε στοιχείο της φαντασίας τους. Από την άλλη πλευρά τα νήπια δεν είχαν ποτέ πριν πειραματιστεί με την φωτογραφική μηχανή ώστε να ανακαλύψουν όλες τις πλευρές της σε αντίθεση με την πλαστελίνη όπου τα νήπια ασχολιόντουσαν καθημερινά. Από τη μία διδασκαλία είναι δύσκολο όλα τα νήπια να αντιληφθούν πως από διαφορετικές οπτικές γωνίες μπορείς να βγάλεις το ίδιο αντικείμενο διαφορετικές φωτογραφίες και πως αυτός είναι ένας τρόπος να δημιουργείς.

Στο τέλος θέλαμε να ελέγξουμε αν η ηλικία παίζει κάποιο ρόλο στο βαθμό δυσκολιών που αντιμετώπισαν τα παιδιά τόσο κατά τη διάρκεια δημιουργίας των μορφών από πλαστελίνη όσο και κατά τον χειρισμό της κάμερας. Τα αποτελέσματα μας έδειξαν πως τα μικρότερα παιδιά αντιμετώπιζαν περισσότερη δυσκολία απ' ότι τα μεγαλύτερα παιδιά. Συγκεκριμένα όσον αφορά την πλαστελίνη, τα τετράχρονα δυσκολεύτηκαν κατά 2,5% περισσότερο απ ότι τα πεντάχρονα. Τα πεντάχρονα δυσκολεύτηκαν κατά 1,25% περισσότερο από τα εξάχρονα. Τα τετράχρονα δυσκολεύτηκαν κατά 3,75% περισσότερο απ ότι τα εξάχρονα. Αντίστοιχα όσον αφορά την φωτογραφία τα τετράχρονα και τα

πεντάχρονα αντιμετώπισαν τον ίδιο βαθμό δυσκολίας σε ποσοστό 3,75% περισσότερο απ' ό τι τα εξάχρονα.

Η νηπιακή ηλικία χαρακτηρίζεται σαν μια μορφολογική και λειτουργική περίοδος που διακρίνεται από ένα έντονο ρυθμό κινητικών αποκτημάτων κινητικές δεξιότητες μέχρι το πέμπτο έτος της ηλικίας, εμφανίζονται σαν μια αναγκαιότητα για το ωρίμασμα του συντονιστικού νευρικού συστήματος. Είναι η ηλικία του εμπλουτισμού και των κινητικών δυνατοτήτων [Τσαπανίδου,1994] Επιπλέον, η λεπτή κινητικότητα σχετίζεται με το πόσο ικανό είναι το παιδί να χρησιμοποιεί τα δάχτυλά του και να χειρίζεται με επιδεξιότητα και ακρίβεια τα διάφορα αντικείμενα. Έτσι, έχοντας καλή λεπτή κινητικότητα θα καταφέρει να πιάσει σωστά το μολύβι , να σχηματίσει ευανάγνωστα γράμματα, να κόψει με το ψαλίδι, να παίξει με τουβλάκια, να κουμπώσει τα κουμπιά του, να φάει το φαγητό με το πιρούνι κτλ. Στην προσχολική ηλικία τα παιδιά αναπτύσσουν την λεπτή κινητικότητα. Γι' αυτό το λόγο βλέπουμε πως τα νήπια αντιμετώπιζαν διαφορετικό βαθμό δυσκολίας ανάλογα με την ηλικία, αν και η διαφορά στο βαθμό δυσκολίας ανάμεσα στα παιδιά διαφορετικής ηλικίας είναι πολύ μικρή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ

7.Περαιτέρω εξέταση της δραστηριότητας

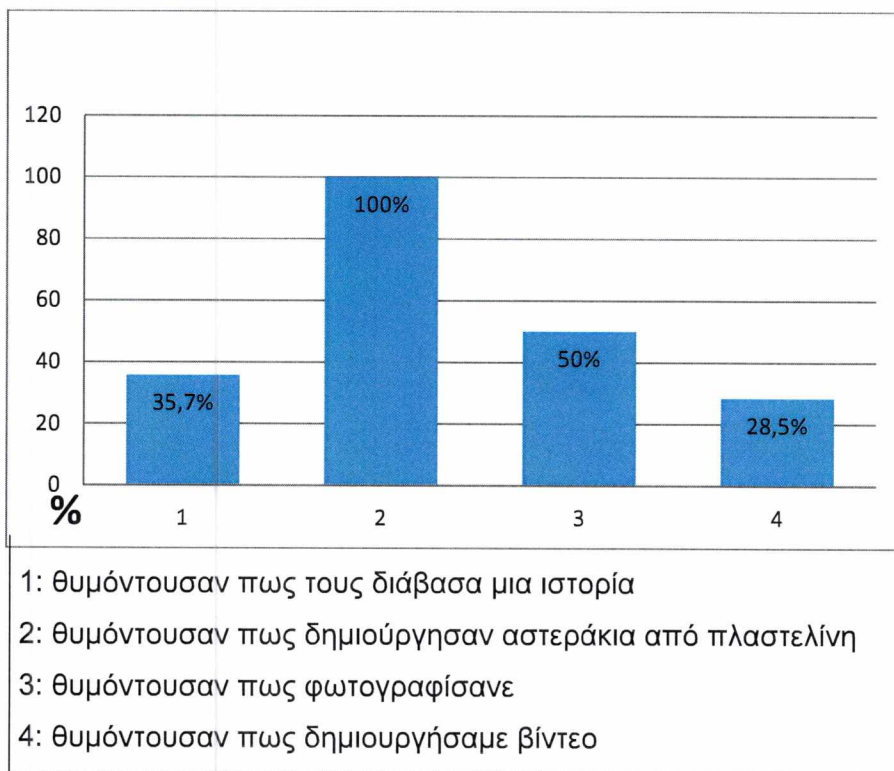
7.1.Γενικά

Το δεύτερο ερωτηματολόγιο πραγματοποιήθηκε δύο εβδομάδες μετά από την διδασκαλία μας στο νηπιαγωγείο. Εκείνη την ημέρα απουσίαζαν δύο νήπια. Σκοπός μας είναι να ελέγξουμε το τι θυμούνται τα νήπια από την διδασκαλία μας, τι τους έμεινε στην μνήμη τους, επιπλέον μας ενδιαφέρει να δούμε τι τους άρεσε περισσότερο και αν οι απαντήσεις που μας έδωσαν είχαν διαφορά από αυτές που μας έδωσαν στο συγκεκριμένο ερώτημα πριν από δύο εβδομάδες. Τέλος θέλουμε να δούμε το γενικά ενδιαφέροντα των παιδιών, το τι θα ήθελαν σε κάποιο άλλο μάθημα να τους διδάξουμε

7.2. Αποτελέσματα 2^{ου} Ερωτηματολογίου

Στην **ερώτηση 1**: :''Θυμάσαι να μας πεις τι κάναμε την προηγούμενη φορά;'' προκύπτει ότι όλα τα παιδιά 14/14(100%) θυμόντουσαν τη δημιουργία αστεριών από πλαστελίνη. Τα μισά παιδιά 7/14 (50%) θυμόντουσαν πως φωτογράφισαν τα αστεράκια, ενώ λιγότερα παιδιά 5/14 (35,7%) θυμόντουσαν πως φωτογράφισαν τα αστεράκια και τέλος μόνο 4/14 (28,5%) παιδιά θυμόντουσαν πως δημιουργήσανε βίντεο. (Βλέπε διάγραμμα 6^ο)

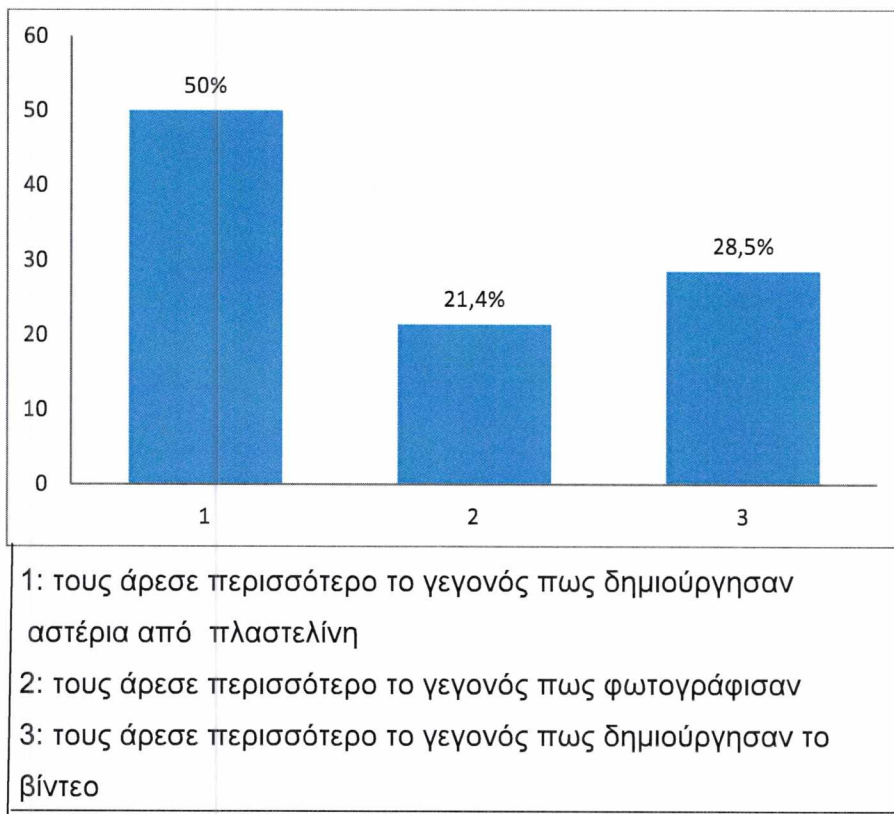
Διάγραμμα 6^ο: "Θυμάσαι να μας πεις τι κάναμε την προηγούμενη φορά;"

Όσον αφορά την **ερώτηση 2**: "Τι σου άρεσε περισσότερο σε αυτό που κάναμε;" προκύπτει ότι :

Τα μισά παιδιά 7/14(50%) απάντησαν πως τους άρεσε περισσότερο η δημιουργία μορφών από πλαστελίνη, λιγότερα παιδιά 3/14(21,4%) δήλωσαν την αρέσκεια τους για τη φωτογραφία, ενώ αρκετά 4/14 (28,5%) ήταν εκείνα τα οποία δήλωσαν την αρέσκεια τους προς το βίντεο. (Βλέπε διάγραμμα 7^ο)

Διάγραμμα 7^ο: "Τι σου άρεσε περισσότερο σε αυτό που κάναμε;"

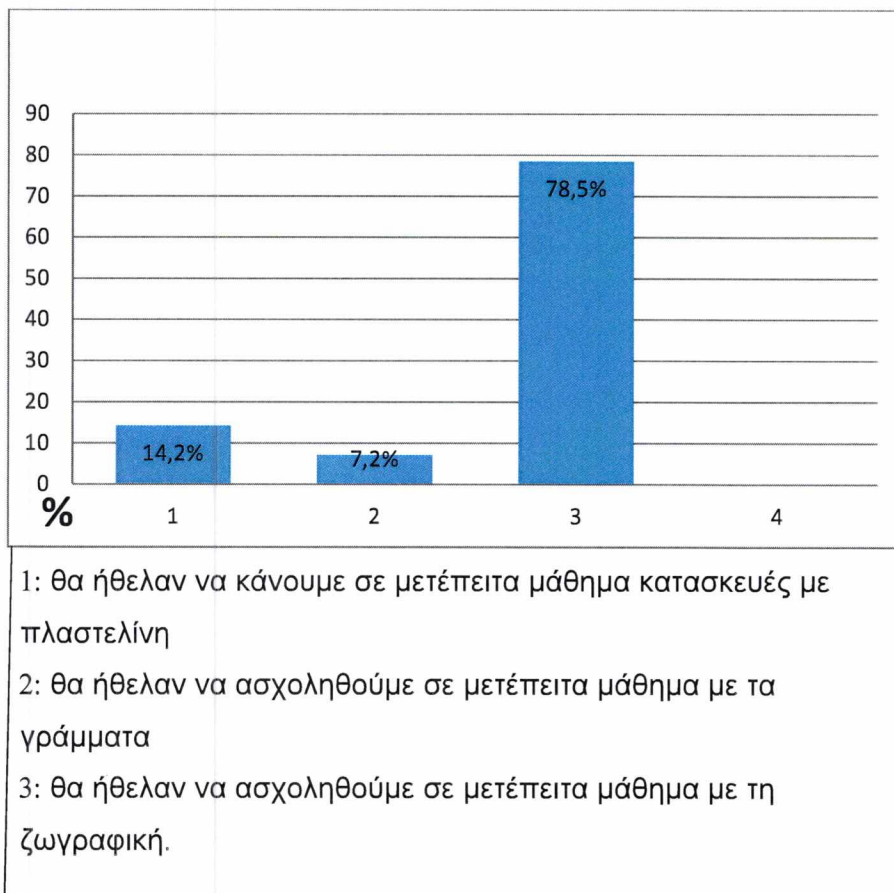
Όσον αφορά την **ερώτηση 3**: "Αν σας ξαναέκανα μάθημα , τι θα θέλατε να κάναμε" ;

προκύπτει ότι :

Προκύπτει ότι τα περισσότερα παιδιά 11/14(78,5%) θα ήθελαν να ασχοληθούν σε μετέπειτα δραστηριότητα με την ζωγραφική. Μερικά παιδιά 2/14(14,2%) θα ήθελαν να ασχοληθούν την πλαστελίνη. Τέλος ένα παιδί 1/14 (7,2%)

ζήτησε να ασχοληθούμε σε μετέπειτα μαθήματα με τα γράμματα. (Βλέπε διάγραμμα 8^ο)

Διάγραμμα 8^ο: "Αν σας ξαναέκανα μάθημα , τι θα θέλατε να κάναμε" ;

7.3. Συμπεράσματα

Από το δεύτερο ερωτηματολόγιο προέκυψε πως όλα τα παιδιά θυμόντουσαν τη δημιουργία μορφών από πλαστελίνη, τα μισά θυμόντουσαν πως φωτογράφισαν τις φιγούρες που δημιούργησαν, ακολουθούν με 35,7% τα παιδιά που θυμόντουσαν την διήγηση της ιστορίας και τέλος το 28,5% θυμόντουσαν την δημιουργία του βίντεο. Αν κοιτάξουμε όμως τις απαντήσεις που έδωσαν όσον αφορά το τι τους άρεσε περισσότερο στην διαδικασία θα δούμε πως ενώ όλα τα νήπια θυμόντουσαν την χρήση πλαστελίνης, τα μισά από αυτά δήλωσαν πως τους άρεσε περισσότερο η δημιουργία μορφών από πλαστελίνη.

Το ίδιο συμβαίνει και με την φωτογραφία, τα μισά παιδιά (21,4%) από αυτά που θυμόντουσαν την διαδικασία της φωτογράφισης (50%) δήλωσαν πως τους άρεσε η φωτογράφιση. Μόνο το ποσοστό το οποίο δήλωσε πως θυμάται τη δημιουργία του βίντεο δήλωσε πως ήταν το ίδιο ποσοστό που δήλωσε πως του άρεσε περισσότερο η δημιουργία του βίντεο. (δηλαδή 28,5% θυμόντουσαν τη δημιουργία του βίντεο ξανά το 28,5% δήλωσε πως η δημιουργία του βίντεο τους άρεσε περισσότερο στη διαδικασία).

Αν κοιτάξουμε όμως τα προηγούμενα ποσοστά στο πρώτο ερωτηματολόγιο που αφορούν την ερώτηση "Τι σας άρεσε περισσότερο στην δραστηριότητα ; "θα διαπιστώσουμε πως δεν υπάρχουν διαφορές. Όσον αφορά την δημιουργία ηρώων από πλαστελίνη τα ποσοστά παραμένουν σχεδόν τα ίδια με 56,25% στο πρώτο ερωτηματολόγιο και με 50% στο δεύτερο ερωτηματολόγιο. Όσον αφορά τις φωτογραφίες στο πρώτο ερωτηματολόγιο το 25% δηλώνει πως τους άρεσε περισσότερο η χρήση της φωτογραφίας ενώ στο δεύτερο ερωτηματολόγιο το ποσοστό πέφτει στο 21,4%. Σε αντίθεση με τη δημιουργία του βίντεο όπου στο αρχικό ερωτηματολόγιο το ποσοστό κυμαίνεται στο 12,5% και στο δεύτερο ερωτηματολόγιο βλέπουμε μια αύξηση της τάξεως του 16%.

Τέλος τα περισσότερα παιδιά (78,5%) θα ήθελαν να ασχοληθούμε σε μετέπειτα μάθημα με τη ζωγραφική, (14,2%) θα ήθελαν να κάνουμε κατασκευές με πλαστελίνη ενώ (7,2%) θα ήθελαν να ασχοληθούμε με τα γράμματα. Τα παιδιά έδειξαν την ιδιαίτερη αγάπη τους για τη ζωγραφική. Η νηπιαγωγός μας ενημέρωσε πως τα παιδιά ζωγραφίζουν καθημερινά. Παρόλη την καθημερινή τους ενασχόληση με τη ζωγραφική τα παιδιά δεν βαριούνται να ζωγραφίζουν . Ήδη από τη βρεφική ηλικία κάνουν τις πρώτες τους απόπειρες δημιουργίας. [Μαγουλιώτης,2001]. Τα παιδιά εκφράζονται μέσω της ζωγραφικής. Τα παιδιά χρησιμοποιούν το μυαλό και τα συναισθήματά τους όταν ασχολούνται με τη φυσική πράξη της σχεδίασης. Σε όλη τη διάρκεια της προσχολικής περιόδου οι ζωγραφίες παραμένουν ευφάνταστες .Η ζωγραφική μοιάζει τεράστια πρόκληση σε αυτές τις ηλικίες τα παιδιά σχολικής ηλικίας θέλουν οι ζωγραφίες τους να είναι ρεαλιστικές. Σε αυτή την ηλικία που τα παιδιά χρειάζονται εκπαίδευση σε τεχνικές

και υποστήριξη προκειμένου να διατηρήσουν την αυτοπεποίθησή τους για να συνεχίσουν να ζωγραφίζουν! [<http://www.parentshelp.gr>]

Ορισμένα παιδιά θέλουν να ασχοληθούν με την πλαστελίνη και όπως διαπιστώθηκε και μέσα από την έρευνα μας, τα παιδιά δείχνουν ενδιαφέρον και αγάπη για αυτό το υλικό. Τέλος ένα παιδί εξέφρασε την αγάπη του για τα γράμματα .

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Προτάσεις για συμπληρωματικές αλλαγές

Μέσα από την έρευνα μας στο νηπιαγωγείο διαπιστώθηκε πως τα παιδιά έδειξαν ενδιαφέρον για την φωτογραφία και τους άρεσε που ασχολήθηκαν με αυτήν. Όμως η πλαστελίνη ήταν αυτή που τελικά τα κέρδισε.

Για να δούμε όμως καλύτερα το πως λειτουργεί η χρήση της φωτογραφίας ως μέσο δημιουργίας θα ήταν καλύτερα να γινόταν ένα project στο οποίο τα παιδιά θα είχαν χρόνο να ασχοληθούν με την κάμερα, να δουν πως λειτουργεί , να δουν τις δυνατότητες της κάμερας και το τι μπορούν να δημιουργήσουν με αυτή.

Όπως προανέφερα ήταν αδύνατον να εφαρμόσουμε το πρόγραμμα project για την πτυχιακή μας εργασία καθώς είναι πολύ δύσκολο να σου παραχωρηθεί ένα ολόκληρο τμήμα για περισσότερο από μερικές μέρες. (όπως γνωρίζουμε τα project είναι προγράμματα μηνών) Επιπλέον η δυνατότητα υλοποίησης project μας δίνεται μόνο στο τέταρτο έτος στην πρακτική μας άσκηση .Πάλι όμως το project υλοποιείται μαζί με μια ακόμη συνάδελφο και όπως όλοι γνωρίζουμε το project προκύπτει μέσα από τα ενδιαφέροντα των παιδιών, δεν μπορεί επομένως να είναι καθοδηγούμενο.

Επιπλέον, θα ήταν χρήσιμο αντί για το project να εφαρμόσουμε την δραστηριότητα και σε άλλα νηπιαγωγεία ώστε να δούμε αν θα υπήρχαν διαφορές στα αποτελέσματα. Θα ήταν ενδιαφέρον να εφαρμόσουμε την δραστηριότητα σε νηπιαγωγεία ,στα οποία τα παιδιά έχουν ήδη δουλέψει με την φωτογραφία και έχουν εξοικειωθεί με αυτήν. Έτσι θα βλέπαμε αν η εμπειρία έπαιζε ρόλο και

άλλαζε τα δεδομένα στο ποιο αντικείμενο είναι πιο αρεστό στα παιδιά και πιο θα έμενε περισσότερο στην μνήμη τους.

Τέλος επειδή διαπιστώθηκε πως ο βαθμός δυσκολίας χειρισμού της κάμερας μειώνεται όσο μεγαλύτερα είναι τα παιδιά. Επομένως θα ήταν ενδιαφέρον να πραγματοποιηθεί η δραστηριότητα σε παιδιά πρώτης τάξης δημοτικού , έτσι ώστε να δούμε αν η ηλικία παίζει ρόλο

Γ.ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Alessi M, Trollip R.** 2001, Πολυμέσα και εκπαίδευση, Γκιούρδας, Αθήνα
- Αναγνώστου Κ,** 2009, Βιντεοπαιχνίδια –βιομηχανία και ανάπτυξη, Κλειδάριθμος, Αθήνα
- Αρντουεν Ι,** 2000, Η καλλιτεχνική αγωγή στο σχολείο, Νεφέλη, Αθήνα
- Βασιλειάδης, Γ.** (2006). Animation, Ιστορία και Αισθητική του Κινούμενου Σχεδίου. Αθήνα: Αιγόκερως.
- Βοσνιάδου, Σ** (2007). Εισαγωγή στη Ψυχολογία: Βιολογικές, Αναπτυξιακές και Συμπεριφοριστικές Προσεγγίσεις (τόμος Α'), Gutenberg-Ψυχολογία, Αθήνα.
- Βοσνιάδου, Σ** (2007). Εισαγωγή στη Ψυχολογία: Βιολογικές, Σκέψη, Gutenberg-Ψυχολογία, Αθήνα
- Βруниώτη, Κυρίδης, Θεοδοσιάδου, Χρυσάφιδης,** 2008, Οδηγός Γονέα, ΠΑΤΑΚΗ, Αθήνα
- Γουόλεν Π, Ζαρκόβσκι,** 1997, ΚΑΘΡΕΦΤΗΣ, Αθήνα
- Cohen L,** 2000, Μεθοδολογία εκπαιδευτικής έρευνας, Μεταίχμιο, Αθήνα
- Cole L,** 2008, Παρατηρώντας και καταγράφοντας τη συμπεριφορά των παιδιών, Gutenberg, Αθήνα
- Δαφέρμου Χ, Κουλούρη Π, Μπασαγιάννη Ε.,** Οδηγός Νηπιαγωγού, Οργανισμός εκδόσεων διδακτικών βιβλίων, Αθήνα
- Δ.Ε.Π.Π.Σ.** (2003), Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών για το Νηπιαγωγείο, Φ.Ε.Κ. 303Β/13-3-2003
- Elliott, Kratonchwill,** 2008, Εκπαιδευτική Ψυχολογία, Gutenberg, Αθήνα
- Κακανά, Δ.** (1994). Θεωρία και Μεθοδολογία Δραστηριοτήτων στην Προσχολική Αγωγή, εκδ. Αδελφών Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη.
- Κακανά, Μπότσογλου, Χανιωτάκης, Καβαλάρη,** 2008, Η αξιολόγηση στην εκπαίδευση: Παιδαγωγική και διδακτική διάσταση, Αδελφών Κυριακίδη, Αθήνα

Καρασσαβίδης Η. & Θεοδωρακάκου Μ., Πτυχές Σχεδιασμού, Ανάπτυξης και Αξιοποίησης ενός Ψυφιακού Βίντεο Στο Πλαίσιο της Προσχολικής Αγωγής.

Κιτσαράς, Γ. (2001). Προσχολική Παιδαγωγική, Αθήνα

Κιτσαράς, Γ. (2004). Προγράμματα : Διδακτική Μεθοδολογία Προσχολικής Αγωγής Με Σχέδια Εργασίας, Αθήνα

Κόμης, Β., 2004, Εισαγωγή στις εκπαιδευτικές εφαρμογές των τεχνολογιών της πληροφορίας και των επικοινωνιών, εκδόσεις νέων τεχνολογιών, Αθήνα

Μαγουλιώτης Α., 2001, Ζωγραφική γλυπτική χαρακτηριστική, Gutenberg, Αθήνα

Μαγουλιώτης Α. και Παπαγεωργίου Ε.-Ανίχνευση συντελεστών, οι οποίοι προκαλούν τη δημιουργία ή διαφοροποιούν προγραμματισμένες εικαστικές δραστηριότητες στο νηπιαγωγείο.

Μαγουλιώτης Α., 2002, Εικαστικές δημιουργίες 1, Καστανιώτη, Αθήνα

Malchiodi A., 2009, Κατανοώντας τη ζωγραφική των παιδιών, Ελληνικά γράμματα, Αθήνα

Μαυροειδής Γ., 1989, Ανάγκες του νηπίου στην προσχολική και Ψυχολογική Εγκυκλοπαίδεια, Ελληνικά γράμματα, Αθήνα

Μπαμπινιώτης, Γ. (1998) Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας, Κέντρο Λεξικολογίας, Αθήνα.

Μπίκος Κ., 2011, Κοινωνικές σχέσεις και Αλληλεπίδραση στη Σχολική τάξη, Ζυγός, Θεσσαλονίκη

Νέο Πρόγραμμα Σπουδών, ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ,
Παιδαγωγικό Ινστιτούτο στο πλαίσιο
υλοποίησης της Πράξης «ΝΕΟ ΣΧΟΛΕΙΟ (Σχολείο 21ου αιώνα) – Νέο πρόγραμμα σπουδών, στους Άξονες Προτεραιότητας 1, 2, 3 - Οριζόντια Πράξη», Αθήνα

Νέο Πρόγραμμα Σπουδών, Οδηγός Εκπαιδευτικού για το
Πρόγραμμα Σπουδών του
Νηπιαγωγείου, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο στο πλαίσιο
υλοποίησης της Πράξης «ΝΕΟ ΣΧΟΛΕΙΟ (Σχολείο 21ου αιώνα) – Νέο πρόγραμμα σπουδών, στους Άξονες Προτεραιότητας 1, 2, 3 - Οριζόντια Πράξη», Αθήνα

Νέο Πρόγραμμα Σπουδών, ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟΥ ,

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο στο πλαίσιο υλοποίησης της Πράξης «ΝΕΟ ΣΧΟΛΕΙΟ (Σχολείο 21ου αιώνα) – Νέο πρόγραμμα σπουδών, στους Άξονες Προτεραιότητας 1, 2, 3 - Οριζόντια Πράξη», Αθήνα

ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΔΡΟΣΙΑΣ (1^ο), Τα οπτικοακουστικά μέσα στο χώρο του νηπιαγωγείου και η χρήση φωτοκόμικ στις καθημερινές δραστηριότητες των παιδιών, Ανακτήθηκε στις 18.4.2014, από <http://www.karposontheweb.org/Portals/0/Material/articles/PhotocomicStaNipia.pdf>

Νόβα Καλτσούνη, 1995, Κοινωνικοποίηση, GUTENBERG, Αθήνα

Ντολιοπούλου, Ε. Η Εφαρμογή της Μεθόδου Project σε Ελληνικά Νηπιαγωγεία, Αθήνα

Ντολιοπούλου, Ε., 2000, Σύγχρονα προγράμματα για παιδιά προσχολικής ηλικίας, GUTENBERG, Αθήνα

Ξωχέλλη, (1985), Το εκπαιδευτικό έργο ως κοινωνικός ρόλος, Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη.

Παπαντωνίου Γ, 2001, ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΣ, Αθήνα

Παππά Χ., (2010), ΤΠΕ και Γραμματισμός στο Νηπιαγωγείο: Δραστηριότητες με φωτογραφίες. δημιουργία κινουμένων σχεδίων. Ανακτήθηκε στις 18.4.2014, από http://www.epyna.eu/agialama/synedrio_syros_6/eishghseis/prosxoliki/314-pappa.pdf

Πυργιωτάκης Ε, 1999, Εισαγωγή στην Παιδαγωγική Επιστήμη, Πατάκη, Αθήνα

Πέζαρου Π., Χριστόγεργου Κ., Αρμενιάκου Κ., Καινοτόμα προγράμματα στο νηπιαγωγείο και το δημοτικό, Μεταίχιμο, Αθήνα

Ριβέλλης Π, 2000, ΦΩΤΟΧΩΡΟΣ, Αθήνα

Robson Colin, 1999, Η έρευνα του πραγματικού κόσμου, Gutenberg, Αθήνα

Σφακιανάκης Μ, 2003, Εισαγωγή στην Πληροφορική σκέψη, Κλειδάριθμος, Αθήνα

Τσιαντζή Μ, 1995, Εφαρμοσμένη παιδαγωγική στα παιδιά της προσχολικής ηλικίας, GUTENBERG, Αθήνα

Τσιαντζή Μ, 1996, Αγωγή της Προσχολικής Ηλικίας, GUTENBERG, Αθήνα

Τσαπανίδου Α. (1994), Αριστοτέλειο πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Ανάπτυξη κινητικών δεξιοτήτων με προσέγγιση εννοιών χώρου σε παιδιά προσχολικής ηλικίας

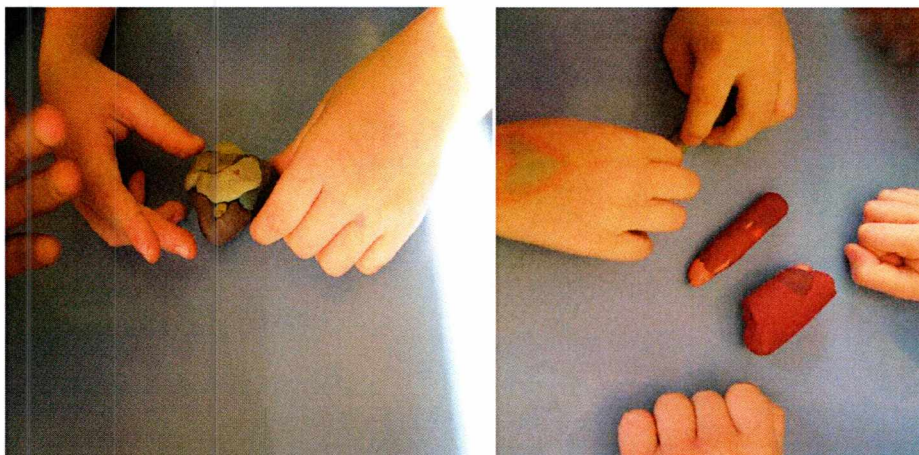
Τσιγγίδου Σ., Τακουλίδου Μ., Βλαχοπούλου Α., Η τεχνική stop motion animation στο νηπιαγωγείο: μια πρόταση συνεργασίας νηπίων με διαφορετική μητρική γλώσσα, Ανακτήθηκε στις 18.4.2014, από http://hmathia14.ekped.gr/praktika14/VolB/VolB_441_451.pdf

Χέρμπερτ Ρ, 1974, Ιστορία της μοντέρνας ζωγραφικής, Υποδομή, Αθήνα

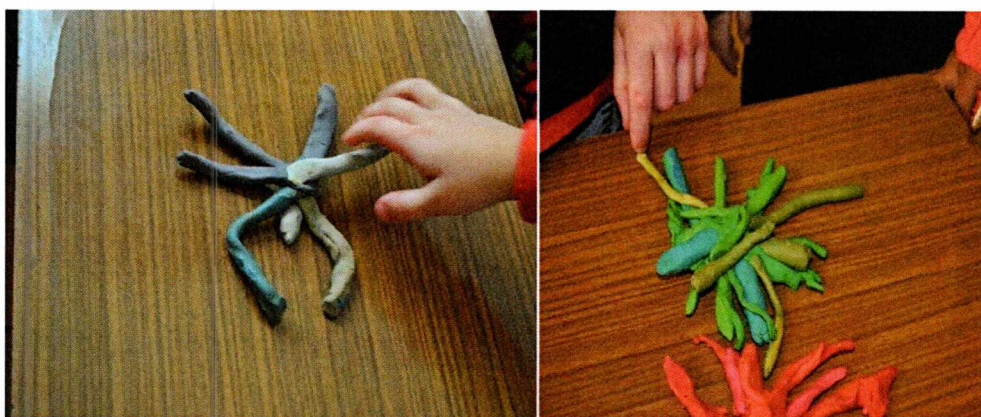
<http://paramythiakaiallatina.gr>, άγνωστος συγγραφέας, Ανακτήθηκε στις 18.4.2014

Δ.ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΙΚΟΝΕΣ

Τα νήπια δημιουργούν τα αστεράκια από πλαστελίνη

Τα νήπια μετακινούν καρε καρε τα αστερία

Η δημιουργία του βίντεο

1ο ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

ΦΥΛΟ

Αγόρι ___ Κορίτσι ___

ΗΛΙΚΙΑ ___

ΑΝΟΙΧΤΟΥ ΤΥΠΟΥ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Τι σας άρεσε περισσότερο στην δραστηριότητα ;

.....

Τι θα θέλατε να αλλάξουμε , αν ξανακάναμε την ίδια δραστηριότητα ;

.....

Τι συναισθήματα νοιώσατε την ώρα της κατασκευής των μορφών από πλαστελίνη ;

.....

Τι συναισθήματα νοιώσατε την ώρα που βγάζατε φωτογραφίες ;

.....

ΚΛΕΙΣΤΟΥ ΤΥΠΟΥ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Η χρήση της πλαστελίνης σας βοήθησε στην αναδιήγηση της ιστορίας ;

Ναι ___ Όχι___

Η χρήση της φωτογραφίας σας βοήθησε στην αναδιήγηση της ιστορίας ;

Ναι ___ Όχι___

Θα θέλατε να ξανακάναμε την δραστηριότητα κάποια άλλη φορά ;

Ναι___ Όχι___

Θα θέλατε να κάνουμε μια παρόμοια δραστηριότητα κάποια άλλη φορά ;

Ναι___ Όχι___

Μια σειρά από διαδοχικές εικόνες τι θα μπορούσε να μας δώσει ;

.....

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΤΥΠΟΥ ΚΛΙΜΑΚΑΣ

Σας φάνηκε ενδιαφέρον η κατασκευή μορφών πλαστελίνης ;

καθόλου σχεδόν καθόλου αρκετά πολύ πάρα πολύ

Βρήκατε ενδιαφέρον την ενασχόληση σας με την πλαστελίνη ;

Καθόλου σχεδόν καθόλου αρκετά πολύ πάρα πολύ

Σας φάνηκε ενδιαφέρον η δημιουργία του δικού μας κινούμενου σχεδίου ;

Καθόλου σχεδόν καθόλου αρκετά πολύ πάρα πολύ

Βρήκατε ενδιαφέρον την αναδιήγηση της ιστορίας μέσω του βίντεο που φτιάξαμε ;

Καθόλου σχεδόν καθόλου αρκετά πολύ πάρα πολύ

Σας φάνηκε ενδιαφέρον η ενασχόληση σας με τη φωτογραφία ;

Καθόλου σχεδόν καθόλου αρκετά πολύ παρά πολύ

Βρήκατε ενδιαφέρον το ότι βγάzaτε μόνοι σας φωτογραφίες ;

Καθόλου σχεδόν καθόλου αρκετά πολύ πάρα πολύ

Εκφραστήκατε δημιουργικά μέσω της πλαστελίνης ;

Καθόλου σχεδόν καθόλου αρκετά πολύ πάρα πολύ

Βρήκατε δημιουργική την κατασκευής μορφών πλαστελίνης ;

Καθόλου σχεδόν καθόλου αρκετά πολύ πάρα πολύ

Ήταν η φωτογραφία μέσο δημιουργίας ;

Καθόλου σχεδόν καθόλου αρκετά πολύ πάρα πολύ

Δημιουργήσατε όταν φωτογραφίζατε;

Καθόλου σχεδόν καθόλου αρκετά πολύ πάρα πολύ

Βρήκατε δυσκολία στην κατασκευή μορφών από πλαστελίνη ;

Καθόλου σχεδόν καθόλου αρκετά πολύ πάρα πολύ

Σας φάνηκε δύσκολο να κατασκευάσετε μορφές από πλαστελίνη ;

Καθόλου σχεδόν καθόλου αρκετά πολύ πάρα πολύ

Βρήκατε δυσκολία στο χειρισμό της πλαστελίνης ;

Καθόλου σχεδόν καθόλου αρκετά πολύ πάρα πολύ

Σας φάνηκε δύσκολο να χρησιμοποιήσετε την φωτογραφική μηχανή ;

Καθόλου σχεδόν καθόλου αρκετά πολύ πάρα πολύ

Ανάλυση ερωτήσεων κλίμακας του 1^ο Ερωτηματολογίου

$$M.O. = \frac{\text{___συνολικός αριθμός απαντήσεων___}}{\text{συνολικός αριθμός ατόμων}} \quad (1)$$

$$\Pi = \frac{\text{___(M.O.1 - M.O.2)*100%___}}{N} \quad (2)$$

M.O= Μέσος Όρος

Π= Ποσοστιαία διαφορά αριθμών

N= Αριθμός παιδιών

Αρχικά θέλαμε να μελετήσουμε αν ο παράγοντας "φύλο" παίζει κάποιο ρόλο στα ενδιαφέροντα των παιδιών, οπότε ξεκινάμε με την **Ερώτηση10:** " Σας φάνηκε ενδιαφέρον η κατασκευή μορφών πλαστελίνης;

Αθροίζουμε όλες τις απαντήσεις των αγοριών, οι οποίες μας δίνουν τον αριθμό 33.

Από (1) => M.O.=4,125

Το ίδιο εφαρμόζουμε και για την **ερώτηση 11** "Βρήκατε ενδιαφέρον την ενασχόληση σας με την πλαστελίνη?"

Αθροίζουμε όλες τις απαντήσεις των αγοριών, οι οποίες μας δίνουν τον αριθμό 33.

Από (1) => M.O. = 4,125

Από τους δύο M.O. προκύπτει ότι δεν έχουμε διαφορά όσον αφορά τις απαντήσεις μεταξύ των δύο ερωτήσεων

Στη συνέχεια εφαρμόζουμε την ίδια μέθοδο και για τα κορίτσια, ερευνούμε την

Ερώτηση 10: "Σας φάνηκε ενδιαφέρον η κατασκευή μορφών πλαστελίνης;"

Αθροίζουμε όλες τις απαντήσεις των κοριτσιών, οι οποίες μας δίνουν τον αριθμό 32.

Από (1) => M.O. = 4

Το ίδιο εφαρμόζουμε και για την **ερώτηση 11**: "Βρήκατε ενδιαφέρον την ενασχόληση σας με την πλαστελίνη?"

Αθροίζουμε όλες τις απαντήσεις των κοριτσιών, οι οποίες μας δίνουν τον αριθμό 32.

Από (1) => M.O. = 4

Από τους δύο M.O. προκύπτει ότι δεν έχουμε διαφορά όσον αφορά τις απαντήσεις μεταξύ των δύο ερωτήσεων

Τώρα πλέον θα συγκρίνουμε τους δύο M.O όπου βρήκαμε πριν, για να δούμε αν τα αγόρια ή τα κορίτσια βρήκαν πιο ενδιαφέρον την ενασχόληση τους με την πλαστελίνη. Εφαρμόζουμε ξανά την ποσοστιαία διαφορά αριθμών έτσι

Από (2) => $P=1,6\%$

Επομένως μέσο της σύγκρισης προέκυψε πως τα αγόρια βρήκαν κατά 1,6% περισσότερο ενδιαφέρον την ενασχόληση τους με την πλαστελίνη απ' ότι τα κορίτσια.

Στη συνέχεια θέλαμε να ελέγξουμε αν ο παράγοντας φύλο επηρεάζει το ενδιαφέρον των νηπίων για τη δημιουργία του βίντεο. Αρχικά ελέγχουμε την

Ερώτηση 12: "Σας φάνηκε ενδιαφέρον η δημιουργία του δικού μας κινούμενου

σχεδίου ? Αθροίζουμε όλες τις απαντήσεις των αγοριών , οι οποίες μας δίνουν τον αριθμό 28.

Από (1) => M.O. = 3,5

Το ίδιο εφαρμόζουμε και για την **ερώτηση 13:** *"Βρήκατε ενδιαφέρον το γεγονός της κατασκευής της ιστορίας μέσω του βίντεο που φτιάξαμε?"* Αθροίζουμε και σε αυτή την περίπτωση όλες τις απαντήσεις των αγοριών , οι οποίες μας δίνουν τον αριθμό 28.

Από (1) => M.O. = 3,5

Από τους δύο παραπάνω M.O. προκύπτει ότι δεν έχουμε διαφορά όσον αφορά τις απαντήσεις μεταξύ των δύο ερωτήσεων. Στη συνέχεια εφαρμόζουμε την ίδια διαδικασία και για τα κορίτσια. Όσον αφορά την **Ερώτηση 12:** *"Σας φάνηκε ενδιαφέρον η δημιουργία του δικού μας κινούμενου σχεδίου;"* Αθροίζουμε όλες τις απαντήσεις των κοριτσιών, οι οποίες μας δίνουν τον αριθμό .

Από (1) => M.O.= 4

Το ίδιο εφαρμόζουμε και για την **ερώτηση 13:***"Βρήκατε ενδιαφέρον την αναδιήγηση της ιστορίας μέσω του βίντεο που φτιάξαμε;"* Αθροίζουμε όλες τις απαντήσεις των κοριτσιών, οι οποίες μας δίνουν τον αριθμό 32.

Από (1) => M.O.= 4

Κατά συνέπεια από τους δύο παραπάνω M.O. προκύπτει ότι δεν έχουμε διαφορά όσον αφορά τις απαντήσεις μεταξύ των δύο ερωτήσεων. Τώρα πλέον θα συγκρίνουμε τους δύο M.O για να δούμε αν τα αγόρια ή τα κορίτσια βρήκαν πιο ενδιαφέρον την ενασχόληση τους με το βίντεο. Εφαρμόζουμε ξανά την ποσοστιαία διαφορά αριθμών

Από (2) => Π=6,25%

Έτσι προκύπτει πως τα αγόρια βρήκαν κατά 6,25% λιγότερο ενδιαφέρουσα την ενασχόληση τους με το βίντεο από τα κορίτσια

Μετέπειτα θέλαμε να εξετάσουμε αν τα αγόρια ή τα κορίτσια βρήκαν περισσότερο ενδιαφέρουσα την ενασχόληση τους με την φωτογραφία. Ξεκινήσαμε με την **Ερώτηση 14:** *"Σας φάνηκε ενδιαφέρον η ενασχόληση σας με τη φωτογραφία;"*

Αθροίζουμε όλες τις απαντήσεις των αγοριών , οι οποίες μας δίνουν τον αριθμό 33.

Από (1) => M.O.=4,125

Τον ίδιο τύπο εφαρμόζουμε και για την **ερώτηση 15:** "Βρήκατε ενδιαφέρον το ότι βγάzaτε μόνοι σας φωτογραφίες; Αθροίζουμε όλες τις απαντήσεις των αγοριών , οι οποίες μας δίνουν τον αριθμό 33.

Από (1) => M.O.=4,125

Από τους δύο παραπάνω M.O. προκύπτει ότι δεν έχουμε διαφορά όσον αφορά τις απαντήσεις μεταξύ των δύο ερωτήσεων

Συνεχίζουμε εφαρμόζοντας την ίδια διαδικασία για τα κορίτσια. Όσον αφορά την

Ερώτηση 14: " Σας φάνηκε ενδιαφέρον η κατασκευή μορφών πλαστελίνης;

Αθροίζουμε όλες τις απαντήσεις των κοριτσιών , οι οποίες μας δίνουν τον αριθμό 32.

Από (1) => M.O.=4

Τον ίδιο τύπο εφαρμόζουμε και για την **ερώτηση 15:** "Βρήκατε ενδιαφέρον την ενασχόληση σας με την πλαστελίνη ?" Αθροίζουμε όλες τις απαντήσεις των κοριτσιών , οι οποίες μας δίνουν τον αριθμό 32.

Από (1) => M.O.=4

Από τους δύο παραπάνω M.O. προκύπτει ότι δεν έχουμε διαφορά όσον αφορά τις απαντήσεις μεταξύ των δύο ερωτήσεων

Τώρα θα συγκρίνουμε τους δύο M.O για να δούμε αν τα αγόρια ή τα κορίτσια βρήκαν πιο ενδιαφέρον την ενασχόληση τους με την πλαστελίνη

Εφαρμόζουμε ξανά την ποσοστιαία διαφορά αριθμών

Από (2) => Π=1,6%

Επομένως σύμφωνα με τα παραπάνω δεδομένα προκύπτει πως τα αγόρια βρήκαν κατά 1,6% περισσότερο ενδιαφέρουσα την ενασχόληση τους με την φωτογραφία παρότι τα κορίτσια.

Αφού ελέγξαμε τη σχέση των παραγόντων του φύλου και του ενδιαφέροντος, στη συνέχεια θέλουμε να εξετάσουμε συνολικά τι βρήκαν ποιο ενδιαφέρον τα παιδιά, την ενασχόληση με την πλαστελίνη, με το βίντεο ή με τη φωτογραφία;

Όπως αναφέραμε και πριν υπάρχουν δύο ερωτήσεις για κάθε μεταβλητή, αυτό γίνεται για να μειώσουμε την πιθανότητα σφάλματος .

Ο συνολικός αριθμός των παιδιών είναι 16 (αγόρια και κορίτσια)

Όσον αφορά την **ερώτηση 10**: " Σας φάνηκε ενδιαφέρον η κατασκευή μορφών πλαστελίνης" αθροίζουμε όλες τις απαντήσεις και προκύπτει ο αριθμός 65

Από (1) => M.O.=4,06

Τον ίδιο τύπο εφαρμόζουμε και για την **ερώτηση 11**: "*Βρήκατε ενδιαφέρον την ενασχόληση σας με την πλαστελίνη;*" αθροίζουμε όλες τις απαντήσεις και προκύπτει ο αριθμός 65

Από (1) => M.O.=4,06

Από τους δύο παραπάνω M.O. προκύπτει ότι δεν έχουμε διαφορά όσον αφορά τις απαντήσεις μεταξύ των δύο ερωτήσεων

Έπειτα κοιτάζουμε τις ερωτήσεις σχετικά με τη δημιουργία του βίντεο. Όσον αφορά την **ερώτηση 12**: "*Σας φάνηκε ενδιαφέρον η δημιουργία του δικού μας κινούμενου σχεδίου;*" αθροίζουμε όλες τις απαντήσεις και προκύπτει ο αριθμός 61

Από (1) => M.O.= 3,81

Τον ίδιο τύπο εφαρμόζουμε και για την **ερώτηση 13**: "*Βρήκατε ενδιαφέρον την αναδίφηση της ιστορίας μέσω του βίντεο που φτιάξαμε;*" αθροίζουμε όλες τις απαντήσεις και προκύπτει ο αριθμός 61

Από (1) => M.O.= 3,81

Από τους δύο παραπάνω M.O. προκύπτει ότι δεν έχουμε διαφορά όσον αφορά τις απαντήσεις μεταξύ των δύο ερωτήσεων

Όσον αφορά την **ερώτηση 14**: "*Σας φάνηκε ενδιαφέρον η ενασχόληση σας με τη φωτογραφία;*"

αθροίζουμε όλες τις απαντήσεις και προκύπτει ο αριθμός 65

Από (1) => M.O.=4,06

Τον ίδιο τύπο εφαρμόζουμε και για την **ερώτηση 15**: "βρήκατε ενδιαφέρον το ότι βγάzaτε μόνοι σας φωτογραφίες;"

αθροίζουμε όλες τις απαντήσεις και προκύπτει ο αριθμός 65

Από (1) => M.O.=4,06

Από τους δύο παραπάνω M.O. προκύπτει ότι δεν έχουμε διαφορά όσον αφορά τις απαντήσεις μεταξύ των δύο ερωτήσεων

Θα συγκρίνουμε τους δύο M.O των απαντήσεων που αφορούν την ενασχόληση των νηπίων με τη πλαστελίνη και M.O των απαντήσεων που αφορούν την ενασχόληση των νηπίων με το βίντεο έτσι ώστε να διαπιστώσουμε αν τα παιδιά ενδιαφέρονται περισσότερο για την πλαστελίνη ή για το βίντεο

Από (2) => Π=1,56%

Άρα προκύπτει πως τα παιδιά ενδιαφέρονται 1,56% περισσότερο για την πλαστελίνη απ' όti για το βίντεο

Στη συνέχεια θα συγκρίνουμε δύο M.O, τον M.O των απαντήσεων που αφορούν την ενασχόληση των νηπίων με τη πλαστελίνη και τον M.O των απαντήσεων που αφορούν την ενασχόληση των νηπίων με τη φωτογραφία, Έτσι ώστε να διαπιστώσουμε αν τα παιδιά ενδιαφέρονται περισσότερο για την πλαστελίνη ή για τη φωτογραφία.

Εφαρμόζουμε λοιπόν ξανά την ποσοστιαία διαφορά αριθμών

Από (2) => Π=0%

Άρα προέκυψε πως δεν υπάρχει διαφορά μεταξύ των δύο μέσων όρων, επομένως τα νήπια ενδιαφέρονται εξίσου για τη φωτογραφία και τη πλαστελίνη

Τέλος θα συγκρίνουμε δύο M.O, M.O των απαντήσεων που αφορούν την ενασχόληση των νηπίων με το βίντεο και M.O των απαντήσεων που αφορούν

την ενασχόληση των νηπίων με τη φωτογραφία, έτσι ώστε να διαπιστώσουμε αν τα παιδιά ενδιαφέρονται περισσότερο για τη φωτογραφία ή για το βίντεο. Εφαρμόζουμε λοιπόν ξανά την ποσοστιαία διαφορά αριθμών

Από (2) => $P=1,56\%$

Άρα προκύπτει πως τα νήπια ενδιαφέρονται κατά 1,56% λιγότερο για το βίντεο από ότι για τη φωτογραφία.

Μετέπειτα θα εξετάσουμε αν η ηλικία επηρέασε τον βαθμό δυσκολίας στον χειρισμό της πλαστελίνης

Όπως αναφέραμε και πριν υπάρχουν δύο ερωτήσεις για κάθε μεταβλητή, αυτό γίνεται για να μειώσουμε την πιθανότητα σφάλματος. Αρχικά θα εξετάσουμε τις ηλικίες **4 με 4,5 ετών**. Το σύνολο των παιδιών σε αυτές τις ηλικίες είναι 9 παιδιά. Σύμφωνα με την **ερώτηση20**: "Βρήκατε δυσκολία στην κατασκευή μορφών από πλαστελίνη" αθροίζουμε όλες τις απαντήσεις και προκύπτει ο αριθμός 15

Από (1) => $M.O.=1,6$

Τον ίδιο τύπο εφαρμόζουμε και για την **ερώτηση21**: "σας φάνηκε δύσκολο να κατασκευάσετε μορφές από πλαστελίνη" αθροίζουμε όλες τις απαντήσεις και προκύπτει ο αριθμός 15

Από (1) => $M.O.=1,6$

Από τους δύο παραπάνω $M.O.$ προκύπτει ότι δεν έχουμε διαφορά όσον αφορά τις απαντήσεις μεταξύ των δύο ερωτήσεων

Στη συνέχεια εξετάζουμε τις ηλικίες **5 με 5,5 ετών**. Το σύνολο των παιδιών σε αυτές τις ηλικίες είναι 5 παιδιά.

Αρχικά στην **ερώτηση20**: "Βρήκατε δυσκολία στην κατασκευή μορφών από πλαστελίνη" αθροίζουμε όλες τις απαντήσεις και προκύπτει ο αριθμός 6

Από (1) => $M.O. = 1,2$

Τον ίδιο τύπο εφαρμόζουμε και για την **ερώτηση 21**: "σας φάνηκε δύσκολο να κατασκευάσετε μορφές από πλαστελίνη" αθροίζουμε όλες τις απαντήσεις και προκύπτει ο αριθμός 6 άτομα.

Από (1) => M.O. = 1,2

Από τους δύο παραπάνω M.O. προκύπτει ότι δεν έχουμε διαφορά όσον αφορά τις απαντήσεις μεταξύ των δύο ερωτήσεων

Τέλος εξετάζουμε την ηλικία **6 ετών**. Το σύνολο των παιδιών σε αυτές τις ηλικίες είναι 2 άτομα.

Στην **ερώτηση 20**: "Βρήκατε δυσκολία στην κατασκευή μορφών από πλαστελίνη;"
"αθροίζουμε όλες τις απαντήσεις και προκύπτει ο αριθμός

Από (1) => M.O. = 1

Τον ίδιο τύπο εφαρμόζουμε και για την **ερώτηση 21**: "Σας φάνηκε δύσκολο να κατασκευάσετε μορφές από πλαστελίνη"

αθροίζουμε όλες τις απαντήσεις και προκύπτει ο αριθμός 2

Από (1) => M.O. = 1

Από τους δύο παραπάνω M.O. προκύπτει ότι δεν έχουμε διαφορά όσον αφορά τις απαντήσεις μεταξύ των δύο ερωτήσεων

Επομένως για να δούμε αν τα **4χρονα** ή τα **5 χρόνια** δυσκολεύτηκαν περισσότερο στον χειρισμό της πλαστελίνης θα χρησιμοποιήσουμε την ποσοστιαία διαφορά αριθμών επομένως

Από (2) => Π=2,5%

Από το αποτέλεσμα προκύπτει πως τα 4χρονα δυσκολεύτηκαν κατά 2,5% περισσότερο από τα 5χρονα

Στη συνέχεια για να δούμε αν τα **5χρονα** ή τα **6χρονά** δυσκολεύτηκαν περισσότερο στον χειρισμό της πλαστελίνης θα χρησιμοποιήσουμε την ποσοστιαία διαφορά αριθμών επομένως

Από (2) => Π=1,25%

Από το αποτέλεσμα προκύπτει πως τα 5χρονα δυσκολεύτηκαν κατά 1,25% περισσότερο απ' ότι τα 6χρονα

Τέλος για να δούμε αν τα **4χρονα** ή τα **6χρονά** δυσκολεύτηκαν περισσότερο στον χειρισμό της πλαστελίνης θα χρησιμοποιήσουμε την ποσοστιαία διαφορά αριθμών επομένως

Από (2) => Π=3,75%

Έτσι προκύπτει πως τα 4χρονα δυσκολεύτηκαν κατά 3,75% περισσότερο απ' ό-
τα 6χρονα

Σύμφωνα με τα παραπάνω αποτελέσματα καταλήγουμε πως η ηλικία παίζει ρόλο
στον βαθμό δυσκολίας που αντιμετώπισαν τα παιδιά στη χρήση όλων των
μέσων. Όσο μικρότερα είναι τόσο περισσότερη δυσκολία αντιμετώπισαν.

Μετά από τις παραπάνω ερωτήσεις θέλαμε να εξετάσουμε αν η ηλικία επηρέασε
τον βαθμό δυσκολίας στον χειρισμό της φωτογραφικής μηχανής

Όπως αναφέραμε και πριν υπάρχουν δύο ερωτήσεις για κάθε μεταβλητή , αυτό
γίνεται για να μειώσουμε την πιθανότητα σφάλματος .

Ξεκινήσαμε με τις ηλικίες **4 με 4,5 ετών**. Το σύνολο των παιδιών σε αυτές τις
ηλικίες είναι 9 άτομα. Στην **ερώτηση 22:** "*Δυσκολευτήκατε να βγάλετε
φωτογραφίες;*" αθροίζουμε όλες τις απαντήσεις και προκύπτει ο αριθμός 15

Από (1) => M.O.=1,6

Τον ίδιο τύπο εφαρμόζουμε και για την **ερώτηση 23:** "*Σας φάνηκε δύσκολο να
χρησιμοποιήσετε την φωτογραφική μηχανή ;*"

αθροίζουμε όλες τις απαντήσεις και προκύπτει ο αριθμός 15

Από (1) => M.O.=1,6

Από τους δύο παραπάνω M.O. προκύπτει ότι δεν έχουμε διαφορά όσον αφορά
τις απαντήσεις μεταξύ των δύο ερωτήσεων

Έπειτα εξετάζουμε τις ηλικίες **5 με 5,5 ετών**, το σύνολο των παιδιών σε αυτές τις
ηλικίες είναι 5 άτομα. Στην **ερώτηση 22:** "*Δυσκολευτήκατε να βγάλετε
φωτογραφίες;*" αθροίζουμε όλες τις απαντήσεις και προκύπτει ο αριθμός 8

Από (1) => M.O.=1,6

Τον ίδιο τύπο εφαρμόζουμε και για την **ερώτηση 23:** "*Σας φάνηκε δύσκολο να
χρησιμοποιήσετε την φωτογραφική μηχανή ;*" αθροίζουμε όλες τις απαντήσεις και
προκύπτει ο αριθμός 8

Από (1) => M.O.=1,6

Από τους δύο παραπάνω Μ.Ο. προκύπτει ότι δεν έχουμε διαφορά όσον αφορά τις απαντήσεις μεταξύ των δύο ερωτήσεων

Τέλος όσον αφορά την ηλικία **6 ετών**, το σύνολο των παιδιών σε αυτές τις ηλικίες είναι 2 άτομα , στην **ερώτηση 22**: "*Δυσκολευτήκατε να βγάλετε φωτογραφίες;*" αθροίζουμε όλες τις απαντήσεις και προκύπτει ο αριθμός 2

Από (1) => Μ.Ο.=1

Τον ίδιο τύπο εφαρμόζουμε και για την **ερώτηση 23**: "*Σας φάνηκε δύσκολο να χρησιμοποιήσετε την φωτογραφική μηχανή ;*"

αθροίζουμε όλες τις απαντήσεις και προκύπτει ο αριθμός 2

Από (1) => Μ.Ο.=1

Από τους δύο παραπάνω Μ.Ο. προκύπτει ότι δεν έχουμε διαφορά όσον αφορά τις απαντήσεις μεταξύ των δύο ερωτήσεων

Για να δούμε αν τα 4χρονα ή τα 5χρονα δυσκολεύτηκαν περισσότερο στον χειρισμό της φωτογραφικής μηχανής θα χρησιμοποιήσουμε την ποσοστιαία διαφορά αριθμών επομένως

Από (2) => Π=0%

Από το αποτέλεσμα προκύπτει πως τα 4χρονα και τα 5χρονα δυσκολεύτηκαν εξίσου στη χρήση της φωτογραφικής μηχανής.

Στη συνέχεια για να διαπιστώσουμε αν τα 5χρονα ή τα 6χρονα δυσκολεύτηκαν περισσότερο στον χειρισμό της φωτογραφικής μηχανής θα χρησιμοποιήσουμε την ποσοστιαία διαφορά αριθμών επομένως

Από (2) => Π=3,75%

Από το αποτέλεσμα προκύπτει πως τα 5χρονα δυσκολεύτηκαν κατά 3,75% περισσότερο από τα 6χρονα.

Και σε αυτή τη περίπτωση διαπιστώθηκε πως η ηλικία είναι ένας παράγοντας που παίζει ρόλο στον βαθμό δυσκολιών που αντιμετώπισαν

Τέλος θέλαμε να διαπιστώσουμε ποιο μέσο ήταν εκείνο το οποίο βοήθησε περισσότερο τα νήπια να εκφραστούν δημιουργικά. Σε κάθε μεταβλητή αντιστοιχούν δύο ερωτήσεις. Όλα τα παιδιά συνολικά είναι 16. Αρχικά ξεκινάμε με

την **ερώτηση 16:** "Εκφραστήκατε δημιουργικά μέσω της πλαστελίνης" όπου αθροίζουμε όλες τις απαντήσεις και προκύπτει ο αριθμός 65

Από (1) => M.O.=4,06

Τον ίδιο τύπο εφαρμόζουμε και για την **ερώτηση 17:** "Βρήκατε δημιουργική την κατασκευής μορφών πλαστελίνης;" όπου αθροίζουμε όλες τις απαντήσεις και προκύπτει ο αριθμός 65

Από (1) => M.O.=4,06

Από τους δύο παραπάνω M.O. προκύπτει ότι δεν έχουμε διαφορά όσον αφορά τις απαντήσεις μεταξύ των δύο ερωτήσεων.

Όσον αφορά την **ερώτηση 18:** "Ήταν η φωτογραφία ένα μέσο δημιουργίας;" αθροίζουμε όλες τις απαντήσεις και προκύπτει ο αριθμός 63

Από (1) => M.O.=3,3125

Τον ίδιο τύπο εφαρμόζουμε και για την **ερώτηση 19:** "Δημιουργήσατε μέσω της φωτογραφίας που βγάξατε;" όπου αθροίζουμε όλες τις απαντήσεις και προκύπτει ο αριθμός 53

Από (1) => M.O.=3,3125

Από τους δύο παραπάνω M.O. προκύπτει ότι δεν έχουμε διαφορά όσον αφορά τις απαντήσεις μεταξύ των δύο ερωτήσεων

Συγκρίνουμε δύο M.O, τον M.O των απαντήσεων που αφορούν την δημιουργικότητα της χρήσης πλαστελίνης με τον M.O των απαντήσεων που αφορούν την δημιουργικότητα της χρήσης πλαστελίνης, ώστε να διαπιστώσουμε ποιο μέσο βοήθησε τα νήπια να εκφραστούν δημιουργικά. Εφαρμόζοντας την ποσοστιαία διαφορά προκύπτει:

Από (2) => Π=4,67%

Επομένως το αποτέλεσμα μας έδειξε ως τα νήπια βρίσκουν πιο δημιουργική την ενασχόλησή τους με την πλαστελίνη κατά 4,67 % περισσότερο απ' τη φωτογράφιση.

2^ο ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Ερώτηση 1 : Θυμάσαι να μας πεις τι κάναμε την προηγούμενη φορά;

Ερώτηση 2 : Τι σου άρεσε περισσότερο σε αυτό που κάναμε;

Ερώτηση 3 : Αν σας ξαναέκανα μάθημα , τι θα θέλατε να κάναμε ;

Απομαγνητοφώνηση 2^ο Ερωτηματολογίου

Παιδί 1

Ηλικία : 5 ετών

Ερώτηση 1 : αστέρια

Ερώτηση 2 : μου άρεσε που κάναμε με τη πλαστελίνη τα αστεράκια

Ερώτηση 3: μήλο με ομπρέλα, να το κάνουμε με τη πλαστελίνη

Παιδί 2

Ηλικία : 5,5 ετών

Ερώτηση 1 : κάναμε αστέρια, διαβάσαμε μια ιστορία, το ένα που είχε πολλά χρώματα, το άλλο που ήταν πράσινο, το άλλο κόκκινο και το άλλο ήταν άχρωμο.

Ερώτηση 2 : που βγάζαμε φωτογραφίες τα αστέρια

Ερώτηση 3: να ζωγραφίζαμε

Παιδί 3

Ηλικία : 5 ετών

Ερώτηση 1 : κάναμε με τη πλαστελίνη αστεράκια, διαβάσαμε την ιστορία και βγάλαμε φωτογραφία τα αστεράκια

Ερώτηση 2 : μου άρεσε ότι κάναμε τα αστεράκια

Ερώτηση 3: να ζωγραφίζουμε

Παιδί 4

Ηλικία : 6 ετών

Ερώτηση 1 : μας διάβασες μία ιστορία με αστεράκια, κάναμε αστεράκια με πλαστελίνη και βγάλαμε φωτογραφία

Ερώτηση 2 : που βγάλαμε φωτογραφία

Ερώτηση 3: να ζωγραφίσουμε με πινέλο

Παιδί 5

Ηλικία : 4,5 ετών

Ερώτηση 1 : ότι κάναμε με πλαστελίνες τα αστεράκια

Ερώτηση 2 : ότι βγάλαμε φωτογραφίες τα αστεράκια

Ερώτηση 3: ένα παιδάκι, να ζωγραφίσουμε

Παιδί 6

Ηλικία : 4 ετών

Ερώτηση 1 : τα αστεράκια, τα είχαμε βγάλει φωτογραφία

Ερώτηση 2 : το βίντεο

Ερώτηση 3: εργασίες, ζωγραφίζουμε

Παιδί 7

Ηλικία : 4 ετών

Ερώτηση 1 : κάναμε αστεράκια με τη πλαστελίνη

Ερώτηση 2 : που κάναμε αστεράκια με τη πλαστελίνη

Ερώτηση 3: εργασίες, ζωγραφιές

Παιδί 8

Ηλικία : 5,5 ετών

Ερώτηση 1 : κάναμε τα αστεράκια, βγάλαμε φωτογραφίες τα αστεράκια, διαβάσαμε την ιστορία, βγάλαμε βίντεο τα αστεράκια

Ερώτηση 2 : μου άρεσε που βγάλαμε βίντεο τα αστεράκια

Ερώτηση 3: γράμματα

Παιδί 9

Ηλικία : 5,5 ετών

Ερώτηση 1 : πλαστελίνη με αστεράκια , βγάλαμε βίντεο

Ερώτηση 2 : πλαστελίνη με αστεράκια

Ερώτηση 3: να χρωματίσουμε

Παιδί 10

Ηλικία : 5 ετών

Ερώτηση 1: διαβάσαμε παραμύθι, κάναμε αστεράκια από πλαστελίνη, φωτογραφίσαμε, κάναμε ερωτήσεις

Ερώτηση 2 : που κάναμε αστεράκια

Ερώτηση 3: να ζωγραφίσουμε

Παιδί 11

Ηλικία : 4 ετών

Ερώτηση 1 : κάναμε με τη πλαστελίνη αστεράκια

Ερώτηση 2 : η πλαστελίνη

Ερώτηση 3: να ζωγραφίσουμε

Παιδί 12

Ηλικία : 4 ετών

Ερώτηση 1 : κάναμε πλαστελίνη, βγάλαμε φωτογραφίες τα αστεράκια , κάναμε πλαστελίνη

Ερώτηση 2 : ότι κάναμε πλαστελίνη

Ερώτηση 3: λεωφορείο ,να το κάνουμε με πλαστελίνες

Παιδί 13

Ηλικία : 4,5 ετών

Ερώτηση 1 : κάναμε πλαστελίνη αστεράκια, βγάλαμε βίντεο

Ερώτηση 2 : βγάλαμε βίντεο

Ερώτηση 3: πυροτεχνήματα , να τα ζωγραφίσουμε

Παιδί 14

Ηλικία : 4,5 ετών

Ερώτηση 1 : τα αστεράκια, τα φωτογραφίσαμε και τα βάλαμε σε βίντεο

Ερώτηση 2 : μου άρεσε το βίντεο

Ερώτηση 3: να σχεδιάσουμε μία χελωνίτσα

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

004000121567

